รายงานฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของสถาบันอุดมศึกษาไทย

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ฐาปนีย์ ธรรมเมธา

รายงานฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ฐาปนีย์ ธรรมเมธา

สารบัญ

สารบัญ ..... **ข**

สารบัญภาพ ..... **จ**

สารบัญตาราง ..... **ฉ**

บทคัดย่อ ..... **ช**

บทสรุปผู้บริหาร ..... **ซ**

บทที่ 1 บทนำ **1**

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา 3

1.3 ขอบเขตของการพิจารณา 4

1.4 นิยามศัพท์ 5

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ 7

บทที่ 2 เอกสารและกรณีศึกษาที่สนับสนุนการพัฒนาเกณฑ์ ฯ วิธีการและเงื่อนไขของการจัดการศึกษา ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ **8**

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย **50**

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารเพื่อกำหนด (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย 51

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ 53

ขั้นตอนที่ 3 การประมวลความคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกล และการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย 69

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมวิชาการเพื่อประชาพิจารณ์ในการพิจารณาร่างประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย 70

ขั้นตอนที่ 5 การรับรองเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา 72

บทที่ 4 ผลการดำเนินการ 73

ขั้นตอนที่ 1 ผลการกำหนด (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย..... 73

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ..... 77

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประมวลความคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกล และการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย 88

ขั้นตอนที่ 4 ผลการรับรองและการจัดทำประชาพิจารณ์ (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา..... 93

บทที่ 5 ผลการดำเนินการ 100

ขั้นตอนที่ 1 บทนำ..... 101

วัตถุประสงค์การศึกษา 103

ขั้นตอนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย 104

ขั้นตอนที่ 3 เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย 107

บรรณานุกรม..... 110

ภาคผนวก 112

ภาคผนวก ก คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น..... 113

ภาคผนวก ข ตัวอย่างวาระและรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 116

ภาคผนวก ค ตัวอย่างวาระและรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา 140

ภาคผนวก ง วาระและรายงานการประชุมคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา 153

ภาคผนวก จ โครงการประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ ร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 163

ภาคผนวก ฉ ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 165

ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 171

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2.1 แสดงแนวทางการจัดการสอนออนไลน์ในภาวการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID – 19 19
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 51
ภาพที่ 3.2 Thai MOOC Talk ในการให้ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การวัดและประเมินผลในการเรียนรู้ยุคปกติใหม่ 60
ภาพที่ 3.3 การเสวนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วง POST-COVID จากแม่ข่าย Thai MOOC..... 61
ภาพที่ 3.4 Thai MOOC Return Empowering Next Normal Online Education 67
ภาพที่ 3.5 การเสวนา Empowering Next Normal Online Education..... 68
ภาพที่ 3.6 การนำเสนอหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการประชาพิจารณ์ 71
ภาพที่ 3.7 การรับรองเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย.....73
ภาพที่ 4.1 การจัดประชุมเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ.... 87
ภาพที่ 4.2 การสอบความความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 87
ภาพที่ 4.3 ผู้เข้าร่วมการสัมมนาประชาพิจารณ์..... 95
ภาพที่ 4.4 การนำเสนอผลการพัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ..... 95
ภาพที่ 4.5 การนำเสนอร่างเกณฑ์ในการสัมมนาประชาพิจารณ์..... 96
ภาพที่ 5.1 การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย..... 109

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล.... 20
ตารางที่ 2.2 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล 32
ตารางที่ 2.3 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล 42
ตารางที่ 4.1 ผลการประเมินรับรอง (ร่าง) การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย..... 78
ตารางที่ 4.2 ประเด็นในการประชาพิจารณ์ร่างประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 94

บทคัดย่อ

การพัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการพัฒนาผ่านการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลและการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้สอนและผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ รวมถึงการทำประชาพิจารณ์เพื่อพิจารณาร่างประกาศฉบับนี้ ซึ่งผลการพิจารณาพบว่า หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 2 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับหลักสูตร ที่ต้องมีจำนวนหน่วยกิตรวมของรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร โดยพิจารณา 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และด้านความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษา 2 ระดับรายวิชา ต้องมีระยะเวลาการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ 60 ของระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ โดยจะต้องมีการระบุขั้นต่ำของเทคโนโลยีและวิธีในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การระบุทักษะการใช้งานเทคโนโลยีขั้นต่ำของผู้เรียน การแนะนำรายละเอียดของรายวิชา วิธีการเรียนรู้ ช่องทางการเรียนรู้ และช่องทางการติดต่อครูผู้สอน รวมถึงผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างสะดวก

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและตลาดแรงงาน รวมถึงสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านสังคมและเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีศักยภาพในการเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัดได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) การศึกษาแบบชุดการเรียนรู้ การศึกษานอกเวลางาน และการศึกษาทางไกล สำหรับการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนรู้ที่นักศึกษาและผู้ที่สนใจหาความรู้สามารถศึกษาหาความรู้ได้ตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) สามารถติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนด้วยกันเอง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศกระทรวงในเรื่องของหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เพื่อให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับระบบการศึกษาในชั้นเรียนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาที่กระทรวงกำหนด แต่อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 รวมถึงการปรับตัวในยุคปกติใหม่ (New normal) และยุคปกติถัดไป (Next normal) ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฐาปนีย์ ธรรมเมธา เป็นประธาน เพื่อดำเนินการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลและพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย มุ่งพัฒนานโยบายสาธารณะสำหรับการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ผ่านการประชุมของคณะกรรมการเพื่อจัดทำประกาศและการประชุมประชาพิจารณ์ นำเสนอต่อรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมลงนามประกาศ เพื่อให้แนวปฏิบัติมีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน สอดรับตามพระราชบัญญัติ โดยสาระของกฎเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วยการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและตลาดแรงงาน รวมถึงสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านสังคมและเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีศักยภาพในการเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัดได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) การศึกษาแบบชุดการเรียนรู้ การศึกษานอกเวลางาน และการศึกษาทางไกล รวมถึงการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในแบบออนไลน์และออฟไลน์มาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน จัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องดับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืนเพื่อพัฒนาตนเองของผู้เรียน (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562; พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา, 2562; กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562)

การศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนรู้ที่นักศึกษาและผู้ที่สนใจหาความรู้สามารถศึกษาหาความรู้ได้ตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) สามารถติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนด้วยกันเอง (สำนักงานบริหารโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย, 2557) ซึ่งในปัจจุบันรูปแบบของการศึกษาทางไกลมีความหลากหลาย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการเรียนออนไลน์แบบประสานเวลา อีเลิร์นนิง (E-learning) การเรียนที่มีความยืดหยุ่น และระบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิด (MOOC) นอกจากนี้ยังตอบโจทย์ในด้านการจัดการศึกษาในยุคปกติใหม่ (New normal) ซึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้เทคโนโลยีและการศึกษาทางไกลเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้จากทุกหนทุกแห่ง ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และไม่จำกัดรูปแบบในการเรียนรู้ (UNESCO, 2020) ครูผู้สอนจึงต้องมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ Baruth et al. (2020) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาทางไกลในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย ปัจจัยในด้านหลักสูตร ผู้เรียน ผู้สอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญที่ทำให้การศึกษาทางไกลประสบความสำเร็จ

ซึ่งการศึกษาทางไกลมีจุดเด่นในด้านของความยืดหยุ่นในการเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ส่วนบุคคลของผู้เรียน (Personalized learning) สอดคล้องกับ Gherhes et al. (2021) ที่กล่าวถึงการเรียนการสอนในยุคปกติใหม่สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาว่า สถาบันอุดมศึกษาได้มีการปรับการเรียนการสอนเป็นการทางไกล โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์โดยใช้อีเลิร์นนิง (E-learning) การเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) และการเรียนแบบ Hybrid Learning นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาทางไกล ควรคำนึงถึงความพร้อมทางเทคโนโลยี ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการเรียนของนักศึกษา (Meccawy, Meccawt, and Alsobhi, 2021) และจากการสำรวจการใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนทางไกลของนานาชาติในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยหน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ประเทศจีนได้มีการเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีจากการบริการอินเทอร์เน็ตและเพิ่มความจุของคลาวด์ที่ให้บริการด้านการศึกษา เพิ่มรายวิชาในการเรียนออนไลน์และมีแพลตฟอร์มในการให้บริการจำนวนมาก และให้คำแนะนำครูผู้สอนในด้านวิธีสอน การถ่ายทอดสด การสอนออนไลน์และการใช้ MOOC ในการเรียนการสอน ประเทศเกาหลีใต้ที่มีการร่วมมือกับแพลตฟอร์มการศึกษาต่าง ๆ หรือในประเทศออสเตรียที่มีการนำ Moodle มาใช้ในการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น (ประกอบ กรณีกิจและจินตวีร์ คล้ายสังข์, 2563) สำหรับบทบริบทในประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์มากขึ้น ดังเช่นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีการวางแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ตอบรับการวิถีชีวิตใหม่ในปัจจุบัน โดยนำวิชาที่มีรูปแบบการสอนบรรยายจัดให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบบริหารจัดการเรียนการสอน (LMS System) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การนำเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบสอนสด เครื่องมือที่เป็นสื่อออนไลน์สำหรับให้นิสิตเรียนรู้ด้วยตนเอง และปรับรูปแบบการวัดประเมินผลให้มีความหลากหลาย ไม่เฉพาะเพียงแค่การสอบเพียงอย่างเดียว เพื่อลดความเครียดในการเรียนของผู้เรียน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563)

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา ด้วยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการขณะนั้นได้ออกประกาศกระทรวงในเรื่องของหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เพื่อให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับระบบการศึกษาในชั้นเรียนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาที่กระทรวงกำหนด แต่อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 รวมถึงการปรับตัวในยุคปกติใหม่ (New normal) และยุคปกติถัดไป (Next normal) ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้ต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและเมื่อการจัดตัวกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบมาตรฐาน

การจัดการศึกษาขึ้นใหม่ ภายใต้กระทรวงใหม่นี้ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อดำเนินการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลและพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทยมุ่งพัฒนานโยบายสาธารณะสำหรับการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ซึ่งนอกจากการวิจัยเอกสารการประชุมของคณะกรรมการเพื่อจัดทำประกาศแล้ว ทางคณะทำงานได้มีการจัดประชุมประชาพิจารณ์ และเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานอุดมศึกษา พิจารณาและหาข้อสรุปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการเสนอต่อรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเพื่อลงนาม และนำมาใช้ทดแทนประกาศกระทรวงในเรื่องของหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 เพื่อให้แนวปฏิบัติมีความทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน สอดรับการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาเอกสารด้านกฎ ระเบียบและมาตรฐานการจัดการศึกษาทางไกลของประเทศไทยและต่างประเทศ การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล เพื่อกำหนดเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

3. เพื่อพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

4. เพื่อนำเสนอเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

1.3 ขอบเขตของการพิจารณา

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย แบ่งออกเป็น

1.1. ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการร่างเกณฑ์ฯ ในประเทศ ซึ่งเป็นตัวแทนมหาวิทยาลัยเครือข่ายเพื่อพัฒนาอุดมศึกษาประกอบด้วยเครือข่ายภาคกลางตอนบน ภาคกลางตอนล่าง ภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันออก ภาคใต้ตอนบน ภาคใต้ตอนล่าง

1.2 ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการร่างเกณฑ์ฯ ต่างประเทศ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจาก 6 ประเทศ

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพิจารณาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งประกอบด้วย คณะอนุกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา จำนวน 14 คน (คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ดังภาคผนวก ก)

1.4 นิยามศัพท์

1. "ด้านศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้" หมายถึง รูปแบบ วิธีการ และกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่หลักสูตรและรายวิชาเลือกใช้ ซึ่งสอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้ ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา ซึ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยมีการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเสริมสร้างศาสตร์การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เน้นการเรียนรู้เชิงรุก กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นปฏิสัมพันธ์ และการประเมินตามสภาพจริง

2. "ด้านการออกแบบเนื้อหา" หมายถึง รูปแบบของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้โดยอาจอยู่ในรูปแบบออนไลน์ และแบบชั้นเรียนที่เหมาะสมและตอบโจทย์ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา โดยรูปแบบของเนื้อหา ได้แก่ วิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งมีเกณฑ์ขั้นต่ำในการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายและหรือแบบปฏิบัติใน 2 รูปแบบ คือ (1) การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (2) การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ อาจอยู่ในรูปแบบการบันทึกที่สามารถรับชมล่วงหน้าหรือย้อนหลังได้

โดยทั้งสองรูปแบบนี้ผู้สอนจะต้องมีการจัดเตรียมและออกแบบเนื้อหาความรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการออกแบบเนื้อหาเป็นหน่วยย่อย ระบุมโนทัศน์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และมีการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ผ่านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้

"การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลา" หมายความว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ในเรื่องของสถานที่ โดยผู้เรียนและผู้สอนสามารถอยู่ต่างสถานที่กัน แต่สามารถโต้ตอบ มีปฏิสัมพันธ์ และให้ผลป้อนกลับได้ในเวลาเดียวกันได้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

"การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลา" หมายความว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่ โดยผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล สำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ในเวลาที่สะดวกและเรียนรู้ได้ตามอัตราการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

3. “ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนมากขึ้น และผู้สอนมีบทบาทในการสร้างความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน และให้ผลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายมาใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียน โดยมีเกณฑ์ขั้นต่ำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ (1) การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (2) การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ทั้งนี้ ให้เน้นในเรื่องการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนความสามารถของผู้เรียนทั้งการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ควบคู่ไปกับการเลือกใช้วิธีสอนและเครื่องมือออนไลน์ที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจในการเลือกใช้วิธีการสอนแบบประสานเวลาหรือไม่ประสานเวลา เพื่อให้ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ และสามารถบริหารจัดการเวลาในการเรียนได้

4. “ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล” หมายถึง การประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการประเมินเพื่อตัดสินผล และการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการตรวจสอบและประเมินตนเอง และการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับนำมาปรับปรุงทั้งวิธีการสอนและวิธีการเรียนรู้ โดยพิจารณาเลือกใช้ทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ และการประเมินตัดสินผล มีเกณฑ์ขั้นต่ำ ดังนี้

1) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพในการประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล

2) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน

3) มีการจัดรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินจากภาระงาน การประเมินจากกระบวนการทำงานของผู้เรียน ซึ่งอาจใช้เทคนิคการประเมินตนเองของผู้เรียน หรือให้เพื่อนช่วยประเมินร่วมด้วย

5. “ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้” สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ครบถ้วนเพียงพอ หลากหลาย ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพใน การจัดการศึกษาให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ (1) ทรัพยากรการเรียนรู้ ต้องครอบคลุมและส่งเสริมการเรียนรู้ตามที่กำหนไว้ในหลักสูตร (2) ทรัพยากรการเรียนรู้ ต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรม ลิขสิทธิ์ ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ (3) ทรัพยากรการเรียนรู้ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีความหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร และ (4) ทรัพยากรการเรียนรู้จะต้องได้รับการวัดความสำเร็จอย่างน้อยใน 3 ด้าน ตามที่กำหนดในข้อ 6

6. “ด้านความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการเรียนรู้” สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยี ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนการ

สอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ มีเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ สถาบันอุดมศึกษาต้องมี (1) ระบบบริหารการจัดการเรียนรู้ (2) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (3) ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น โดยสิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ หลากหลาย ทันสมัย เป็นปัจจุบัน ใช้งานง่าย และมีคุณภาพพร้อมใช้งาน ทั้งนี้ ให้พิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาความพร้อมตามข้อ 6 จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้นำ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการกำกับและควบคุมคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมประกาศใช้ สามารถนำไปใช้งานในกระทรวงและมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้และปฏิบัติ

3. สถาบันอุดมศึกษาไทยทั้งภาครัฐและเอกชนนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เปิดโอกาสและขยายโอกาสให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจใฝ่หาความรู้สามารถศึกษาหาความรู้และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดเวลาในการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ รวมไปถึงการ Upskill และ Reskill ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันทั้งในบริบทของประเทศไทยและในบริบทสากล

5. สถาบันอุดมศึกษาไทยทั้งภาครัฐและเอกชนที่นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

6. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถนำมาใช้ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ เนื่องจากเหตุจำเป็นบางประการ เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือโรคระบาดร้ายแรง สถาบันอุดมศึกษาสามารจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยยึดแนวปฏิบัติที่กำหนดในประกาศ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รองรับการเปลี่ยนแปลงในสังคม

บทที่ 2

เอกสารและกรณีศึกษาที่สนับสนุนการพัฒนาเกณฑ์ ฯ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

การดำเนินการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ได้แบ่งการศึกษาแนวคิด เอกสาร ตำรา กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็น 3 ประเด็น คือ

1) เกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล

2) แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

3) หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

1. เกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล

หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

จากการทบทวนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 รายละเอียดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้ เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 การดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้แล้วตามประกาศนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับ ประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ 4 สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล จะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย และอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวง ศึกษาธิการ รวมทั้งต้องมีอาคาร สถานที่ บุคลากร และทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาทางไกล

ข้อ 5 ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรทุกระดับปริญญาและทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งการจัดการศึกษาต้องมีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้กับระบบการศึกษาในระบบชั้นเรียนและต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญา ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ข้อ 6 ปรัชญาและวัตถุประสงค์

6.1 สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาทางไกลเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

6.2 การจัดการศึกษาทางไกล มุ่งเปิดโอกาสและขยายโอกาสให้นักศึกษาและผู้สนใจใฝ่หาความรู้สามารถศึกษาหาความรู้ได้ในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวกตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 7 การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

7.1 การขอเปิดดำเนินการ สถาบันอุดมศึกษาที่ประสงค์จะเปิดดำเนินการหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกล ทั้งหลักสูตรที่เปิดดำเนินการในระบบชั้นเรียนอยู่แล้วหรือจะเปิดขึ้นใหม่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

7.2 ความพร้อมและศักยภาพในการเปิดดำเนินการ

1) สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลจะต้องมีคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณาจารย์ประจำ และคณาจารย์พิเศษตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญา ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2) ต้องมีความพร้อมทางด้านอาคาร สถานที่ บุคลากร และทรัพยากรอื่นอย่างเพียงพอกับการจัดการศึกษาทางไกล

7.3 การดำเนินการหลักสูตรต้องมีการธำรงไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐาน และมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ข้อ 8 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลจะต้องพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลให้สมบูรณ์อยู่เสมอ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อทั้งสื่อหลัก สื่อเสริม หรือสื่อแบบผสมผสานที่จะใช้อย่างเพียงพอ เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ข้อ 9 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกล จะต้องจัดให้มีระบบการวัดผลและการประเมินผลการเรียนที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานเทียบเคียงได้กับการจัดการศึกษาในระบบชั้นเรียนและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ข้อ 10 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกล จะต้องมีระบบการตรวจสอบ และควบคุมให้ผู้เรียนต้องเรียน สอบ และทำผลงานวิชาการอันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้วยตนเอง มีแผนดำเนินการทั้งการสอบประจำภาค และสอบย่อย โดยต้องดำเนินการสอบในสถานที่ที่มีผู้คุมสอบ ที่สามารถตรวจสอบการเข้าสอบด้วยตนเองของนักศึกษาได้

ข้อ 11 หลักสูตรที่จัดการศึกษาทางไกลทุกหลักสูตรจะต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกล ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

11.1 การบริหารหลักสูตร

11.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย

11.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

11.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี

ข้อ 12 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกล และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ข้อ 13 การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามประกาศนี้ ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกลที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

ข้อ 14 กระทรวงศึกษาธิการโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกล เพื่อให้การจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

ข้อ 15 ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

จากการทบทวนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 รายละเอียดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล ดังนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้ คำจำกัดความและความหมายที่เกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลให้เป็นไปตามนิยามคำแนบท้ายประกาศ

ข้อ 2 การขอเปิดหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาที่ประสงค์จะเปิดดำเนินการหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกล จะต้องจัดทำคำขอจัดการศึกษาทางไกลตามแบบที่กำหนดท้ายประกาศนี้ และเสนอต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาอนุมัติหรือเห็นชอบตามกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องก่อนเปิดดำเนินการ และแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทราบภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบพร้อมแนบมติสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประกอบการดำเนินการต่อไป

ในกรณีของหลักสูตรสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับองค์กรกำกับมาตรฐานวิชาชีพ สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้องค์กรกำกับมาตรฐานวิชาชีพตรวจสอบและรับรองความพร้อมพื้นฐานก่อนเปิดดำเนินการ

ข้อ 3 การพิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการเปิดดำเนินการหลักสูตร

3.1 ในการพิจารณาความพร้อมและศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรในระบบการสอนทางไกลต้องพิจารณา ในเรื่องการจัดคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณาจารย์ประจำ คณาจารย์พิเศษ บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ระบบการเรียนการสอนทางไกล กำหนดการเปิดภาคการศึกษาและหลักสูตร การผลิตชุดการสอนทางไกล การประเมินการเรียนการสอน การจัดสื่อและอุปกรณ์การศึกษา การจัดโปรแกรมชุดคำสั่ง (Software) การจัดห้องสมุดทั้งห้องสมุดธรรมดาและห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ อาคาร และสถานที่ รวมทั้งทรัพยากรอื่นที่มีความจำเป็น

3.2 สถาบันอุดมศึกษาต้องนำเสนอข้อมูล เพื่อแสดงความพร้อมในข้อ 3.1 ทั้งหมด

ข้อ 4 วิธีการจัดการศึกษาระบบทางไกล ให้ปฏิบัติดังนี้

4.1 สถาบันอุดมศึกษา ต้องกำหนดการรับนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลที่เป็นระบบจำกัดรับหรือไม่จำกัดรับให้ชัดเจน

4.2 การกำหนดการเปิดภาคการศึกษา ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

4.3 โครงสร้างหลักสูตร ให้สอดคล้องหรือเทียบเคียงกันได้กับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

4.4 การสร้างและจัดหารายวิชา ควรอยู่ในรูปชุดการสอนทางไกล ประกอบด้วย (1) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (2) กิจกรรม หรืองานที่มอบหมายให้ทำ (3) ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และ (4) แบบประเมินหรือแบบทดสอบทั้งก่อนเรียน หลังเรียน และการสอบประจำภาค

4.5 แสดงระบบการติดต่อสื่อสาร และการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับคณาจารย์ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการเรียน หรือข้อมูลอื่นของนักศึกษา

4.6 ให้มีคณะกรรมการผลิตและบริหารวิชาเพื่อวางแผน เตรียมการ ผลิตหรือจัดหาเนื้อหาสาระ ทำการสอน และประเมิน โดยโครงสร้าง องค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานของคณะกรรมการผลิตและบริหารวิชาให้จัดทำเป็นประกาศของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ 5 การดำเนินการหลักสูตรเพื่อธำรงไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐาน และมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้ปฏิบัติดังนี้

5.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลเพื่อประกันคุณภาพการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นการจัดระบบการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองเป็นหลัก โดยเสนอเป็นแผนแม่บททางวิชาการของสถาบันต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาอนุมัติ

5.2 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาทั้งในด้านคณาจารย์ การผลิตชุดการสอนทางไกล การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การปฏิบัติ ประสบการณ์วิชาชีพ การบริการนักศึกษา การวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 6 ระบบการศึกษาทางไกล

สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดและพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลให้สมบูรณ์ โดยกำหนดองค์ประกอบ กระบวนการและกิจกรรม รวมทั้งสื่อที่จะใช้อย่างชัดเจน เสนอเป็นแบบจำลองระบบการศึกษาทางไกล เสนอต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบ

ข้อ 7 สื่อการศึกษาทางไกล

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดระบบการศึกษาทางไกลรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือผสมผสานกัน โดยยึดสื่อหลัก ได้แก่ แบบยึดสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก แบบยึดสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก หรือแบบยึดสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก

สื่อการศึกษาทางไกล สถาบันอุดมศึกษาควรผลิตหรือจัดหาสื่อหลักและสื่อเสริมให้เอื้อต่อการศึกษาด้วยตนเอง

สื่อหลัก ต้องเป็นสื่อที่นักศึกษาทุกคนเข้าถึงได้ สามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้ทุกเรื่อง และบรรจุเนื้อหาสาระครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาที่มีความพร้อมสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

สื่อเสริม เป็นสื่อที่เสริมสาระให้ชัดเจนหรือเสริมปฏิสัมพันธ์ในระบบการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบของสื่อหลักและสื่อเสริม มีดังนี้

7.1 ในกรณีที่ยึดสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก ให้ประกอบด้วยแนวการศึกษาหรือแบบฝึกปฏิบัติ (Study Guide/Workbook) ตำราเรียนด้วยตนเอง และหนังสือชุดความรู้

ทั้งนี้ให้มีสื่อเสริมประกอบด้วย สื่อโสตทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ บทเรียนทางอินเทอร์เน็ต การสอนเสริม การสัมมนาเสริม การประชุมทางไกล และการปฏิบัติในสถานการณ์เสมือนจริง การปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง และการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

7.2 ในกรณีที่ยึดสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก ให้ประกอบด้วยรายการวิทยุกระจายเสียงและรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อแพร่เสียงและภาพทางสถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์ สถานีดาวเทียม หรือสถานีแพร่เสียงและภาพตามสาย เพื่อการเรียนการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ผ่านจอภาพ (OSI-On Screen Interactive) เป็นรายการเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งที่เป็นรายการสดแบบปฏิสัมพันธ์หรือการบันทึกเสียงหรือภาพไว้ล่วงหน้า มีการออกแบบรายการที่จะช่วย ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์เทียบได้กับการศึกษาแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์กับนักศึกษาโดยตรง

ทั้งนี้ให้มีสื่อเสริมประกอบด้วย สื่อโสตทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ บทเรียนทางอินเทอร์เน็ต การสอนเสริม การสัมมนาเสริม การประชุมทางไกล และการปฏิบัติในสถานการณ์เสมือนจริง การปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง และการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

7.3 ในกรณีที่ยึดสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก ให้ใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนแบบออนไลน์หรือออฟไลน์ (On-line or Off-line) แบบดิจิทัล หรือแอนะล็อก (Digital or Analog) แบบเข้าถึงได้ไม่พร้อมกัน (Asynchronous) หรือเข้าถึงได้พร้อมกันในเวลาเดียวกัน (Synchronous/Real-Time)

ทั้งนี้ให้มีสื่อเสริมประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ การสอนเสริม การสัมมนาเสริม การประชุมทางไกล และการปฏิบัติในสถานการณ์เสมือนจริง การปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง และการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

ในการสอนผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงความพร้อมด้านโปรแกรมชุดคำสั่ง (Software) เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกล โดยพัฒนาระบบการจัดสอนทาง

อิเล็กทรอนิกส์ (Learning Management System-LMS) และพัฒนาระบบจัดการเนื้อหา (Content Management System-CMS) ที่มีประสิทธิภาพ

ระบบการจัดสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีองค์ประกอบ (1) โฮมเพจ (Homepage) (2) การนำเสนอเนื้อหาสาระ (Content Presentation) (3) แหล่งทรัพยากร (Learning Resources) (4) แหล่งสืบค้นความรู้เสริมจากภายนอก (External Resources) (5) ห้องปฏิบัติการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Laboratory) (6) ศูนย์สื่อโสตทัศน์ (AV Center) (7) การประเมิน (Assessment) (8) ป้ายประกาศ (Web board) (9) ห้องสนทนา (Chat room) (10) การสื่อสารทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail Address) (11) คำถามพบบ่อย (Frequently Asked Questions) และ (12) ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Profile)

สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาหรือจัดหาโปรแกรมที่สามารถบันทึกรายละเอียดวันและเวลา และช่วงเวลาที่ร่วมกิจกรรม บันทึกรายงานต่อคณาจารย์ประจำวิชาและคณาจารย์ช่วยสอนเกี่ยวกับวิธีการและเวลาการเข้าศึกษาอย่างละเอียด

ข้อ 8 ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์และระบบการเรียนการสอน

8.1 ต้องจัดอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับสื่อหลัก เครือข่ายสื่อสารด้วยระบบเครือข่ายภายในและระบบเครือข่ายที่ให้บริการจากภายนอกให้พร้อมบริการนักศึกษาอย่างเพียงพอ

สถาบันอุดมศึกษาอาจร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยต้องจัดทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

8.2 ต้องจัดระบบผลิตหรือจัดหาสื่อการศึกษาให้เพียงพอต่อการศึกษาด้วยตนเอง ประกอบด้วยแผนการเรียน การประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน เนื้อหาสาระ การประเมิน กิจกรรมระหว่างเรียน การทำกิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์ และการมอบหมายสั่งงานเพื่อเก็บคะแนน

8.3 ต้องจัดให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยเข้ารับการปฐมนิเทศ ศึกษาเนื้อหาสาระจากชุดการสอนทางไกล ศึกษาจากชุดการสอนเสริม ทำงานที่ได้รับมอบหมาย สืบค้นความรู้จากแหล่งความรู้เสริมและฐานข้อมูลอาจารย์และนักศึกษาทางอิเล็กทรอนิกส์ ปรึกษาหารือทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเผชิญหน้ากับคณาจารย์ประจำวิชา คณาจารย์ช่วยสอน หรือกับนักศึกษาด้วยกันเอง ในเวลาที่มีการนัดหมาย ระหว่างการสอนสัมมนาเสริม หรือประสบการณ์วิชาชีพ และเข้าสอบในสถานที่ที่กำหนด

8.4 จัดระบบการเก็บข้อมูลการจัดบริการนักศึกษาเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมหลักของนักศึกษาอย่างน้อย 4 กิจกรรม ได้แก่ (1) การสอน สัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม การอบรมเข้ม หรือ การอบรมเข้มทั้งแบบเผชิญหน้าและผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (2) การศึกษาเนื้อหาสาระในชุดการสอนสื่อหลักคือ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อเสริมทางรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ การสอนหรือการสัมมนาผ่านดาวเทียมและการประชุม

ทางไกลผ่านจอภาพ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอื่น (3) การประกอบกิจกรรมการเรียน และการทำงานและส่งงานที่ได้รับมอบหมาย และ (4) การปรึกษาหารือ การส่งคำถามถึงคณาจารย์ประจำวิชาและคณาจารย์ช่วยสอนประจำวิชา

ข้อ 9 ความพร้อมด้านห้องสมุด

ให้สถาบันอุดมศึกษาเสนอข้อมูลปัจจุบันและแผนการพัฒนาห้องสมุดและอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับสื่อหลักอย่างเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งจัดห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้นักศึกษาใช้ประกอบการเรียน อาจจะใช้ห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่แล้ว โดยจัดให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ หรือเสนอหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรแสดงความร่วมมือกับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อื่น และ/หรือการเข้าเป็นสมาชิกห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ในประเทศและ/หรือต่างประเทศที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน โดยนักศึกษาสามารถเข้าไปศึกษาได้ตลอดเวลา

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ควรมีเอกสารและข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ตำราอิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลทางวิชาการ บทคัดย่อออนไลน์ หรือฐานความรู้ในรูปแบบอื่นในสาขาวิชาที่เปิดสอน

ข้อ 10 การประเมินการเรียนการสอนทางไกล ให้สถาบันอุดมศึกษา ระบุแนวทางการประเมินทั้งกระบวนการและประเมินผลลัพธ์ ดังนี้

10.1 การประเมินกระบวนการ ต้องครอบคลุมการประเมินก่อนเรียน และ กิจกรรมระหว่างเรียนประกอบด้วยการทำงานและการส่งงาน การปรึกษาหารือ และส่งคำถามถึงคณาจารย์ สัดส่วนการประเมินจากการสอบประจำภาคต่อคะแนนเก็บจากการประเมินกิจกรรมให้เป็นไปตามลักษณะวิชา โดยมีการกำหนดสัดส่วนและการประเมินผลสอบที่เหมาะสม ทั้งรายวิชาภาคทฤษฎีและประสบการณ์วิชาชีพ

ทั้งนี้ สถาบันต้องจัดประสบการณ์วิชาชีพในห้องปฏิบัติการหรือสถานการณ์จริงในรูปการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ โดยมีการทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร

10.2 การประเมินผลลัพธ์ ให้ระบุแนวทางหรือแผนการดำเนินการทั้งการสอบประจำภาคและสอบย่อย โดยต้องดำเนินการสอบในสถานที่ที่มีผู้คุมสอบที่สามารถตรวจสอบการเข้าสอบด้วยตนเองของนักศึกษาได้

ข้อ 11 การรับและเทียบโอนหน่วยกิต

ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ข้อ 12 คณาจารย์และบุคลากร

ให้สถาบันอุดมศึกษาบรรจุแต่งตั้งคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณาจารย์ประจำ คณาจารย์พิเศษ และคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้การเรียนการสอนทางไกลดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

สภาสถาบันอุดมศึกษาอาจแต่งตั้งบุคลากรภายในหรือภายนอกให้ทำหน้าที่คณาจารย์ช่วยสอนประจำวิชาตามความเหมาะสม

บทบาทหน้าที่ของคณาจารย์ประจำวิชา คณาจารย์ช่วยสอนประจำวิชา และคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้เป็นไปตามประกาศของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ 13 การประกันคุณภาพหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดระบบและประกันคุณภาพหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่าง ต่อเนื่อง มีรายงานผลต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา ต่อสาธารณะ และต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรการศึกษาทางไกลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อ 14 การประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ครอบคลุมปัจจัยคุณภาพทั้งด้านปัจจัยการนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และตัวบ่งชี้คุณภาพ ตลอดจนการสร้างฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับระบบการศึกษาทางไกล และการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลต่อสภาสถาบันต่อสาธารณะ และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทางไกลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ข้อ 15 คณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การจัดการ ศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์และแนวปฏิบัติ ของประกาศนี้

องค์ประกอบหลักในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

UNESCO (2020) ได้ระบุถึงองค์ประกอบหลักในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ใน Ensuring effective distance learning during COVID-19 disruption - Guidance for teachers รายละเอียด Ensuring effective distance learning during COVID-19 disruption - Guidance for teachers มีองค์ประกอบดังนี้

1) แบบของเนื้อหา (Formats of content)

2) อุปกรณ์ในการเข้าถึงเนื้อหา (Devices to access content)

3) การเข้าถึง (Accessibility)

4) การจัดการหลักสูตรและเนื้อหา (Courses and content management)

5) การจัดการปฏิทินหลักสูตร (Management of curricular calendars)

6) กิจกรรมการสอน (Teaching activities)

7) นักเรียน ปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างนักเรียน (Student-student interaction and collaboration)

8) การประเมินผล (Assessment)

สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2564) ได้จัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์และมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา – 2019 รายละเอียดคู่มือการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์และมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา – 2019 ของสำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงการปรับรูปแบบการเรียนการสอนสู่ระบบออนไลน์ไว้ ดังนี้

1) การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)

2) การออกแบบการสอนแบบ Online Learning ประกอบด้วย Knowledge Acquisition และ Knowledge Construction

3) กิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ผู้สอนจะต้องพิจารณา 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนความสามารถของผู้เรียน

4) การสื่อสาร มี 2 รูปแบบ คือ Synchronous Learning (Anywhere, Real-time learning) และ Asynchronous Learning (Anywhere, anytime learning)

5) ความพร้อมด้านเทคโนโลยีของผู้เรียน

6) วิธีสอน ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน

หน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา (EDII Research Unit) (2564) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการสอนออนไลน์ในภาวะการแพร่ระบาดของไวรัส COVID - 19 ดังนี้

1) การเตรียมการ

1.1) Proper Tools คัดเลือกเครื่องมือออนไลน์ที่เหมาะสมกับครูและนักเรียน และแอปพลิเคชันที่ ติดตั้งได้บนอุปกรณ์หลายประเภท (โน้ตบุ๊ค แท็บเล็ต และสมาร์ทโฟน) จะมีความยืดหยุ่นมากกว่าในภาวะนี้

1.2) Good Communication สื่อสารอย่างชัดเจนแก่ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียน

1.3) Good planning วางแผนสำหรับการการเตรียมการในข้อ 1.1 และข้อ 1.2 รวมถึงวางแผน สำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ซึ่งจะกล่าวถึงในข้อต่อไป

2) การจัดการเรียนการสอน

2.1) Set Schedules กำหนดตารางเวลาประจำวันของนักเรียนให้ชัดเจน

2.2) Clear goals & Precise จัดการเรียนรู้ให้กระชับ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.3) Choose the best fit “Platform” & a few “wow” tools ใช้แพลตฟอร์มเดียวกันทั้งหมด เพื่อให้เข้าถึงง่ายและลดความสับสน รวมถึงมีตารางเวลา และมอบหมายงานให้ชัดเจน

2.4) Emotional management การจัดการทางอารมณ์

2.5) Go for authentic assessment มุ่งเน้นการประเมินตามสภาพจริง มากกว่าการประเมินแบบดั้งเดิม

3) เคล็ดลับสำหรับการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

Class arrangement

1. อย่าแปลงการบรรยายทั้งหมดในชั้นเรียนเป็นวิดีโอ
2. อย่าพึ่งพาการประชุมผ่านวิดีโอทั้งหมด
3. ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียน
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมและให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน
5. ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือกันเป็นกลุ่ม
6. ตอบสนองต่อปัญหาของนักเรียนอย่างทันท่วงที
7. ใช้โอกาสนี้ในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลและการรู้ดิจิทัล

เครื่องมือที่เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

1. ห้องเรียนออนไลน์
2. การประชุมด้วยวิดีโอ
3. การบันทึกการสอนด้วยวิดีโอ (Screen Recording)
4. การเสริมทักษะและฝึกฝน (Drill and Practice)

สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2.1 แสดงแนวทางการจัดการสอนออนไลน์ในภาวการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID - 19

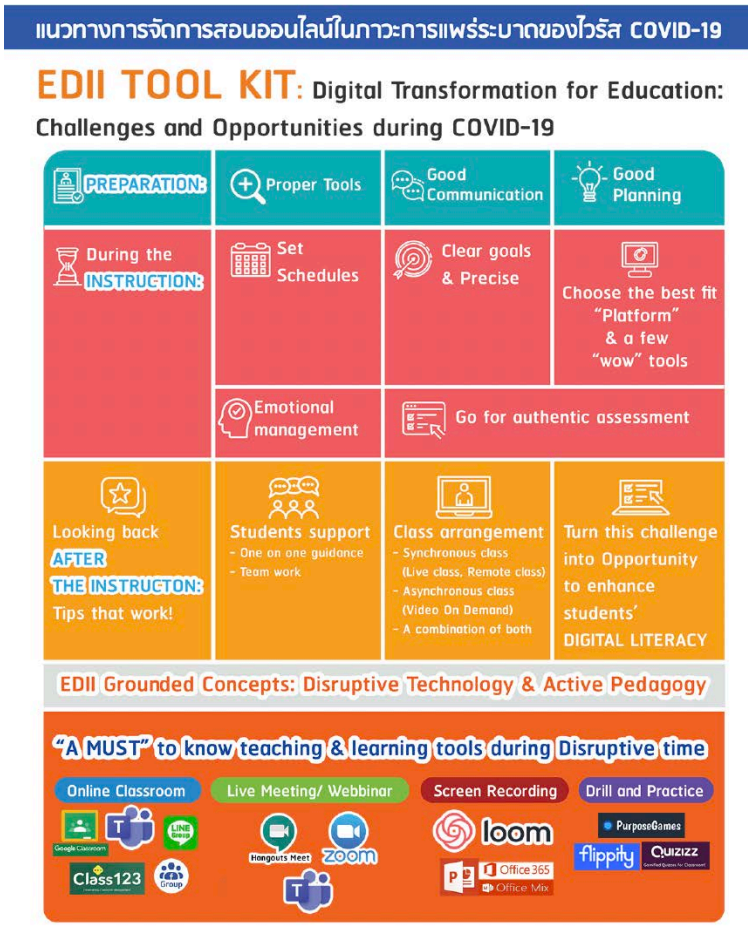

ภาพที่ 2. 1 แสดงแนวทางการจัดการสอนออนไลน์ในภาวการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID – 19

จากการศึกษาแนวคิด เอกสาร ตำรา กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล ดังตาราง 2.1

ตารางที่ 2. 1 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล

องค์ประกอบ	ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	UNESCO (2020)	สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา
จัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	✓				
มีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้กับระบบการศึกษาในระบบชั้นเรียน	✓				
สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญา	✓	✓			
สอดคล้องกับจัดการศึกษาตลอดชีวิต	✓				
ไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ	✓				
ศึกษาหาความรู้ได้ในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวกตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล	✓	✓	✓		
ในกรณีของหลักสูตรสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับองค์กรกำกับมาตรฐานวิชาชีพ สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้องค์กรกำกับมาตรฐานวิชาชีพตรวจสอบและรับรองความพร้อมพื้นฐานก่อนเปิดดำเนินการ		✓			

องค์ประกอบ	ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	UNESCO (2020)	สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา
ความพร้อมด้านคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่		✓			
กำหนดการรับนักศึกษา		✓	✓		✓
กำหนดการเปิดภาคการศึกษา		✓	✓		✓
มีชุดการสอนทางไกล		✓			
ระบบการติดต่อสื่อสาร		✓		✓	✓
การนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล		✓			
มีระบบการศึกษาทางไกล		✓			
กำหนดการจัดการศึกษา		✓	✓	✓	✓
จัดการศึกษาแบบผสมผสาน		✓		✓	
มีการออกแบบการสอน		✓	✓	✓	✓
รูปแบบเนื้อหา			✓		
มีการการประเมินการเรียนการสอนทางไกล		✓	✓		✓
การรับและเทียบโอนหน่วยกิต		✓			
มีการประกันคุณภาพหลักสูตร		✓			
มีการประกันคุณภาพการศึกษา		✓			
มีคณะกรรมการการอุดมศึกษา		✓			
คัดเลือกเครื่องมือออนไลน์ที่เหมาะสม			✓	✓	✓

องค์ประกอบ	ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	UNESCO (2020)	สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา
กำหนดตารางเวลา			✓		✓
ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน				✓	

2. แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

Federal Register USA (2020) ระบุถึงการดำเนินการด้านกฎระเบียบด้านการจัดการศึกษาทางไกลของประเทศสหรัฐอเมริกา ให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาปี 1965 ในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกล และนวัตกรรม โดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2021 อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID - 19 ทำให้บางสถาบันการศึกษาขาดการเตรียมพร้อมสำหรับผลกระทบของการแพร่ระบาด ขาดทรัพยากร และความเชี่ยวชาญในการเปลี่ยนไปใช้รูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ กระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกาจึงคาดหวังว่าการชี้แจงและขยายคำจำกัดความของคำว่า “การศึกษาทางไกล” ใน Federal Register ฉบับนี้ จะทำให้สถาบันการศึกษารู้สึกคุ้นเคยกับการศึกษาทางไกล และสามารถเปลี่ยนมาใช้รูปแบบการศึกษาทางไกลได้ง่ายขึ้นในกรณีที่อาจเกิดการระบาดขึ้นใหม่ในอนาคต โดยกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกาได้ออกคำชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลที่จำเป็นฉบับชั่วคราว เพื่อให้สถาบันการศึกษาสามารถดำเนินการสอนออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว โดยคาดหวังว่าสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จะจัดการสอนตามข้อกำหนดด้านกฎระเบียบและกฎหมายที่ระบุไว้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) รูปแบบการศึกษาทางไกลระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แบบภาษาผสานเวลาและไม่ผสานเวลา

2) ผู้สอนว่าควรมีความยืดหยุ่น และทำงานร่วมกับผู้เรียนเพื่อกำหนดรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมที่สุด เพื่อเพิ่มความสามารถของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

3) การกำหนดชั่วโมงเรียน ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

4) กำหนดการสอนเป็นทีมโดยประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในการสอนที่มีคุณภาพสูง

5) คงไว้ซึ่งการนับชั่วโมงหน่วยกิต โดยต้องมีความสอดคล้องกัน และมีความยืดหยุ่น

6) การกำหนดความหมายของการศึกษาทางไกล

7) อนุญาตให้มีการพัฒนาโปรแกรมใหม่อย่างรวดเร็ว เพื่อประโยชน์กับสถาบันการศึกษา และนักเรียน โดยเฉพาะโปรแกรมที่ตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนากำลังคน

8) มีการกำหนดปฏิทินการสอนโดยโปรแกรมที่รองรับรูปแบบการสอนแบบไม่ผสานเวลา

9) กำหนดให้มีผู้ตรวจสอบคุณภาพ และกำหนดมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการ ใบรับรองการประสิทธิภาพของการเรียนทางไกล

จากการทบทวนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 รายละเอียดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล ดังนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้ คำจำกัดความและความหมายที่เกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลให้เป็นไปตามนิยามคำแนบท้ายประกาศ

ข้อ 2 การขอเปิดหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาที่ประสงค์จะเปิดดำเนินการหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกล จะต้องจัดทำคำขอจัดการศึกษาทางไกลตามแบบที่กำหนดท้ายประกาศนี้ และเสนอต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาอนุมัติหรือเห็นชอบตามกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องก่อนเปิดดำเนินการ และแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทราบภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติหรือเห็นชอบพร้อมแนบมติสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประกอบการดำเนินการต่อไป

ในกรณีของหลักสูตรสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับองค์กรกำกับมาตรฐานวิชาชีพ สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้องค์กรกำกับมาตรฐานวิชาชีพตรวจสอบและรับรองความพร้อมพื้นฐานก่อนเปิดดำเนินการ

ข้อ 3 การพิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการเปิดดำเนินการหลักสูตร

3.1 ในการพิจารณาความพร้อมและศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรในระบบการสอนทางไกลต้องพิจารณา ในเรื่องการจัดคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณาจารย์ประจำ คณาจารย์พิเศษ บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ระบบการเรียนการสอนทางไกล กำหนดการเปิดภาคการศึกษาและหลักสูตร การผลิตชุดการสอนทางไกล การประเมินการเรียนการสอน การจัดสื่อและอุปกรณ์การศึกษา การจัดโปรแกรมชุดคำสั่ง (Software) การจัดห้องสมุดทั้งห้องสมุดธรรมดาและห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ อาคาร และสถานที่ รวมทั้งทรัพยากรอื่นที่มีความจำเป็น

3.2 สถาบันอุดมศึกษาต้องนำเสนอข้อมูล เพื่อแสดงความพร้อมในข้อ 3.1 ทั้งหมด

ข้อ 4 วิธีการจัดการศึกษาระบบทางไกล ให้ปฏิบัติดังนี้

4.1 สถาบันอุดมศึกษา ต้องกำหนดการรับนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลที่เป็นระบบจำกัดรับหรือไม่จำกัดรับให้ชัดเจน

4.2 การกำหนดการเปิดภาคการศึกษา ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

4.3 โครงสร้างหลักสูตร ให้สอดคล้องหรือเทียบเคียงกันได้กับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

4.4 การสร้างและจัดหารายวิชา ควรอยู่ในรูปชุดการสอนทางไกล ประกอบด้วย (1) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (2) กิจกรรม หรืองานที่มอบหมายให้ทำ (3) ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และ (4) แบบประเมินหรือแบบทดสอบทั้งก่อนเรียน หลังเรียน และการสอบประจำภาค

4.5 แสดงระบบการติดต่อสื่อสาร และการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับคณาจารย์ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการเรียน หรือข้อมูลอื่นของนักศึกษา

4.6 ให้มีคณะกรรมการผลิตและบริหารวิชาเพื่อวางแผน เตรียมการ ผลิตหรือจัดหาเนื้อหาสาระ ทำการสอน และประเมิน โดยโครงสร้าง องค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานของคณะกรรมการผลิตและบริหารวิชาให้จัดทำเป็นประกาศของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ 5 การดำเนินการหลักสูตร

เพื่อธำรงไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐาน และมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้ปฏิบัติดังนี้

5.1 สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลเพื่อประกันคุณภาพการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นการจัดระบบการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองเป็นหลัก โดยเสนอเป็นแผนแม่บททางวิชาการของสถาบันต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาอนุมัติ

5.2 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาทั้งในด้านคณาจารย์ การผลิตชุดการสอนทางไกล การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การปฏิบัติ ประสบการณ์วิชาชีพ การบริการนักศึกษา การวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 6 ระบบการศึกษาทางไกล

สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดและพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลให้สมบูรณ์ โดยกำหนดองค์ประกอบ กระบวนการและกิจกรรม รวมทั้งสื่อที่จะใช้อย่างชัดเจน เสนอเป็นแบบจำลองระบบการศึกษาทางไกล เสนอต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบ

ข้อ 7 สื่อการศึกษาทางไกล

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดระบบการศึกษาทางไกลรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือผสมผสานกัน โดยยึดสื่อหลัก ได้แก่ แบบยึดสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก แบบยึดสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก หรือแบบยึดสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก

สื่อการศึกษาทางไกล สถาบันอุดมศึกษาควรผลิตหรือจัดหาสื่อหลักและสื่อเสริมให้เอื้อต่อการศึกษาด้วยตนเอง

สื่อหลัก ต้องเป็นสื่อที่นักศึกษาทุกคนเข้าถึงได้ สามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้ทุกเรื่อง และบรรจุเนื้อหาสาระครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาที่มีความพร้อมสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

สื่อเสริม เป็นสื่อที่เสริมสาระให้ชัดเจนหรือเสริมปฏิสัมพันธ์ในระบบการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบของสื่อหลักและสื่อเสริม มีดังนี้

7.1 ในกรณีที่ยึดสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก ให้ประกอบด้วยแนวการศึกษาหรือแบบฝึกปฏิบัติ (Study Guide/Workbook) ตำราเรียนด้วยตนเอง และหนังสือชุดความรู้

ทั้งนี้ให้มีสื่อเสริมประกอบด้วย สื่อโสตทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ บทเรียนทางอินเทอร์เน็ต การสอนเสริม การสัมมนาเสริม การประชุมทางไกล และการปฏิบัติในสถานการณ์เสมือนจริง การปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง และการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

7.2 ในกรณีที่ยึดสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก ให้ประกอบด้วยรายการวิทยุกระจายเสียงและรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อแพร่เสียงและภาพทางสถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์ สถานีดาวเทียม

หรือสถานีแพร่เสียงและภาพตามสาย เพื่อการเรียนการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ผ่านจอภาพ (OSI-On Screen Interactive) เป็นรายการเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งที่เป็นรายการสดแบบปฏิสัมพันธ์หรือการบันทึกเสียงหรือภาพไว้ล่วงหน้า มีการออกแบบรายการที่จะช่วย ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์เทียบได้กับการศึกษาแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์กับนักศึกษาโดยตรง

ทั้งนี้ให้มีสื่อเสริมประกอบด้วย สื่อโสตทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ บทเรียนทางอินเทอร์เน็ต การสอนเสริม การสัมมนาเสริม การประชุมทางไกล และการปฏิบัติในสถานการณ์เสมือนจริง การปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง และการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

7.3 ในกรณีที่ยึดสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก ให้ใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนแบบออนไลน์หรือออฟไลน์ (On-line or Off-line) แบบดิจิทัล หรือแอนาลอก (Digital or Analog) แบบเข้าถึงได้ไม่พร้อมกัน (Asynchronous) หรือเข้าถึงได้พร้อมกันในเวลาเดียวกัน (Synchronous/Real-Time)

ทั้งนี้ให้มีสื่อเสริมประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ การสอนเสริม การสัมมนาเสริม การประชุมทางไกล และการปฏิบัติในสถานการณ์เสมือนจริง การปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง และการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

ในการสอนผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงความพร้อมด้านโปรแกรมชุดคำสั่ง (Software) เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกล โดยพัฒนาระบบการจัดสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ (Learning Management System-LMS) และพัฒนาระบบจัดการเนื้อหา (Content Management System-CMS) ที่มีประสิทธิภาพ

ระบบการจัดสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีองค์ประกอบ (1) โฮมเพจ (Homepage) (2) การนำเสนอเนื้อหาสาระ (Content Presentation) (3) แหล่งทรัพยากร (Learning Resources) (4) แหล่งสืบค้นความรู้เสริมจากภายนอก (External Resources) (5) ห้องปฏิบัติการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Laboratory) (6) ศูนย์สื่อโสตทัศน์ (AV Center) (7) การประเมิน (Assessment) (8) ป้ายประกาศ (Web board) (9) ห้องสนทนา (Chat room) (10) การสื่อสารทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail Address) (11) คำถามพบบ่อย (Frequently Asked Questions) และ (12) ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Profile)

สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาหรือจัดหาโปรแกรมที่สามารถบันทึกรายละเอียดวันและเวลา และช่วงเวลาที่ร่วมกิจกรรม บันทึกรายงานต่อคณาจารย์ประจำวิชาและคณาจารย์ช่วยสอนเกี่ยวกับวิธีการและเวลาการเข้าศึกษาอย่างละเอียด

ข้อ 8 ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์และระบบการเรียนการสอน

8.1 ต้องจัดอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับสื่อหลัก เครือข่ายสื่อสารด้วยระบบเครือข่ายภายในและระบบเครือข่ายที่ให้บริการจากภายนอกให้พร้อมบริการนักศึกษาอย่างเพียงพอ

สถาบันอุดมศึกษาอาจร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยต้องจัดทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

8.2 ต้องจัดระบบผลิตหรือจัดหาสื่อการศึกษาให้เพียงพอต่อการศึกษาด้วยตนเอง ประกอบด้วยแผนการเรียน การประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน เนื้อหาสาระ การประเมิน กิจกรรมระหว่างเรียน การทำกิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์ และการมอบหมายสั่งงานเพื่อเก็บคะแนน

8.3 ต้องจัดให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยเข้ารับการปฐมนิเทศศึกษาเนื้อหาสาระจากชุดการสอนทางไกล ศึกษาจากชุดการสอนเสริม ทำงานที่ได้รับมอบหมาย สืบค้นความรู้จากแหล่งความรู้เสริมและฐานข้อมูลอาจารย์และนักศึกษาทางอิเล็กทรอนิกส์ ปรึกษาหารือทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเผชิญหน้ากับคณาจารย์ประจำวิชา คณาจารย์ช่วยสอน หรือกับนักศึกษาด้วยกันเอง ในเวลาที่มีการนัดหมาย ระหว่างการสอนสัมมนาเสริม หรือประสบการณ์วิชาชีพ และเข้าสอบในสถานที่ที่กำหนด

8.4 จัดระบบการเก็บข้อมูลการจัดบริการนักศึกษาเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมหลักของนักศึกษาอย่างน้อย 4 กิจกรรม ได้แก่ (1) การสอน สัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม การอบรมเข้ม หรือ การอบรมเข้มทั้งแบบเผชิญหน้าและผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (2) การศึกษาเนื้อหาสาระในชุดการสอนสื่อหลักคือ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อเสริมทางรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ การสอนหรือการสัมมนาผ่านดาวเทียมและการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอื่น (3) การประกอบกิจกรรมการเรียน และการทำงานและส่งงานที่ได้รับมอบหมาย และ (4) การปรึกษาหารือ การส่งคำถามถึงคณาจารย์ประจำวิชาและคณาจารย์ช่วยสอนประจำวิชา

ข้อ 9 ความพร้อมด้านห้องสมุด

ให้สถาบันอุดมศึกษาเสนอข้อมูลปัจจุบันและแผนการพัฒนาห้องสมุดและอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับสื่อหลักอย่างเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งจัดห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้นักศึกษาใช้ประกอบการเรียนอาจจะใช้ห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่แล้ว โดยจัดให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ หรือเสนอหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรแสดงความร่วมมือกับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อื่น และ/หรือการเข้าเป็นสมาชิกห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ในประเทศและ/หรือต่างประเทศที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน โดยนักศึกษาสามารถเข้าไปศึกษาได้ตลอดเวลา

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ควรมีเอกสารและข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ตำราอิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลทางวิชาการ บทคัดย่อออนไลน์ หรือฐานความรู้ในรูปแบบอื่นในสาขาวิชาที่เปิดสอน

ข้อ 10 การประเมินการเรียนการสอนทางไกล ให้สถาบันอุดมศึกษา ระบุแนวทางการประเมินทั้งกระบวนการและประเมินผลลัพธ์ ดังนี้

10.1 การประเมินกระบวนการ ต้องครอบคลุมการประเมินก่อนเรียน และ กิจกรรมระหว่างเรียนประกอบด้วยการทำงานและการส่งงาน การปรึกษาหารือ และส่งคำถามถึงคณาจารย์ สัดส่วนการประเมินจากการสอบประจำภาคต่อคะแนนเก็บจากการประเมินกิจกรรมให้เป็นไปตามลักษณะวิชา โดยมีการกำหนดสัดส่วนและการประเมินผลสอบที่เหมาะสม ทั้งรายวิชาภาคทฤษฎีและประสบการณ์วิชาชีพ

ทั้งนี้ สถาบันต้องจัดประสบการณ์วิชาชีพในห้องปฏิบัติการหรือสถานการณ์จริงในรูปการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ โดยมีการทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร

10.2 การประเมินผลลัพธ์ ให้ระบุแนวทางหรือแผนการดำเนินการทั้งการสอบประจำภาคและสอบย่อย โดยต้องดำเนินการสอบในสถานที่ที่มีผู้คุมสอบที่สามารถตรวจสอบการเข้าสอบด้วยตนเองของนักศึกษาได้

ข้อ 11 การรับและเทียบโอนหน่วยกิต

ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ข้อ 12 คณาจารย์และบุคลากร

ให้สถาบันอุดมศึกษาบรรจุแต่งตั้งคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณาจารย์ประจำ คณาจารย์พิเศษ และคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้การเรียนการสอนทางไกลดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

สภาสถาบันอุดมศึกษาอาจแต่งตั้งบุคลากรภายในหรือภายนอกให้ทำหน้าที่คณาจารย์ช่วยสอนประจำวิชาตามความเหมาะสม

บทบาทหน้าที่ของคณาจารย์ประจำวิชา คณาจารย์ช่วยสอนประจำวิชา และคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้เป็นไปตามประกาศของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อ 13 การประกันคุณภาพหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดระบบและประกันคุณภาพหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง มีรายงานผลต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา ต่อสาธารณะ และต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรการศึกษาทางไกลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อ 14 การประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ครอบคลุมปัจจัยคุณภาพทั้งด้านปัจจัยการนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และตัวบ่งชี้คุณภาพ ตลอดจนการสร้างฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับระบบการศึกษาทางไกล และการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลต่อสภาสถาบันต่อสาธารณะ และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทางไกลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ข้อ 15 คณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การจัดการ ศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์และแนวปฏิบัติ ของประกาศนี้

จากการศึกษางานวิจัย เรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา ที่สรุปผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล พ.ศ. 2555 ได้เป็น 11 องค์ประกอบ 23 ตัวบ่งชี้ มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การจัดการศึกษาทางไกลต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา มี 1 ตัวบ่งชี้ คือ

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบที่ 2 ระบบการศึกษาทางไกลที่สถาบันอุดมศึกษาจัดต้องไม่ด้อยกว่าระบบการสอนในชั้นเรียน มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. แนวทาง เกณฑ์หรือมาตรฐานการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

2. ประมวลการสอนรายวิชา

3. ประกาศข้อมูลรายวิชา

องค์ประกอบที่ 3 ระบบการสนับสนุน อาทิ การให้คำปรึกษา ทุนการศึกษา การกู้ยืม การเข้าถึงสื่อการสอน เอกสารการสอน ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) การเรียน รด. ของนักศึกษาชาย มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. คำปรึกษาด้านวิชาการ ความช่วยเหลือเรื่องทุนการศึกษา ปัญหาส่วนตัวและด้านอาชีพ

2. ห้องสมุด สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้

3. การอบรมและข้อมูลที่จำเป็นในการเข้าถึงฐานข้อมูล ห้องสมุด ทรัพยากรการเรียนรู้และ การบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อการเรียนทางไกล

องค์ประกอบที่ 4 สื่อและการผลิตสื่อ การผลิตสื่อการเรียนการสอนและความสอดคล้องของเนื้อหา สื่อกับหลักสูตร การจัดหา E-book และการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ของนักศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. สื่อและแหล่งทรัพยากร
2. ด้านลิขสิทธิ์ในทรัพยากรการเรียน
3. การเข้าถึงและการใช้งานสื่อและแหล่งทรัพยากร

องค์ประกอบที่ 5 เทคโนโลยีที่ใช้สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีอะไรบ้าง ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีความยั่งยืน และความสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักสูตรเป็นอย่างไร มี 1 ตัวบ่งชี้ คือ

1. เทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบที่ 6 นักศึกษา การคัดเลือก การรับเข้าศึกษา การประเมินผลการเรียนการสอนซึ่งต้องไม่ด้อยกว่าในแบบชั้นเรียน มี 5 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ข้อมูลที่ผู้เรียนต้องรู้ก่อนเรียน
2. เกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้เรียน
3. การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และมีทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีที่ใช้ในการศึกษาทางไกล
4. การบริการสำหรับผู้เรียนระหว่างการเรียน
5. การวัดสัมฤทธิผล

องค์ประกอบที่ 7 อาจารย์ผู้สอน ประสบการณ์ในการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ความพร้อม การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนระบบการศึกษาทางไกล การจัดชั่วโมงทำงาน (office hour) ของอาจารย์มี 1 ตัวบ่งชี้ คือ

1. คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่มีความรู้ ทักษะ ในการจัดการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบที่ 8 หน่วยงาน/คณะกรรมการที่ดูแลหลักสูตรในระบบทางไกล มี 1 ตัวบ่งชี้ คือ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบที่ 9 การมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งต้องเป็นการสื่อสารสองทางมี 1 ตัวบ่งชี้ คือ

1. การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 10 การอนุมัติให้เปิดดำเนินการหลักสูตรต้องเป็นสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของชุมชนและสังคม โดยเป็นสาขาวิชาที่สถาบันนั้น ๆ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ และต้องมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก (EQA) ระดับคณะในระดับดีมากในรอบปีการศึกษาสุดท้าย มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. การอนุมัติหลักสูตร

2. ผลการประเมิน EQA

3. ความต้องการของชุมชนและสังคม

องค์ประกอบที่ 11 การอนุมัติให้เปิดดำเนินการหลักสูตรต้องมีกำหนดในการสิ้นสุดหลักสูตร ต้องจำกัดจำนวนนักศึกษา และกำหนดสัดส่วนของอาจารย์กับนักศึกษาให้เหมาะสม มี 1 ตัวบ่งชี้คือ

1. กำหนดเวลาเปิดและสิ้นสุดหลักสูตร

การศึกษาการเสวนาผ่านระบบออนไลน์ ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk # 1) เรื่อง "แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติ" ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU) ได้ระบุว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติควรมีการพิจารณาองค์ประกอบดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมของผู้สอน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3) รูปแบบการสอนแบบผสานเวลา และไม่ผสานเวลา

4) การเลือกใช้เทคโนโลยี

5) เครื่องมือสำหรับการวัดประเมินผล

6) เกณฑ์การวัดผลที่ควรเป็นแบบ Rubrics

7) การรวบรวมสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ภายหลัง

จากการศึกษาและทบทวน Federal Register ของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา Vol. 85 ฉบับที่ 171 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 งานวิจัย เรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษา

ทางไกลในระดับอุดมศึกษา และการเสวนาผ่านระบบออนไลน์ ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk # 1) เรื่อง "แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติ" ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล ดังตาราง 2.2

ตารางที่ 2. 2 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบ	Federal Register ของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	งานวิจัย เรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา	การเสวนาผ่านระบบออนไลน์ ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk # 1) เรื่อง "แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติ" ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU)
การขอเปิดหลักสูตร จะต้องจัดทำคำขอจัดการศึกษาทางไกลตามแบบที่กำหนด และแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทราบภายใน 30 วัน		✓		
รูปแบบการศึกษาทางไกลระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา	✓			✓
ผู้สอนควรมีความยืดหยุ่น และทำงานร่วมกับผู้เรียนเพื่อกำหนดรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมที่สุดเพื่อเพิ่มความสามารถของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	✓	✓	✓	

องค์ประกอบ	Federal Register ของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	งานวิจัย เรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา	การเสวนาผ่านระบบออนไลน์ ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk # 1) เรื่อง "แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติ" ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU)
การกำหนดชั่วโมงเรียน ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล	✓		✓	
กำหนดการสอนเป็นทีมโดยประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในการสอนที่มีคุณภาพสูง สภาสถาบันอุดมศึกษาอาจแต่งตั้งบุคลากรภายในหรือภายนอกให้ทำหน้าที่คณาจารย์ช่วยสอนประจำวิชาตามความเหมาะสม	✓	✓		
คงไว้ซึ่งการนับชั่วโมงหน่วยกิต โดยต้องมีความสอดคล้องกัน และมีความยืดหยุ่น	✓	✓		
การกำหนดความหมายของการศึกษาทางไกล	✓			
อนุญาตให้มีการพัฒนาโปรแกรมใหม่อย่างรวดเร็ว เพื่อประโยชน์กับสถาบันการศึกษา และนักเรียน โดยเฉพาะโปรแกรมที่ตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนากำลังคน	✓			✓

องค์ประกอบ	Federal Register ของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	งานวิจัย เรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา	การเสวนาผ่านระบบออนไลน์ ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk # 1) เรื่อง "แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติ" ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU)
มีการกำหนดปฏิทินการสอนโดยโปรแกรมที่รองรับรูปแบบการสอนแบบไม่ผสานเวลา	✓			
กำหนดให้มีผู้ตรวจสอบคุณภาพ และกำหนดมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการ ใบรับรอง การประสิทธิภาพของการเรียนทางไกล	✓	✓		
การจัดการศึกษาทางไกลต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา			✓	
ระบบการศึกษาทางไกลที่สถาบันอุดมศึกษาจัดต้องไม่ด้อยกว่าระบบการสอนในชั้นเรียน		✓	✓	
ระบบการสนับสนุน อาทิ การให้คำปรึกษา ทุนการศึกษา การกู้ยืม การเข้าถึงสื่อการสอน เอกสารการสอน ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) การเรียน รด. ของนักศึกษาชาย	✓	✓	✓	

องค์ประกอบ	Federal Register ของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	งานวิจัย เรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา	การเสวนาผ่านระบบออนไลน์ ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk # 1) เรื่อง "แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติ" ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU)
สื่อและการผลิตสื่อ การผลิตสื่อการเรียนการสอนและความสอดคล้องของเนื้อหาสื่อ กับหลักสูตร การจัดหา E-book และการเข้าถึงสื่อต่างๆ ของนักศึกษา		✓	✓	✓
เทคโนโลยีที่ใช้สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาจัดให้มี ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีความยั่งยืน และความสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักสูตร		✓	✓	✓
นักศึกษา การคัดเลือก การรับเข้าศึกษา การประเมินผลการเรียนการสอนซึ่งต้องไม่ด้อยกว่าในแบบชั้นเรียน			✓	
อาจารย์ผู้สอน ประสบการณ์ในการสอนในระบบการศึกษาทางไกล ความพร้อมการได้รับ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนระบบการศึกษาทางไกล การจัดชั่วโมงทำงาน (office hour) ของอาจารย์			✓	✓

องค์ประกอบ	Federal Register ของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	งานวิจัย เรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา	การเสวนาผ่านระบบออนไลน์ ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk # 1) เรื่อง "แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติ" ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU)
สถาบันอุดมศึกษามีการระบุแนวทางการประเมินทั้งกระบวนการและประเมินผลลัพธ์		✓		✓
หน่วยงาน/คณะกรรมการที่ดูแลหลักสูตรในระบบทางไกล	✓		✓	
การมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งต้องเป็นการสื่อสารสองทาง	✓	✓	✓	
การอนุมัติให้เปิดดำเนินการหลักสูตรต้องเป็นสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของชุมชนและสังคม โดยเป็นสาขาวิชาที่สถาบันนั้นๆ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ และต้องมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก (EQA) ระดับคณะในระดับดีมากในรอบปีการศึกษาสุดท้าย มี	✓		✓	
การอนุมัติให้เปิดดำเนินการหลักสูตรต้องมีกำหนดในการสิ้นสุดหลักสูตร ต้องจำกัด		✓	✓	

องค์ประกอบ	Federal Register ของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐอเมริกา	ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	งานวิจัย เรื่อง พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา	การเสวนาผ่านระบบออนไลน์ ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk # 1) เรื่อง "แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์วิกฤติ" ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University: TCU)
จำนวนนักศึกษา และกำหนดสัดส่วนของอาจารย์กับนักศึกษาให้เหมาะสม				
จัดให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาทั้งในด้านคณาจารย์ การผลิตชุดการสอนทางไกล การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การปฏิบัติ ประสบการณ์วิชาชีพ การบริการนักศึกษา การวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		✓		
การรวบรวมสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ภายหลัง				✓

3. หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

จากการศึกษา และทบทวน Non-annotated Standards from the Quality Matter Continuing and Professional Education Rubric, Second Edition (2017) เกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนและมาตรฐานที่เป็นแนวทางให้นักพัฒนาหลักสูตรพบว่า การดำเนินการขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรควรพิจารณาประเด็นมาตรฐานดังต่อไปนี้

มาตรฐานทั่วไป 1 ภาพรวมการออกแบบหลักสูตรมีความชัดเจนสำหรับผู้เรียนในช่วงเริ่มต้นของหลักสูตร

มาตรฐานทั่วไป 2 มีการอธิบายวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะในการเรียนรู้ว่าผู้เรียนจะสามารถทำอะไรได้บ้างเมื่อจบหลักสูตร

มาตรฐานทั่วไป 3 กลยุทธ์การประเมินเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้และออกแบบ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนในการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้หรือความเชี่ยวชาญ

มาตรฐานทั่วไป 4 สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะการเรียนรู้ที่ระบุไว้

มาตรฐานทั่วไป 5 กิจกรรมของหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก การสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

มาตรฐานทั่วไป 6 เทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะของหลักสูตร

มาตรฐานทั่วไป 7 สิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเข้าถึงบริการสนับสนุนที่จำเป็นต่อความสำเร็จของผู้เรียน

มาตรฐานทั่วไป 8 การออกแบบหลักสูตรที่สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการเข้าถึงและสามารถใช้งานสำหรับผู้เรียนทุกคน

จากการทบทวนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 รายละเอียดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้ เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 การดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้แล้วตามประกาศนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับ ประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ 4 สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล จะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย และอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวง ศึกษาธิการ รวมทั้งต้องมี อาคาร สถานที่ บุคลากร และทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาทางไกล

ข้อ 5 ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้ สำหรับหลักสูตรทุกระดับปริญญาและทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษา ประสงค์จะจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งการจัดการศึกษาต้องมีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้กับระบบ การศึกษาในระบบชั้นเรียน และต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญา ที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด

ข้อ 6 ปรัชญาและวัตถุประสงค์

6.1 สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาทางไกลเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ และเป็นการเพิ่ม ประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

6.2 การจัดการศึกษาทางไกล มุ่งเปิดโอกาสและขยายโอกาสให้นักศึกษาและผู้สนใจใฝ่หาความรู้ สามารถศึกษาหาความรู้ได้ในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวกตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 7 การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

7.1 การขอเปิดดำเนินการ สถาบันอุดมศึกษาที่ประสงค์จะเปิดดำเนินการหลักสูตรในระบบ การศึกษาทางไกล ทั้งหลักสูตรที่เปิดดำเนินการในระบบชั้นเรียนอยู่แล้วหรือจะเปิดขึ้นใหม่จะต้องดำเนินการให้ เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

7.2 ความพร้อมและศักยภาพในการเปิดดำเนินการ

7.2.1 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลจะต้องมีคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณาจารย์ประจำ และคณาจารย์พิเศษตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญา ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

7.2.2 ต้องมีความพร้อมทางด้านอาคาร สถานที่ บุคลากร และทรัพยากรอื่นอย่างเพียงพอกับการ จัดการศึกษาทางไกล

7.3 การดำเนินการหลักสูตรต้องมีการธำรงไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐาน และมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ข้อ 8 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลจะต้องพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลให้สมบูรณ์อยู่เสมอ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อทั้งสื่อหลัก สื่อเสริม หรือสื่อแบบผสมผสานที่จะใช้อย่างเพียงพอ เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ข้อ 9 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกล จะต้องจัดให้มีระบบการวัดผลและการประเมินผลการเรียนที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานเทียบเคียงได้กับการจัดการศึกษาในระบบชั้นเรียนและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ข้อ 10 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกล จะต้องมีระบบการตรวจสอบ และควบคุมให้ผู้เรียนต้องเรียน สอบ และทำผลงานวิชาการอันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้วยตนเอง มีแผนดำเนินการทั้งการสอบประจำภาค และสอบย่อย โดยต้องดำเนินการสอบในสถานที่ที่มีผู้คุมสอบ ที่สามารถตรวจสอบการเข้าสอบด้วยตนเองของนักศึกษาได้

ข้อ 11 หลักสูตรที่จัดการศึกษาทางไกลทุกหลักสูตรจะต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกล ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

11.1 การบริหารหลักสูตร

11.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย

11.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

11.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี

ข้อ 12 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกล และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ข้อ 13 การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามประกาศนี้ ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกลที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

ข้อ 14 กระทรวงศึกษาธิการโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกล เพื่อให้การจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

ข้อ 15 ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

จากการศึกษาสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้ 4 แห่ง เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2562 เวลา 13:30 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สรุปเป็นหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกลได้ดังนี้

1) มหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้มีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยดำเนินการเป็น 2 ประเภท คือ

- ดำเนินการคู่ขนานกับมหาวิทยาลัยปกติ เพื่อ ให้นักศึกษาในหลักสูตรปกติได้มีโอกาสเรียนและทำงานไปด้วยในเวลาเดียวกันโดยค่าเทอมในมหาวิทยาลัยไซเบอร์จะถูกกว่ามหาวิทยาลัยปกติสามเท่า และเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ไม่สามารถสอบผ่านภาษา เกาหลีพื้นฐานได้มีโอกาสในการเรียนมหาวิทยาลัย ปัจจุบันมีแนวคิดเพิ่มเติมคือเพื่อความคล่องตัวในการเปิดหลักสูตรใหม่ได้อย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานโดยเน้นที่หลักสูตรระดับปริญญาตรีมีรูปแบบการบริหารจัดการเริ่มแรกจะให้มหาวิทยาลัยปกติทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาจนกว่ามหาวิทยาลัยไซเบอร์จะมีความแข็งแรงและบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง

- ก่อตั้งขึ้นมาในรูปแบบมหาวิทยาลัยไซเบอร์ (Cyber University) ส่วนใหญ่ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนโดยมีเป้าหมายเพื่อให้โอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีงานประจำทำเพื่อเป็นการสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่จำเป็นต่อการทำงาน และสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเงิน โดยค่าเทอมจะมีราคาถูกกว่ามหาวิทยาลัยปกติ 3 เท่า นอกจากนี้นักศึกษายังจะได้รับทุนเล่าเรียนที่สนับสนุนจากรัฐบาล

2) รัฐบาลเกาหลีใต้และผู้สอนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีช่วงอายุตั้งแต่ 20-60 ปี และประกอบไปด้วยนักศึกษาที่เป็นทหารอีกด้วย

3) การโอนย้ายหน่วยกิต สามารถทำได้สูงสุด 70 หน่วยกิต

4) มีการกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาที่ 1:200 คน

5) มีการกำหนดขนาดของห้องเรียนที่ 40-200 คน

6) การดำเนินการของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้ จะอิงกับกฎหมายการก่อตั้งและการดำเนินการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้ (Korean Law for Establishment and operation of cyber university) และคู่มือวิชาการและระเบียบข้อบังคับ (Academic guide and regulation) ที่จัดทำโดยสภามหาวิทยาลัยออนไลน์ของประเทศเกาหลีใต้ (Korea Council of Online University) ทั้งนี้ข้อมูล

เพิ่มเติมเกี่ยวกับ Korean Law for Establishment and operation of cyber university และ Academic guide and regulation

7) แนวทางการจัดการเรียนการสอนจะเน้นให้นักศึกษา ศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองในเวลาที่สะดวก โดยนักศึกษาและผู้สอนสามารถติดต่อกันได้ตลอดเวลา

8) การประเมินผลจะมีการทดสอบแบบออนไลน์เท่านั้น และเก็บคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมออนไลน์

9) มีการจัดทำคลังข้อสอบ และใช้รหัสที่มหาวิทยาลัยส่งมาเพื่อยืนยันตัวตน นอกจากนี้ยังมีการใช้ลายนิ้วมือ และการจดจำดวงตาเพื่อการยืนยันตัวตนอีกด้วย

จากการศึกษา และทบทวน Non-annotated Standards from the Quality Matter Continuing and Professional Education Rubric, Second Edition การทบทวนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 และจากการศึกษาสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้ 4 แห่ง เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2562 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล ได้ดังตาราง 2.3

ตารางที่ 2. 3 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

องค์ประกอบ	Non-annotated Standards from the Quality Matter Continuing and Professional Education Rubric, Second Edition	ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้ 4 แห่ง
ภาพรวมการออกแบบหลักสูตรมีความชัดเจน	✓		
การบริหารหลักสูตร		✓	

องค์ประกอบ	Non-annotated Standards from the Quality Matter Continuing and Professional Education Rubric, Second Edition	ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้ 4 แห่ง
ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย		✓	
การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา		✓	
อธิบายวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะในการเรียนรู้	✓		
การประเมิน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนในการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้	✓		
สื่อการสอนตรงตามวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะการเรียนรู้ที่ระบุไว้	✓		
กิจกรรมของหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก การสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	✓	✓	
เทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะของหลักสูตร	✓	✓	
สิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเข้าถึงบริการสนับสนุนที่จำเป็นต่อความสำเร็จของผู้เรียน	✓	✓	

องค์ประกอบ	Non-annotated Standards from the Quality Matter Continuing and Professional Education Rubric, Second Edition	ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้ 4 แห่ง
การออกแบบหลักสูตรที่สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการเข้าถึงและสามารถใช้งานสำหรับผู้เรียนทุกคน	✓	✓	
มีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต		✓	✓
มีเป้าหมายเพื่อให้โอกาสทางการศึกษา		✓	✓
มีแนวคิดเพื่อความคล่องตัวในการเปิดหลักสูตรใหม่ได้อย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน		✓	✓
รูปแบบการบริหารจัดการเริ่มแรกจะให้ มหาวิทยาลัยปกติทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาจนกว่ามหาวิทยาลัยไซเบอร์จะมีความแข็งแรงและบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง			✓
ระบุการมีส่วนร่วมของรัฐบาล			✓
ระบุการมีส่วนร่วมของผู้สอน			✓
กำหนดการโอนย้ายหน่วยกิต			✓
การกำหนดสัดส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษา			✓

องค์ประกอบ	Non-annotated Standards from the Quality Matter Continuing and Professional Education Rubric, Second Edition	ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไซเบอร์ของประเทศเกาหลีใต้ 4 แห่ง
มีการกำหนดขนาดของห้องเรียน			✓
การดำเนินการอิงกับกฎหมาย		✓	✓
แนวทางการจัดการเรียนการสอนจะเน้นให้นักศึกษา ศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองในเวลาที่สะดวก		✓	✓
นักศึกษาและผู้สอนสามารถติดต่อกันได้ตลอดเวลา			✓
การประเมินผล		✓	✓
มีการจัดทำคลังข้อสอบ			✓
มีระบบยืนยันตัวตน		✓	✓

จากการศึกษาแนวคิด เอกสาร ตำรา กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ เกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล และหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็น (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสาระสนเทศ พ.ศ. 2564 ดังนี้

หลักเกณฑ์

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2564”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 การดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้แล้วตามประกาศนี้หรือซึ่งขัด หรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ 4 สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย และอยู่ในการกำกับดูแลของการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งต้องมีความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์ เทคโนโลยี ระบบสนับสนุน และทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อ 5 ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรทุกระดับปริญญาและทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษา และต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กำหนด เกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของแต่ละองค์กรวิชาชีพ

ข้อ 6 ปรัชญาและวัตถุประสงค์

6.1 สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 ซึ่งกำหนดให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

6.2 การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งเปิดโอกาสและขยายโอกาสให้นักศึกษาและผู้สนใจใฝ่หาความรู้ สามารถศึกษาหาความรู้ได้ในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวกตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านระบบนเทคโนโลยีสารสนเทศได้ สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งเพื่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

วิธีการ

ข้อ 7 การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาสำหรับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

7.1 สถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างยั่งยืน มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีให้กับผู้เรียนต่อไป โดยมี**การเตรียมการ**ใน **2 ระดับ** ได้แก่

7.2.1 ระดับหลักสูตร โดยจำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอนเกิน 40% ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร จะใช้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ ด้านศาสตร์การสอน ประกอบด้วย (1) (Pedagogy) (2) ด้านการออกแบบเนื้อหา (Content Design) (3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design) (4) ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) และ (5) ด้านการประกันคุณภาพ (Quality Assurance)

7.2.2 ระดับรายวิชา มีการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีเสริม ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์และมีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิน 40 % ของเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล

ข้อ 8 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องพัฒนาวิธีการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์อยู่เสมอ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อและทรัพยากรการศึกษาต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับแต่ละรายวิชาจะต้องมีแนวทางการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์ และแสดงถึงจริยธรรม ลิขสิทธิ์ และถูกต้องตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ มีความพร้อมในการเข้าถึงเพื่อใช้สื่อและทรัพยากรการศึกษานั้น ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการศึกษา เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งทรัพยากรการศึกษา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อม ใช้งาน ทันสมัยโดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนา จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย เพียงพอ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ดังที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ข้อ 9 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการเลือกใช้ศาสตร์การสอน (Pedagogy) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) ที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

ข้อ 10 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบเนื้อหา (Content Design) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcome) การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นวิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (live streaming) และแบบ on demand

ข้อ 11 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design) เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสานเวลา (Synchronous learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning) เป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา (outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

ข้อ 12 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชาเน้นทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment as learning) และการประเมินเพื่อการพัฒนา (Assessment for learning) ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (formative evaluation) และการประเมิน (summative evaluation) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

ข้อ 13 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มี ระบบการตรวจสอบการดำเนินการในข้อ 6-12 ที่สอดคล้องกับการกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตร (Quality Assurance) ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นไปตามข้อ 1 - 12 เกี่ยวข้องกับการกำกับมาตรฐาน “การบริหารจัดการหลักสูตรตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ...”

ข้อ 14 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ข้อ 15 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยการวัดและประเมินผลจะต้องมีความน่าเชื่อถือทั้งในการประเมินในระดับรายวิชาและระดับหลักสูตร เน้นการประเมินสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อ 16 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคณะกรรมการมาตรฐานอุดมศึกษา อาจดำเนินการให้มีการกำกับ ดูแลติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกล เพื่อให้การจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

ข้อ 17 ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

บทที่3

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ใช้รูปแบบการวิจัยเป็นฐาน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ 4 ขั้นตอนหลัก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสารเพื่อกำหนด (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และจากแบบสอบถามเกี่ยวกับเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 การประมวลความคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกล และการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเพื่อประชาพิจารณ์ในการพิจารณาร่างประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 5 การรับรองเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา

ภาพที่ 3. 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสารเพื่อกำหนด (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

การกำหนด (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด เอกสารและสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ เกณฑ์ ในเรื่องของมาตรฐานการจัดการศึกษาทางไกลของชาติและนานาชาติ และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์(ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

2. คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) มติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และให้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น

3. คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ได้มีการยกร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2562 ไว้ โดยเน้นเฉพาะการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลทั้งหลักสูตรเท่านั้น โดยที่ประชุมมีมติให้ปรับปรุง (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2564

4. ดำเนินการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของอนุกรรมการฯ จำนวน 14 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก) โดยกำหนดวาระการประชุมเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับ (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย และสรุปผลการประชุม (ตัวอย่างรายงานการประชุมดังภาคผนวก ก-ง)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1

ตารางการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ (1) เกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล (2) แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล และ (3) หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารซึ่งประกอบด้วย (1) เกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล (2) แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล และ (3) หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล มาจัดทำเป็นร่างเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

2. การสรุปผลการจัดประชุมระดมความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ในการพิจารณาและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ตั้งแต่ปีพ. ศ 2564 - 2565 โดยแบ่งเป็นปีพ.ศ 2564 จำนวน 8 ครั้ง และปีพ.ศ 2565 จำนวน 2 ครั้ง รวม 10 ครั้ง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตัวอย่างวาระการประชุม ดังภาคผนวก ก-ง)

ไตรมาสที่ 1 (มกราคม - มีนาคม พ.ศ 2564) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมฯ ในการพิจารณานิยามศัพท์เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ไตรมาสที่ 2 (เมษายน - ตุลาคม พ.ศ 2564) การทำแบบสอบถามออนไลน์ ในการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับร่างหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็น

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และการประชุม E-ASEM ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาระหว่างเอเชียและยุโรป

ไตรมาสที่ 3 (พฤศจิกายน พ.ศ 2564 – พฤษภาคม พ.ศ 2565) การพัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ไตรมาสที่ 4 (มิถุนายน พ.ศ 2565 - สิงหาคม พ.ศ 2565) การปรับแก้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจากการประชุมคณะอนุกรรมการฯ และจัดเตรียมเอกสารสำหรับการประชาพิจารณ์ เพื่อประกาศใช้เกณฑ์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และจากแบบสอบถามเกี่ยวกับเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสัมภาษณ์ผู้บริหาร และอาจารย์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษาไทย รวมถึงการสัมภาษณ์ผ่านรายการ Thai MOOC Talk ในปี 2563-2564

โดย **Thai MOOC Talk ในปี 2563** จำนวนทั้งหมด 18 ครั้ง มีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่	รายละเอียดของกิจกรรม
1	การสัมมนาให้เสวนาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์วิกฤต (COVID-19)
2	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการสาธิตเครื่องมือ (Tools) การจัดการเรียนการสอนออนไลน์
3	การเสวนาเกี่ยวกับสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์จากนานาประเทศ
4	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือดิจิทัล (Digital tool) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19
5	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

ครั้งที่	รายละเอียดของกิจกรรม
6	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือดิจิทัล (Digital tool) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19
7	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19
8	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือดิจิทัล (Digital tool) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19
9	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการแนะนำเทคนิคในการจัด Webinar สำหรับมือใหม่
10	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบบทเรียน MOOC
11	การสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การวัดและประเมินผลสำหรับการเรียนทางไกล (Assessment for Remote Learning: The New Normal in education)
12	การเปิดตัวระบบ Thai MOOC รูปแบบใหม่
การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์	
13	การหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคกลางตอนล่าง**เป็นวิทยากร
14	การหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคใต้ตอนล่าง**เป็นวิทยากร
15	การหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคเหนือตอนบน**เป็นวิทยากร
16	การหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน**เป็นวิทยากร
17	การหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคกลางตอนบน**เป็นวิทยากร

ครั้งที่	รายละเอียดของกิจกรรม
18	การหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี **มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคใต้ตอนบน**เป็นวิทยากร

Thai MOOC Talk ในปี 2564 (Thai MOOC Talk Return) จำนวนทั้งหมด 7 ครั้ง ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 40 ท่าน ที่เป็นตัวแทนจากมหาวิทยาลัยแม่ข่ายทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 11 พฤษภาคม 2564 ถึง วันที่ 27 พฤษภาคม 2564 เน้นการเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไป โดยพิจารณาในมิติของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การสัมภาษณ์ผ่านรายการ Thai MOOC Talk ในปี 2563-2564

การสัมภาษณ์ผ่านรายการ Thai MOOC Talk ในปี 2563-2564 จากแม่ข่าย Thai MOOC ในภูมิภาคต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยแม่ข่าย 9 แม่ข่าย) ในปี 2563 จำนวน 18 ครั้ง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 และหลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 และในปี 2564 จำนวน 7 ครั้ง เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาระบบไอที มีรายละเอียดดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเครือข่ายเพื่อพัฒนาอุดมศึกษา ทั้ง 9 เครือข่าย แม่ข่าย Thai MOOC (มหาวิทยาลัยแม่ข่าย 9 แม่ข่าย) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สรุปได้คือ

- มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการจัดทำคู่มือการเรียนการสอนออนไลน์ออกมาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยเน้นการปรับกระบวนทัศน์ทั้งในส่วนของเทคโนโลยี วิธีการสอน และการประเมิน โดยให้อิสระกับผู้สอนในการเลือกใช้เทคโนโลยี วิธีการสอน และการประเมินที่เหมาะกับบริบทของตน และให้ความสำคัญกับผู้เรียนทั้งในเรื่องของความพร้อม การเข้าถึง ความสะดวกในการเรียน

- มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เน้นการสนับสนุนอาจารย์ในเรื่องของเทคโนโลยี (การจัดหา Software License) และการพัฒนาอาจารย์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง

- ปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัยสำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์และมองภาพอนาคตของการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไปในรูปแบบของ Blended Learning/Hybrid Learning

- นำ Thai MOOC มาใช้ร่วมกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ซึ่งในปัจจุบันจำนวนผู้ใช้งานบน Thai MOOC มีประมาณหนึ่งล้านคนขึ้นไป เพิ่มจากปี 2563 ที่มีผู้ใช้ประมาณ 300,000 คน

- ใช้ระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ที่หลากหลาย เช่น Moodle, Google Classroom, MS Team เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน รวมทั้งร่วมมือกับแพลตฟอร์มระดับโลก เช่น edX, Udemy, Coursera และมีความพยายามในการเชื่อมระบบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น ระบบลงทะเบียน ระบบบริหารจัดการเรียนรู้

- มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ตื่นตัวกับเรื่องระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ซึ่งมหาวิทยาลัยบางแห่งพัฒนาระบบของตนเอง บางแห่งรอแนวปฏิบัติที่ชัดเจนจากกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และอยากเห็นภาพที่ชัดเจนของแหล่งที่มาของหน่วยกิต กระทรวงอุดมศึกษา (Sources of credits) เช่น หลักสูตรระยะสั้น (Short courses), Micro credit และ MOOC ที่จะสามารถนำมาใช้เทียบโอนได้

2. Thai MOOC Talk ในปี 2563 จำนวนทั้งหมด 18 ครั้ง โดยในครั้งที่ 1-12 เป็นการสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 และในครั้งที่ 13-18 เป็นการจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 1 (Thai MOOC Talk ครั้งที่ 13)

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 1 ที่ประชุมมีการหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคกลางตอนล่าง**เป็นวิทยากร โดยผลการสัมภาษณ์พบว่า

1) มหาวิทยาลัยได้มีการนำรายวิชาใน MOOC ช่วยในการจัดการเรียนการสอน

2) มหาวิทยาลัยมีนโยบาย Social distancing จากการให้นักศึกษาเรียนทฤษฎีผ่านออนไลน์ แล้วใช้วิธีการเรียนในชั้นเรียนแค่เฉพาะสำหรับการปฏิบัติ

3) อัตราความสำเร็จในการเรียน MOOC มีจำนวนที่สูงขึ้นมากในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

4) สำหรับการคาดการณ์ในอนาคตพบว่า การเรียนออนไลน์จะกลายเป็นเรื่องปกติของการศึกษาในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 2 (Thai MOOC Talk ครั้งที่ 14)

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 2 ที่ประชุมมีการหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคใต้ตอนล่าง**เป็นวิทยากร โดยผลการสัมภาษณ์พบว่า

1) การเรียนผ่าน Thai MOOC ที่รองรับนักศึกษาไทย มีช่องทางการเรียนออนไลน์ภาษาไทย

2) มีการจัดประชุมและอบรมเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนและผู้สอน

3) มีการจัดทำ Workshop ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตวิดีโอ สื่อการเรียนการสอนออนไลน์ให้กับครูผู้สอน มีการอำนวยความสะดวกสถานที่และอุปกรณ์ในการถ่ายทำ เช่น ห้องสตูดิโอ ไมค์ กล้องถ่ายทำ เป็นต้น

4) มีการทำงานผ่านระบบคลาวด์ เช่น Google drive

5) มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ 3 ระบบ ได้แก่ PSU MOOC, PSU MySchool และ LMS2@PSU

6) นักศึกษาสามารถเรียน Cousera ได้มากกว่า 3,800 รายวิชาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

7) ผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน โดยทางมหาวิทยาลัยช่วยสนับสนุนโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ มาช่วยในการทำกิจกรรม

8) ผู้สอนมีการมอบหมายนักศึกษาให้ศึกษารายวิชาใน Thai MOOC หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มาก่อนและมาฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน หรือแลกเปลี่ยนพูดคุยในชั้นเรียน ลดการเรียนการสอนแบบบรรยาย และเพิ่มการทำกิจกรรมให้กับนักศึกษา สำหรับวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ จะพิจารณาเป็นรายกรณี

9) มีการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการทำธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) และการถ่ายโอนหน่วยกิต (Credit transfer)

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 3 (Thai MOOC Talk ครั้งที่ 15)

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 3 ที่ประชุมมีการหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคเหนือตอนบน**เป็นวิทยากร โดยผลการสัมภาษณ์พบว่า

1) มหาวิทยาลัยมีการปรับการเรียนเป็นแบบออนไลน์ทั้งหมด โดยใช้โปรแกรม Zoom ร่วมกับระบบ E-learning ของมหาวิทยาลัย

2) การจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ก่อนการแพร่ระบาดของ COVID-19 ไม่ได้เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active learning) ซึ่งมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกมากขึ้น จากการจัดโครงการฝึกอบรบให้กับอาจารย์ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน และการวางแผนการเรียนการสอน

3) ทางมหาวิทยาลัยได้เน้นกับอาจารย์ให้คำนึงถึงความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์หรือผลลัพธ์ทางการเรียน (Learning outcome) ของผู้เรียน

4) การเตรียมพร้อมในการจัดสอบออนไลน์ รวมถึงการอบรมอาจารย์ผู้สอนในการจัดสอบออนไลน์

5) ในการจัดการเรียนรู้จะเน้นการเรียนทั้งแบบออนไลน์ ร้อยละ 100 และการจัดการเรียนการสอนแบบ Hybrid Learning ร้อยละ 40 ของการเรียนการสอนแบบปกติ โดยมีการบันทึกการสอน ซึ่งผู้เรียนสามารถรับชมย้อนหลังได้

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 4 (Thai MOOC Talk ครั้งที่ 16)

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 4 ที่ประชุมมีการหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน**เป็นวิทยากร โดยผลการสัมภาษณ์พบว่า

1) ทางมหาวิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 3 รูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย (1) การสอนโดยใช้ Video conference, Zoom, MS Team และ Google MEET การจัดการเรียนการสอน (2) การจัดการเรียนการสอนแบบ On demand ตามความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถดูวิดีโอย้อนหลังได้ และ (3) การเรียนออนไลน์ โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนคล้าย Thai MOOC

2) การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติ (Face to Face) ในวิชาปฏิบัติการโดยยึดหลักการรักษาระยะห่าง (Social distancing)

3) การจัดพื้นที่ Working space โดยใต้นโยบายความปกติใหม่ (New normal) และจัดการให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตฟรี

4) มีการนำ Coursera และ Thai MOOC มาใช้ในการเรียนการสอน

5) การ Upskill และ Reskill ของอาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย โดยการจัดอบรม สัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน รวมถึงวิดีโอที่สามารถกลับมาย้อนดูได้

6) มีการนำแพลตฟอร์ม เช่น Google classroom, Google Meeting หรือ Cisco WebX มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และมีการผูกระบบลงทะเบียนกับ Google classroom ในการเช็คชื่อเข้าชั้นเรียน รวมถึงเอกสารในการเรียนสื่อต่าง ๆ

7) มีการจัดอบรมการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์

8) การเตรียมความพร้อมนักศึกษาในการเรียนออนไลน์ผ่านสื่อวิดีทัศน์ Facebook live และมีช่องทางการติดต่อสื่อสารของผู้เรียนกับผู้สอนในระบบอีเลิร์นนิง (E-learning)

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 5 (Thai MOOC Talk ครั้งที่ 17)

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 5 ที่ประชุมมีการหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคกลางตอนบน**เป็นวิทยากร โดยผลการสัมภาษณ์พบว่า

1) มีการจัดทำรายวิชาผ่าน Thai MOOC และนำ Thai MOOC มาใช้เป็นรายวิชาเสริมหรือเป็นวิชาปูพื้นฐานสำหรับเนื้อหาการเรียนขั้นต้น และมีการเก็บคะแนนจากการเรียนรู้ในส่วนนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผล

2) สำหรับมหาวิทยาลัยรังสิต พบว่ามีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ทั้งหมด

3) มีการอบรมและการประชุมเตรียมความพร้อมในการผลิตสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ และสร้างรายวิชาเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการสอนต่อได้ รวมถึงการนำสื่อที่อยู่ในรูปแบบออนไลน์มาประยุกต์ใช้มากขึ้น

4) การจัดทำรายวิชาเพื่อให้ผู้ที่สนใจนำไปปรับประยุกต์ใช้ในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยมีการนำ Cloud-based technology รวมถึงเทคโนโลยีเสริมการสอนในยุคดิจิทัล

5) แพลตฟอร์มที่ใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์ได้แก่ Zoom, MS Team, WebX, และ Google Meet เป็นต้น

6) ยุคปกติใหม่ (New normal) ในด้านของการจัดการเรียนการสอน เน้นการหาแหล่งเรียนรู้แบบเปิด (Open sources) มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอน

7) การทำรายวิชาออนไลน์เป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้สำหรับการเรียนการสอนในปัจจุบัน

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 6 (Thai MOOC Talk ครั้งที่ 18)

การจัดประชุม Thai MOOC Talk สัญจรออนไลน์ครั้งที่ 6 ที่ประชุมมีการหารือแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และช่วงหลังการระบาดของ COVID-19 (Post COVID-19) โดยมี**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคใต้ตอนบน**เป็นวิทยากร โดยผลการสัมภาษณ์พบว่า

1) มีการวางระบบและเตรียมความพร้อม การพัฒนาและฝึกอบรมอาจารย์ รวมถึงคู่มือต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา

2) การเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Zoom, WebX รวมถึงการสอนผ่าน Google Meet ร่วมกับ Google classroom และ Google drive และระบบที่ใช้ในการสอน ได้แก่ Thai MOOC และอีเลิร์นนิง (E-learning) ของมหาวิทยาลัย

3) สำหรับรายวิชาที่ไม่เน้นการปฏิบัติ จะมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งหมด และในทุกรายวิชามีการจัดสอบแบบออนไลน์ทั้งหมด

4) มีการจัดห้องเรียน ได้แก่ (1) ห้องเรียนเล็ก ที่มีจำนวนผู้เข้าเรียนน้อย (2) ในกรณีที่มีนักศึกษาจำนวนมากจะแบ่งห้องย่อยโดยใช้โปรแกรม Zoom ในการจัดการเรียนการสอน และ (3) จัดให้มีการเรียนออนไลน์ไม่เกินร้อยละ 50

5) รายวิชาใน Thai MOOC ที่ใช้ในการเรียน ได้แก่ MOS, Gsuits, Gamification, e-Commerce และใช้ Thai MOOC นำมาช่วยในการบรรยายและใช้การ discussionและทำกิจกรรม ในห้องเรียน

ภาพที่ 3.2 Thai MOOC Talk ในการให้ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การวัดและประเมินผลในการเรียนรู้ยุคปกติใหม่

ภาพที่ 3.3 การเสวนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วง POST-COVID จากแม่ข่าย Thai MOOC

3. Thai MOOC Talk ในปี 2564 (Thai MOOC Talk Return) จำนวนทั้งหมด 7 ครั้ง ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 40 ท่าน ที่เป็นตัวแทนจากมหาวิทยาลัยแม่ข่ายทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 11 พฤษภาคม 2564 ถึง วันที่ 27 พฤษภาคม 2564 เน้นการเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไป โดยพิจารณาในมิติของการบริหารและการจัดการ สามารถสรุปได้ดังนี้

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 1

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 1 เป็นการเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไปในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Empowering Next Normal Online Education: The Past, Present, and the Future) โดย**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน** โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) Thai MOOC สามารถให้การสนับสนุนการพัฒนาประเทศได้ โดยการเป็น Platform provider ให้แก่หน่วยงานที่ยังไม่มีความพร้อมด้านศักยภาพในการจัดตั้งแพลตฟอร์มของตนเอง โดยเปลี่ยนจาก Onsite เป็น Online ในการ Upskill และ Reskill ผ่านระบบออนไลน์

2) ในด้านมิติของการบริหาร พบว่ามีการผสมผสานเทคโนโลยีในการเรียนการสอน การประชุม และการเรียนในรูปแบบ Hybrid Learning โดยผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในระดับของการนำไปใช้ (Implement) ได้ดีและมีความพร้อมในการใช้งาน นอกจากนี้มีการใช้ระบบ Moodle

หรือแพลตฟอร์มที่ช่วยเน้นเรื่องการอำนวยความสะดวกในการเชื่อมหรือโอนข้อมูลต่าง ๆ เช่น สามารถเชื่อมกับข้อมูลของสำนักทะเบียน

3) ในด้านมิติของการจัดการ พบว่า มีการสอนโดยใช้เครื่องมือ (Tools) ต่าง ๆ ในพื้นที่การทำงาน (Workplace) ที่จัดตั้งขึ้นภายในองค์กร การใช้ Google file stream หรือการประชุม Comference และการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอีเลิร์นนิง (E-learning) ของมหาวิทยาลัยผ่านโปรแกรม Jitsi

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 2

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 2 เป็นการเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Empowering Next Normal Online Education: The Past, Present, and the Future) โดย**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคกลางตอนล่าง** โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) มิติด้านการบริหาร เน้นการมองเรื่องนโยบายในอนาคต โดยเฉพาะการจัดการเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนทั้งแบบออนไลน์ และแบบผสมผสาน มีการจัดอบรมเชิงคุณภาพมากขึ้น เน้นการอบรมเรื่องของการผลิตสื่อ บทเรียนออนไลน์ การคิดต่อยอดไปถึงการผลิตสื่อเพื่อเป็นผลงานทางวิชาการของอาจารย์แต่ละท่าน เน้นการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ปรับรูปแบบวิธีการเรียน เปลี่ยนวิธีสอน และฝึกปฏิบัติในการสร้างสื่อ

2) มิติด้านการจัดการ พบว่า แพลตฟอร์ม SU for life เป็นหลักสูตรแบบ On demand ที่เปิดเป็นรอบเพื่อให้คนทั่วไปเข้ามาเรียนได้ มีหลักสูตรแบบ non degree และ pre degree เพื่อชุมชนและสังคม นอกจากนี้ยังมีการนำการสอนแบบ Case based learning มาใช้ในการสอน ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเสมือน (Virtual learning environment) แลจัดตั้งระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 3

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 3 เป็นการเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไปในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Empowering Next Normal Online Education: The Past, Present, and the Future) โดย**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคเหนือตอนบน** โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ในด้านมิติของการบริหาร มีการนำ Thai MOOC มาใช้ในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนออนไลน์ พัฒนาอาจารย์ในการสร้างเนื้อหาแบบออนไลน์ และการจัดการเรียนการสอนแบบ Hybrid Learning ด้วยตนเอง และการใช้ระบบ LMS/Moodle เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน มีการเชื่อมโยงข้อมูลของนักศึกษากับระบบ Ms Team และเน้นการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบออนไลน์และ Hybrid Learning

2) ในด้านมิติของการจัดการ พบว่ามีการนำ Thai MOOC มาผสมผสานเข้ากับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ส่งเสริมในด้านความพร้อมของสัญญาณอินเทอร์เน็ต เน้นการรักษาความยึดมั่นผูกพันในการเรียน (Keep engagement) ของนักศึกษาโดยมีการนำผู้ช่วยอาจารย์เข้ามาช่วย ปรับรูปแบบการเรียนในรายวิชาที่มีการปฏิบัติการให้เหมาะม เช่น การทำ Lab Kit จัดส่งให้นักศึกษาเพื่อฝึกปฏิบัติที่บ้านแล้วถ่ายวิดีโอส่งอาจารย์ รวมถึงการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิด Soft skill จากการเรียนออนไลน์ โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบ Self-pace การบริหารจัดการเวลา และการทำงานร่วมกัน

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 4

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 4 เป็นการเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไปในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Empowering Next Normal Online Education: The Past, Present, and the Future) โดย**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคใต้ตอนล่าง** โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) มิติด้านการบริหาร มีการกำหนดยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ 2560 – 2580) ไว้อยู่แล้วซึ่งนำมาใช้สอดคล้องกับสถานการณ์ช่วง COVID-19 ได้ และมีการเตรียมความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี โดยมี 4 ระบบหลักที่นำมาใช้ได้แก่ LMS, MOOC, PSU-MOOC และ My school (สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) และระบบ E-testing นอกจากนี้ ทางมหาวิทยาลัยมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและนักศึกษา โดยสร้างแคมเปญ World class self-learning จากการเจรจากับแพลตฟอร์มระดับโลก เช่น EdX, Udemy, Coursera และการพัฒนาอาจารย์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น การนำเครื่องมือทางดิจิทัลมาใช้ นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาในการปรับปรุงหลักสูตรร่วมกับสถาบันอื่นให้เป็นการเรียนแบบ Non-degree, หลักสูตรระยะสั้น (Short course) และธนาคารหน่วยกิต (Credit bank)

2) มิติด้านการจัดการ พบว่ามีการทำ Big data ร่วมกับมหาวิทยาลัยเครือข่าย เปิดให้นักศึกษายืมครุภัณฑ์ทางการศึกษา รวมทั้งเปิดศูนย์ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา และปรับปรุง Infrastructure ภายในมหาวิทยาลัย

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 5

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 5 เป็นการเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไปในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Empowering Next Normal Online Education: The Past, Present, and the Future) โดยมหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคกลางตอนบน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ในด้านมิติของการบริหาร ที่มีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ทั้งหมด เนื่องจากมีระบบห้องเรียนออนไลน์เปิดคู่ขนานกับรายวิชาที่เปิดปกติอยู่แล้ว โดยเป็นระบบ LMS ให้นักศึกษาใช้งานในทุกรายวิชา และมีการใช้ศาสตร์อื่น ๆ มาเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดการเรียนออนไลน์ เช่น แอนิเมชัน การแสดงหรือแนวคิดเกมมิฟิเคชัน เป็นต้น เน้นการฝึกอบรมวิธีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ และมีการเปิดกว้างในการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้มีการนำ Thai MOOC มาเป็นเครื่องมือในการเรียนออนไลน์ เปิดโอกาสให้คนที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถเรียนรู้หรือเป็นการศึกษานอกระบบได้

2) ในด้านมิติของการจัดการ พบว่ามีการทำสื่อให้เข้าถึงแพลตฟอร์มต่าง ๆ ได้มากที่สุด ไม่จำกัดเฉพาะแพลตฟอร์มใดแพลตฟอร์มหนึ่ง เช่น Mobile application, E-book หรือการสอนเสริมผ่าน MS Team และมีการซื้อลิขสิทธิ์ซอร์ฟแวร์ร่วมกันกับเครือข่าย สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์และได้ราคาที่ถูกลง

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 6

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 6 เป็นการเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไปในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Empowering Next Normal Online Education: The Past, Present, and the Future) โดย**มหาวิทยาลัยแม่ข่ายภาคใต้ตอนบน** โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ในด้านมิติของการบริหาร มีการขยายชั่วโมงการเรียนรู้ให้กับวิชาที่เป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อให้แน่ใจในด้านคุณภาพของผลการเรียนรู้ ปรับรูปแบบของห้องสมุดเป็นการเน้นสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ใช้ระบบยืมหนังสือ Opac มีการจัดทำบทเรียนร่วมกับ Thai MOOC โดยให้นักศึกษาเข้าไปเรียนรู้จากบน Thai MOOC และมีการนำระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) มาใช้เรียนใน Thai MOOC และนำมาเทียบโอนโดยพิจารณาจากในคำอธิบายรายวิชา

2) ในด้านมิติของการจัดการ พบว่า มีการจัดทำคู่มือการเรียนการสอนออนไลน์ออกมาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติโดยเฉพาะ มอบให้แก่อาจารย์ มีการนำโปรแกรม Stimulation ทดแทนห้องเรียนแบบปฏิบัติการ และให้บุคคลภายนอกสามารถเข้ามาเรียนรายวิชาทั่วไปของมหาวิทยาลัยได้และสามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ภายหลังเมื่อเข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 7

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 7 เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไป (Empowering Next Normal Online Education) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ในด้านมิติของการบริหาร มีการใช้แอปพลิชันในการจัดการเรียนการสอน โดยเลือกใช้แอปพลิเคชันที่มีตามความเหมาะสมตามแต่ละสถาบัน สร้างกิจกรรมในชั้นเรียนที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนของผู้เรียน

(Interactive activities) ดัดแปลงบทเรียนปฏิบัติให้นักศึกษาสามารถออกแบบ ดัดแปลงได้เอง และสามารถทำรายงานผลแบบออนไลน์ มีการประเมินที่อิงวัตถุประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ รวมทั้งปรับการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน พร้อมปรับรูปแบบโดยมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2) ในด้านมิติของการจัดการ มีการออกแบบหลักสูตรให้เกิดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ไม่เน้นการบรรยายที่นานเกินไปและคำนึงถึงข้อจำกัดทางทรัพยากรที่นักศึกษามี จัดทำรายงานผู้เรียนส่วนบุคคล (Individual student report) เพื่อทำตามนโยบายความเป็นส่วนตัวของข้อมูลผู้เรียน สร้างวินัยให้กับนิสิต โดยใช้เทคโนโลยี KU LAM เป็นการป้องกันปัญหาการทุตริตในการทำข้อสอบ และใช้ Activity MQC เป็นกิจกรรมที่นำความรู้เก่ากลับมาต่อยอด กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือกและสามารถปรับเปลี่ยนคำตอบได้

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 8

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 8 เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไป (Empowering Next Normal Online Education) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ในด้านมิติของการบริหาร มีการผลักดันแพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบออนไลน์ สร้างศักยภาพของนักศึกษาในการทำงานร่วมกัน รับรู้ถึงแรงจูงใจของผู้เรียนเพื่อนำมาปรับปรุง สร้างสรรค์เนื้อหารายวิชาให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้แบบเชิงรุก การคิดวิเคราะห์และการประเมินผล โดยการปรับตัว ปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความพร้อมของผู้เรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด ขจัดอุปสรรคที่มีต่อการเข้าถึงการศึกษาแบบออนไลน์ นอกจากนี้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีพร้อมใช้ (Smart university)

2) ในด้านมิติของการจัดการ มีการออกแบบการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น ไม่ยึดติดรูปแบบเดิม ควรปรับให้เป็นไปตามความเหมาะสมของตัวเองและผู้อื่น เลือกใช้สื่อที่สามารถใส่เสียง ภาพประกอบ คำบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเรียนได้เข้าใจมากขึ้น มีการใช้แพลตฟอร์มในการส่งงานเป็น Google drive และมีพื้นที่ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ นอกจากนี้มีการนำเครื่องมือออนไลน์ต่าง ๆ ไม่จำกัดเฉพาะเครื่องมือทางการศึกษา และมีการผลิตสื่อการสอนในการนำเครื่องมือออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอนและการทำงาน เพื่อตอบสนองความต้องการขององค์กร สำหรับการจัดการเรียนการสอนในวิถีใหม่เป็นการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีการใช้โปรแกรมและเทคโนโลยีออนไลน์ที่มีความหลากหลาย

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 9

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 9 เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไป (Empowering Next Normal Online Education) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ในด้านมิติของการบริหาร มีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ยืดหยุ่น เหมาะสมและตอบโจทย์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2) ในด้านมิติของการจัดการ การเรียนเพื่อพัฒนา Upskill และ Reskill เกิดขึ้นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และมีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากภาคปฏิบัติจริงเป็นการใช้นวัตกรรม Tracking หรือการติดตามแทนสำหรับผู้เรียนที่ลงทะเบียนในรูปแบบของแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ ซึ่งผู้เรียนสามารถถ่ายรูป ถ่ายคลิปวิดีโอบรรยาย พร้อมอัปโหลดในระบบเพื่อรายงานให้อาจารย์ผู้สอนเข้าชมและประเมินผล มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการประเมินผลจากเดิม เนื่องจากรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และควรเป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญกับตัวของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนควรมีคู่มือที่สามารถช่วยในการออกแบบหลักสูตร มีคู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่ออธิบายให้เกิดควาเข้าใจในหลักสูตรออนไลน์

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 10

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 10 เป็นการเสวนาเกี่ยวกับการพัฒนา Thai MOOC สู่สมรรถนะวิชาชีพในการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติถัดไป (Empowering Next Normal Online Education) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ในด้านมิติของการบริหาร มีการนำระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ที่สามารถรับเทียบโอนผลการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา หรือการเรียนนอกระบบได้ และมี E-certificate เพื่อใช้แสดงเป็นหลักฐานสำหรับการสมัครเรียนหรือทำงานได้ รวมทั้งการวางกรอบให้ประเทศไทยในด้านระดับของอาชีพ โดยกำหนดกรอบคุณวุฒิวิชาชีพเป็น 8 ระดับพัฒนาไปสู่การทำให้คนสามารถมองเห็นเส้นทางของวิชาชีพ (Career path) ของตนเองได้ โดยมีการร่วมมือกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ทำให้ภาพของแนวคิดการศึกษาในรูปแบบออนไลน์สามารถนำไปสู่เส้นทางอาชีพมีความชัดเจนขึ้น และสามารถเทียบโอนคุณวุฒิวิชาชีพ สู่ภาคการศึกษาเป็นคุณวุฒิทางการศึกษา

2) ในด้านมิติของการจัดการ มีการประเมินสมรรถนะของบุคคล โดยนำคนเข้ากระบวนการประเมิน ทั้งการทำข้อสอบ และการเทียบโอนประสบการณ์ทำงาน เพื่อให้ได้การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพประกอบกับหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นสมรรถนะในตัวบุคคลนั้น ๆ ด้วย รวมทั้งการจัดฝึกอบรม E-training ซึ่งมีทีมวิจัยออกแบบหลักสูตรให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันตั้งแต่ภาคทฤษฎีไปจนถึงภาคปฏิบัติ

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 11

Thai MOOC Talk Return ครั้งที่ 11 เป็นการเสวนาเกี่ยวกับการพัฒนา Thai MOOC แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ฝึกงานออนไลน์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของนักศึกษา

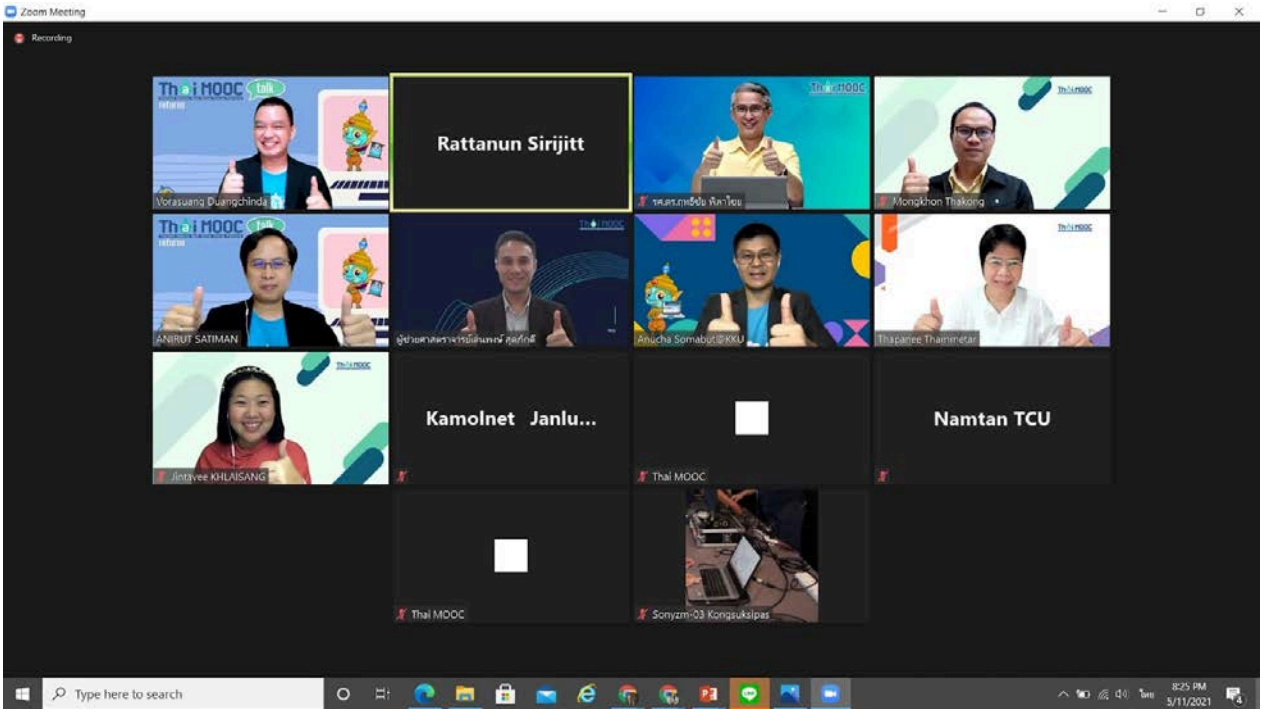

ภาพที่ 3.4 Thai MOOC Return Empowering Next Normal Online Education

ภาพที่ 3.5 การเสวนา Empowering Next Normal Online Education

1. การสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำร่างประกาศการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

2. การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Expert forum)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) ผู้บริหาร และอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษาไทย ที่เป็นผู้แทนจาก มหาวิทยาลัยเครือข่ายเพื่อพัฒนาอุดมศึกษา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยในภาคกลางตอนบน ภาคกลางตอนล่าง ภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันออก ภาคใต้ตอนบน และภาคใต้ตอนล่าง (2) ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2

1. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษาไทย แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีประเด็นในการพิจารณา 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ แนวทางการกำหนด (1) หลักเกณฑ์ และข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ข้อ (2) วิธีการ และข้อเสนอแนะ จำนวน 9 ข้อ และ (3) เงื่อนไข และข้อเสนอแนะ จำนวน 4 ข้อ รวมถึงนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะ จำนวน 12 ข้อ รวม 30 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษาไทย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีประเด็นในการพิจารณา 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ แนวทางการกำหนด (1) หลักเกณฑ์ และข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ข้อ (2) วิธีการ และข้อเสนอแนะ จำนวน 9 ข้อ และ (3) เงื่อนไข และข้อเสนอแนะ จำนวน 4 ข้อ รวมถึงนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะ จำนวน 12 ข้อ รวม 30 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษาไทย ในประเด็นในการพิจารณา 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ แนวทางการกำหนด (1) หลักเกณฑ์ (2) วิธีการ และ (3) เงื่อนไข รวมถึงนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 การประมวลความคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกล และการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

การประมวลความคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกล และการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดประชุมระดมความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการฯ ผู้บริหาร และอาจารย์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล

2. นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 2 มาคัดเลือก ปรับแก้ และนำเสนอตัวบ่งชี้ในการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

3. การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 3

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตินที่ 3 ประกอบด้วย

คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษาไทย ในประเด็นในการพิจารณา 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ แนวทางการกำหนด (1) หลักเกณฑ์ (2) วิธีการ และ (3) เงื่อนไข รวมถึงนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

2. วิเคราะห์ความเหมาะสมของประเด็นในการพิจารณา 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ แนวทางการกำหนด (1) หลักเกณฑ์ (2) วิธีการ และ (3) เงื่อนไข รวมถึงนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมประชาพิจารณ์ในการพิจารณา (ร่าง) ประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

การประชุมเพื่อประชาพิจารณ์ในการพิจารณาร่างประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

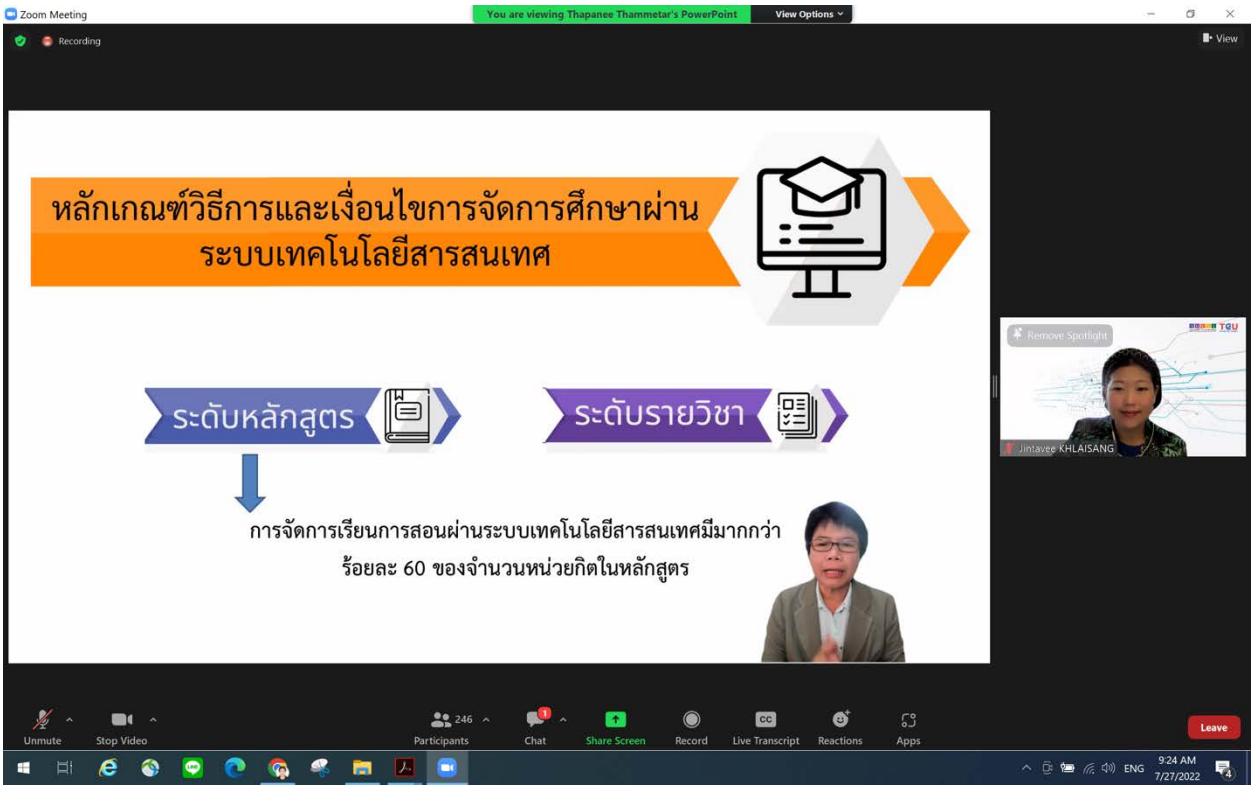

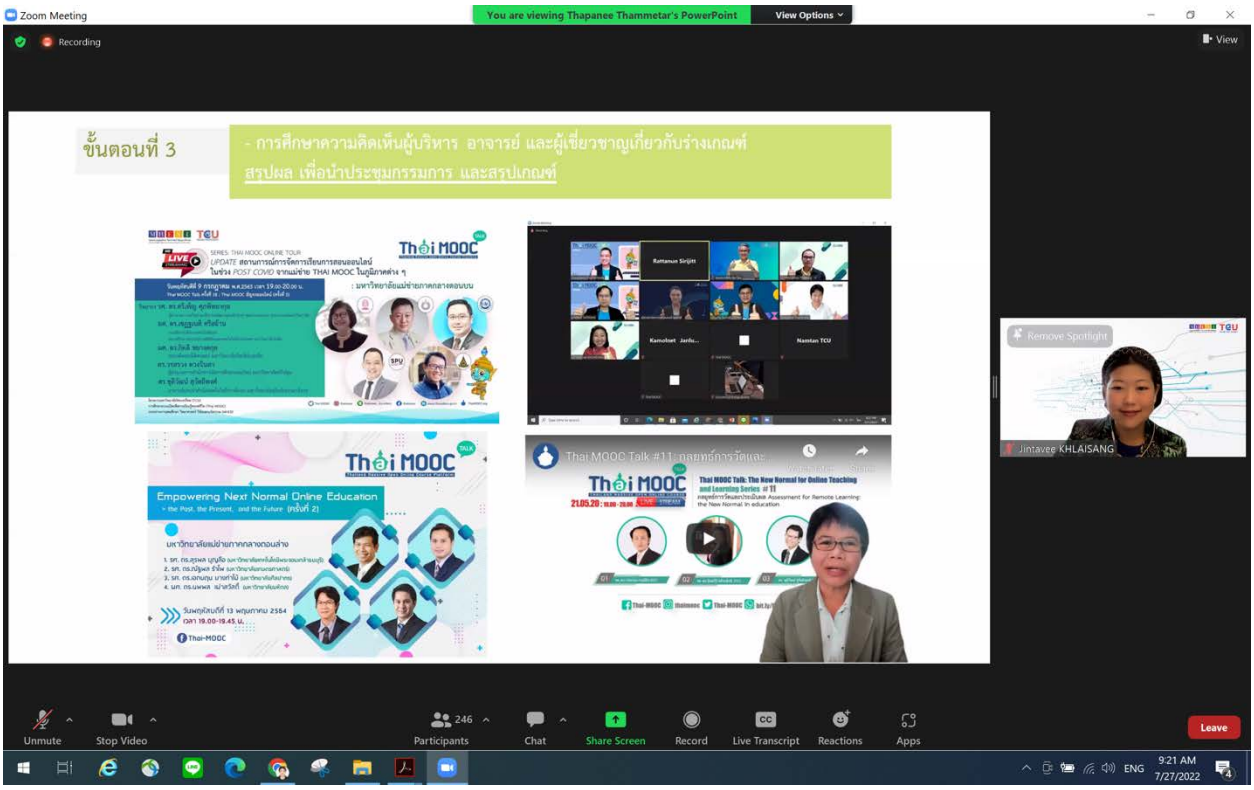

ภาพที่ 3. 6 การนำเสนอหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการประชาพิจารณ์

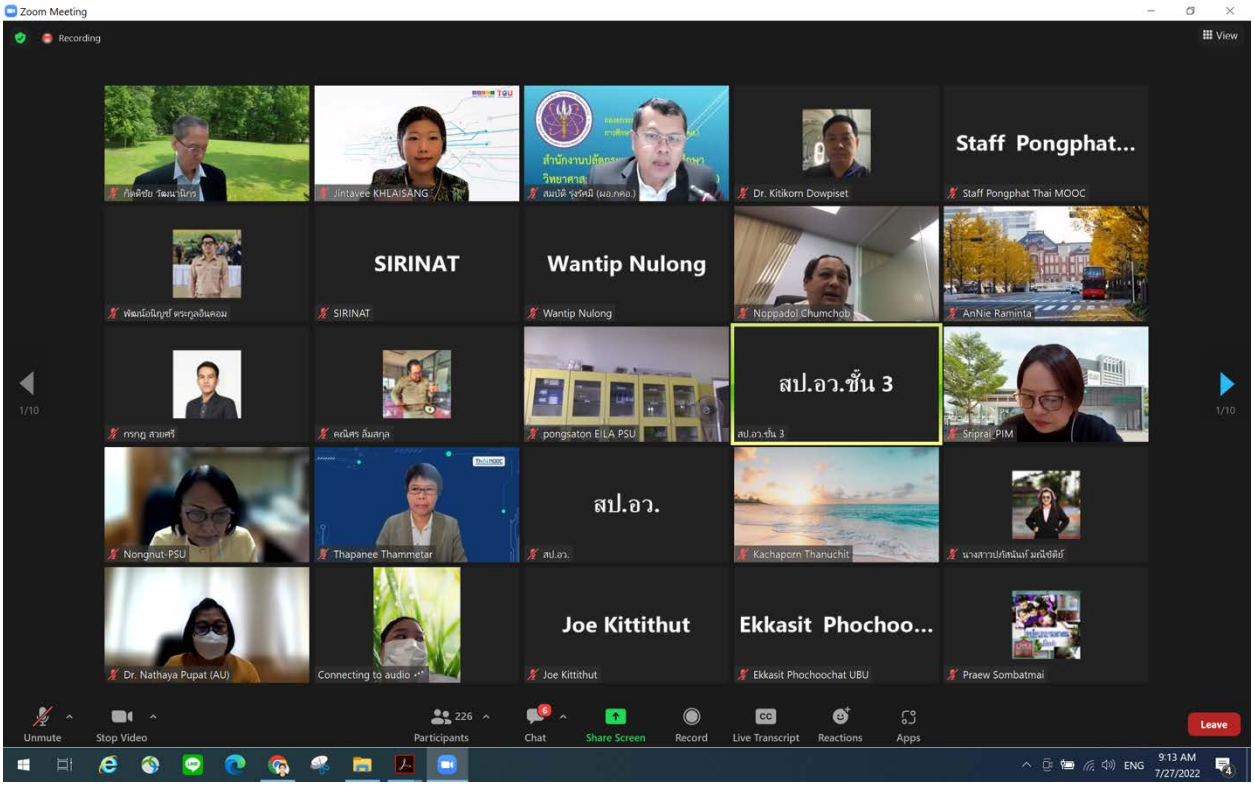

ภาพที่ 3. 7 การรับรองเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 4

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 4 ประกอบด้วย (1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ (2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ขั้นตอนที่ 5 การรับรองเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา

การรับรองเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.)

บทที่ 4

ผลการดำเนินการ

การดำเนินการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ใช้รูปแบบการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการกำหนด (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบ เกณฑ์ มาตรฐานการจัดการศึกษาทางไกลของชาติและของต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และจากแบบสอบถามเกี่ยวกับเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประมวลความคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณา (ร่าง) ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกล และการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 4 ผลการรับรองและการจัดทำประชาพิจารณ์ เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ผลการกำหนด (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ผลการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารซึ่งประกอบด้วย (1) เกณฑ์การประเมินคุณภาพตามการจัดการเรียนการสอนทางไกล (2) แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล และ (3) หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล มาจัดทำเป็นร่างเกี่ยวกับประเด็นหลักในการพิจารณา 3 ประเด็น ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์ (2) วิธีการ และ (3) เงื่อนไข โดยมีรายละเอียดดังนี้

หลักเกณฑ์

1. สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย และอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งต้องมีความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์ เทคโนโลยี ระบบสนับสนุนและทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรทุกระดับปริญญาและทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาและต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของแต่ละองค์กรวิชาชีพ

3. สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

4. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งเปิดโอกาสและขยายโอกาสให้นักศึกษาและผู้สนใจใฝ่หาความรู้ สามารถศึกษาหาความรู้ได้ในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวกตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านระบบนเทคโนโลยีสารสนเทศได้ สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

5. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดตั้งเพื่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

วิธีการ

1. การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาสำหรับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีการเตรียมการใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับหลักสูตร โดยจำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอนเกินร้อยละ 40 ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร จะใช้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ คือ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพ

ระดับที่ 2 ระดับรายวิชา มีการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีเสริม ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์และมีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิน 40% ของเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล ใน 1 ชั่วโมง/ 1 หน่วยกิต

2. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องพัฒนาวิธีการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์อยู่เสมอ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อและทรัพยากรการศึกษาต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับแต่ละรายวิชาจะต้องมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์ และแสดงถึงจริยธรรม ลิขสิทธิ์ และถูกต้องตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ

3. สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในการเข้าถึงเพื่อใช้สื่อและทรัพยากรการศึกษานั้น ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการศึกษา เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งทรัพยากรการศึกษา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อม ใช้งาน ทันสมัยโดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนา จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย เพียงพอ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ดังที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

4. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการเลือกใช้ศาสตร์การสอน (Pedagogy) และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

5. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบเนื้อหา (Content Design) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นวิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (live stream) และแบบวิดีโอ (on demand)

6. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Learning Activity Design) โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ (Facilitator) และให้คำแนะนำ (Coaching) เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสานเวลา (Synchronous learning) และ

แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning) เป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

8. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา เน้นทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment as Learning) และการประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative evaluation) และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Summative evaluation) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐาน สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก ครอบคลุมการประเมินผลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Cognitive Domain) เจตคติ (Affective Domain) และทักษะ (Psychomotor Domain) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา

9. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบการดำเนินการ ที่สอดคล้องกับข้อกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตร (Quality Assurance) ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม โดยพิจารณาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการกำกับมาตรฐาน “การบริหารจัดการหลักสูตรตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา”

เงื่อนไข

1. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

2. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยการวัดและประเมินผลจะต้องมีความน่าเชื่อถือทั้งในการประเมินในระดับรายวิชาและระดับหลักสูตร เน้นการประเมินสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ผู้บริหารและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญได้เพิ่มเติมว่า ไม่จำเป็นต้องเขียนในกฎหมายเฉพาะ เรื่อง การจัดการศึกษาด้วยระบบสารสนเทศ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายมาตรฐานหลักสูตรอยู่แล้ว

3. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคณะกรรมการมาตรฐานอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการกำกับ ดูแลติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

4. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และจากแบบสอบถามเกี่ยวกับเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการรับรองเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา โดยผู้บริหารและอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 34 ท่าน จาก 4 ภูมิภาค ประกอบด้วยภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางในการปฏิบัติของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทยพบว่า ร้อยละ 83.3 มีความเห็นว่าแนวปฏิบัติมีความเหมาะสมดีแล้ว และร้อยละ 16.7 มีความเห็นว่าแนวปฏิบัติมีความเหมาะสมแต่ควรปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอนเน้นทฤษฎีมากกว่าการนำไปใช้ อาจารย์ผู้สอนเน้นการจำทฤษฎีแต่ขาดการแนะนำเกี่ยวกับการนำไปใช้หรือเนื้อหาที่ใช้ในการสอนมีมากเกินจะสามารถนำไปใช้งานได้จริง จึงควรเน้นที่ตัวผู้สอนที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุงวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ไม่เยิ่นเย้อและสามารถนำไปใช้ได้จริง (ดังภาคผนวก ช)

ตารางที่ 4. 1 ผลกาประเมินรับรอง (ร่าง) การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย
แนวปฏิบัติของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย	
1. การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาสำหรับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีการเตรียมการใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับหลักสูตร โดยจำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอนเกิน 40% ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร จะใช้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ คือ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพ	
1.1 จำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอนเกิน 40% ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร	4.32
1.2 หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ คือ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพ	4.71
2. ระดับที่ 2 ระดับรายวิชา มีการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีเสริม ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์และมีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิน 40% ของเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล ใน 1 ชั่วโมง/ 1 หน่วยกิต มีการแจ้งถึงเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน	
2.1 มีการระบุข้อกำหนดขั้นต่ำของเทคโนโลยีและวิธีในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้	4.41
2.2 มีการระบุทักษะการใช้งานขั้นต่ำของเทคโนโลยีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้	4.35
2.3 การแนะนำรายวิชาของผู้สอนในรายวิชามีความเหมาะสม มีรายละเอียดของรายวิชาและช่องทางติดต่อผู้สอนที่ครบถ้วน และมีการเผยแพร่ทางออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก	4.65
3. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องพัฒนาวิธีการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์อยู่เสมอ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อและทรัพยากรการศึกษาต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับแต่ละรายวิชาจะต้องมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์ และแสดงถึงจริยธรรม ลิขสิทธิ์ และถูกต้องตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ	

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย
3.1 สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งในระดับหลักสูตรและรายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน	4.44
3.2 สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งในระดับหลักสูตรและรายวิชามีความหลากหลาย	4.29
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้สามารถสนับสนุนวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะในการเรียน	4.5
4. สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในการเข้าถึงเพื่อใช้สื่อและทรัพยากรการศึกษานั้น ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการศึกษา เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นแหล่งทรัพยากรการศึกษา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อม ใช้งาน ทันสมัยโดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนา จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย เพียงพอ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ดังที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน	
4.1 สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน	4.65
4.2 สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีการใช้งานง่าย	4.56
4.3 สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีรูปแบบและทางเลือกในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย	4.56
5. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการเลือกใช้ศาสตร์การสอน (Pedagogy) และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก	
5.1 การจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) และการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.56
5.2 การสร้างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของผู้เรียน	4.32
6. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบเนื้อหา (Content Design) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นวิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (live stream) และแบบวิดีโอความประสงค์ (on demand)	

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย
6.1 การเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง	4.56
6.2 ผู้สอนมีการให้ผลป้อนกลับในการเรียนแก่ผู้เรียน	4.53
7. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Learning Activity Design) โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ (Facilitator) และให้คำแนะนำ (Coaching) เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสานเวลา (Synchronous learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning) เป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก	
7.1 การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลาของผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย	4.5
7.2 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำกิจกรรม เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้	4.47
8. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา เน้นทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment as Learning) และการประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative evaluation) และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Summative evaluation) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐาน สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก ครอบคลุมการประเมินผลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Cognitive Domain) เจตคติ (Affective Domain) และทักษะ (Psychomotor Domain) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา	
8.1 มีการวัดและประเมินผลการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะการเรียนรู้	4.71
8.2 ผู้สอนมีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.56
9. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบการดำเนินการในข้อ 3-13 ที่สอดคล้องกับการกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตร (Quality Assurance) ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม โดยพิจารณาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการกำกับมาตรฐาน “การบริหารจัดการหลักสูตรตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา”	

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย
9.1 รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชา สามารถอธิบายเชื่อมโยงไปยังการสนับสนุนและการให้บริการด้านหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.53
9.2 รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชา สามารถอธิบายเชื่อมโยงไปยังการสนับสนุนและให้บริการแก่ผู้เรียนของสถาบันอุดมศึกษา	4.56

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ โดยรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 8 คน จาก 6 ประเทศ เกี่ยวกับประเด็นหลักในการพิจารณา 3 ประเด็น ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์ (2) วิธีการ และ (3) เงื่อนไข รวมถึงนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

หลักเกณฑ์

1. สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย และอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งต้องมีความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์ เทคโนโลยี ระบบสนับสนุนและทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ควรพิจารณาความพร้อมของแต่ละมหาวิทยาลัยในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน รวมถึงให้ความสำคัญกับความพร้อมของบุคลากรเป็นหลัก และควรมีการระบุเกณฑ์ขั้นต่ำของคำว่าเหมาะสม เพื่อให้การเตรียมการของสถาบันอุดมศึกษามีความชัดเจน

2. ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรทุกระดับปริญญาและทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาและต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของแต่ละองค์กรวิชาชีพ

หลักเกณฑ์ที่กำหนด ควรกำหนดร่วมกันในแต่ละมหาวิทยาลัย และเห็นชอบกับหลักการนี้ แต่ไม่ควรให้กระบวนการในการขออนุมัติมีความยุ่งยากและใช้เวลานาน

3. สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

ในประเด็นนี้ควรมีหลักสูตรที่ตอบโจทย์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งการไม่เข้าชั้นเรียนตามปกติ สามารถทำได้ แต่ต้องคำนึงถึงกิจกรรมการวัดและประเมินผลความรู้

4. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งเปิดโอกาสและขยายโอกาสให้นักศึกษาและผู้สนใจใฝ่หาความรู้ สามารถศึกษาหาความรู้ได้ในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวกตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านระบบนเทคโนโลยีสารสนเทศได้ สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

5. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดตั้งเพื่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

วิธีการ

1. การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาสำหรับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีการเตรียมการใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับหลักสูตร โดยจำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอนเกิน 40% ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร จะใช้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ คือ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพ

- ผู้บริหารและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นนี้เพิ่มเติมว่าควรเน้นความร่มมือในการสร้างเนื้อหาของอาจารย์

- การจัดการศึกษาตามปกติในปัจจุบัน อาจมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเกิน 40% อยู่แล้ว ดังนั้นการกำหนดในลักษณะนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาด้วยวิธีการปกติ

- ระดับที่ 2 ระดับรายวิชา มีการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีเสริม ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์และมีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิน 40% ของเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล ใน 1 ชั่วโมง/ 1 หน่วยกิต

- ในระดับรายวิชาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 60%

- การจัดการศึกษาตามปกติในปัจจุบันอาจมีการใช้เทคโนโลยีเกิน 40% อยู่แล้ว ดังนั้นการกำหนดในลักษณะนี้อาจส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีปกติ

- เสนอแนะให้ปรับเป็นมากกว่าร้อยละ 80 ตามการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานของประเทศสหรัฐอเมริกา Allen et al. (2007)

2. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องพัฒนาวิธีการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์อยู่เสมอ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อและทรัพยากรการศึกษาต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับแต่ละรายวิชาจะต้องมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์ และแสดงถึงจริยธรรม ลิขสิทธิ์ และถูกต้องตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ

3. สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในการเข้าถึงเพื่อใช้สื่อและทรัพยากรการศึกษานั้น ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการศึกษา เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งทรัพยากรการศึกษา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อม ใช้งาน ทันสมัยโดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนา จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย เพียงพอ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ดังที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

4. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการเลือกใช้ศาสตร์การสอน (Pedagogy) และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

5. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบเนื้อหา (Content Design) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นวิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (live stream) และแบบวิดีโอความประสงค์ (on demand)

6. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Learning Activity Design) โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ (Facilitator) และให้คำแนะนำ (Coaching) เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสานเวลา (Synchronous learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning) เป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

7. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา เน้นทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment as Learning) และการประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative evaluation) และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Summative evaluation) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐาน สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก ครอบคลุมการประเมินผลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Cognitive Domain) เจตคติ (Affective Domain) และทักษะ (Psychomotor Domain) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา

8. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบการดำเนินการในข้อ 3-13 ที่สอดลคล้องกับการกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตร (Quality Assurance) ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม โดยพิจารณาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการกำกับมาตรฐาน “การบริหารจัดการหลักสูตรตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา”

เงื่อนไข

1. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

2. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยการวัดและประเมินผลจะต้องมีความน่าเชื่อถือทั้งในการประเมินในระดับรายวิชาและระดับหลักสูตร เน้นการประเมินสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ผู้บริหารและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญได้เพิ่มเติมว่า ไม่จำเป็นต้องเขียนในกฎหมายเฉพาะ เรื่อง การจัดการศึกษาด้วยระบบสารสนเทศ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายมาตรฐานหลักสูตรอยู่แล้ว

3. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคณะกรรมการมาตรฐานอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการกำกับ ดูแลติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

4. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

นิยามศัพท์

1. สถาบันอุดมศึกษา หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐ และของเอกชน

2. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเสริมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีให้กับผู้เรียนต่อไป

3. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับหลักสูตร และระดับรายวิชา

4. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับหลักสูตร พิจารณาจากจำนวนรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตรและสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร ถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ ได้แก่ (1) ด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) (2) ด้านการออกแบบเนื้อหา (Content Design) (3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design) (4) ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) และ (5) ด้านการประกันคุณภาพ (Quality Assurance)

5. ด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) หมายถึง รูปแบบ วิธีการ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่หลักสูตร (Curriculum) และรายวิชา (Course) เลือกใช้ที่สอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (Course Learning outcome and Program Learning outcome) โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 3 มิติ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะบุคคล (Identity)

6. ด้านการออกแบบเนื้อหา (Content Design) หมายถึง รูปแบบของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้โดยอาจอยู่ในรูปแบบของเนื้อหาที่นำเสนอออนไลน์ และเนื้อหาที่นำเสนอในชั้นเรียนที่เหมาะสมและตอบโจทย์ผลลัพธ์การ

เรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา โดยรูปแบบของเนื้อหา ได้แก่ วิชาที่เน้นการบรรยาย (Lecture based) วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ (Practice based) วิชาที่เน้นการอภิปราย (Discussion based) โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การถ่ายทอดสด (Live Streaming) และแบบวิดีโอความประสงค์ (On Demand) โดยการออกแบบเนื้อหาจะต้องสอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้

7. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design) หมายถึง การเลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interactive learning) ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบประสานเวลา (Synchronous Learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Learning) โดยผู้สอนมีบทบาทในการสร้างความยึดมั่นผูกพันในการเรียน (Learning Engagement) และให้ผลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ (Prompt Feedback)

8. ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการประเมินเพื่อตัดสินผล (Assessment of Learning) การประเมินเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการตรวจสอบและประเมินตนเอง (Assessment as Learning) และการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับนำมาปรับปรุงทั้งวิธีการสอนและวิธีการเรียนรู้ (Assessment for Learning) และ โดยพิจารณาเลือกใช้ทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative Evaluation) เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ และการประเมินตัดสินผล (Summative Evaluation) เน้นการประเมินที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 3 มิติ ได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) และ คุณลักษณะบุคคล (identity)

9. การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การประกันคุณภาพ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำหรับข้อเสนอแนะในภาพรวมของการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ทางผู้บริหารและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำดังนี้

1. ควรมีการพิจารณาร่วมกันในส่วนที่เกี่ยวข้อง

2. ควรยกเลิกและไม่ต้องมีกฎหมายทดแทน เนื่องจากการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ควรเป็นการส่งเสริมมากกว่าการกำกับ

3. ควรมีการวางแผน และมีความคิดนอกกรอบทั้งด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร การเปิด-ปิดหลักสูตร และแนวทางการประกันคุณภาพ

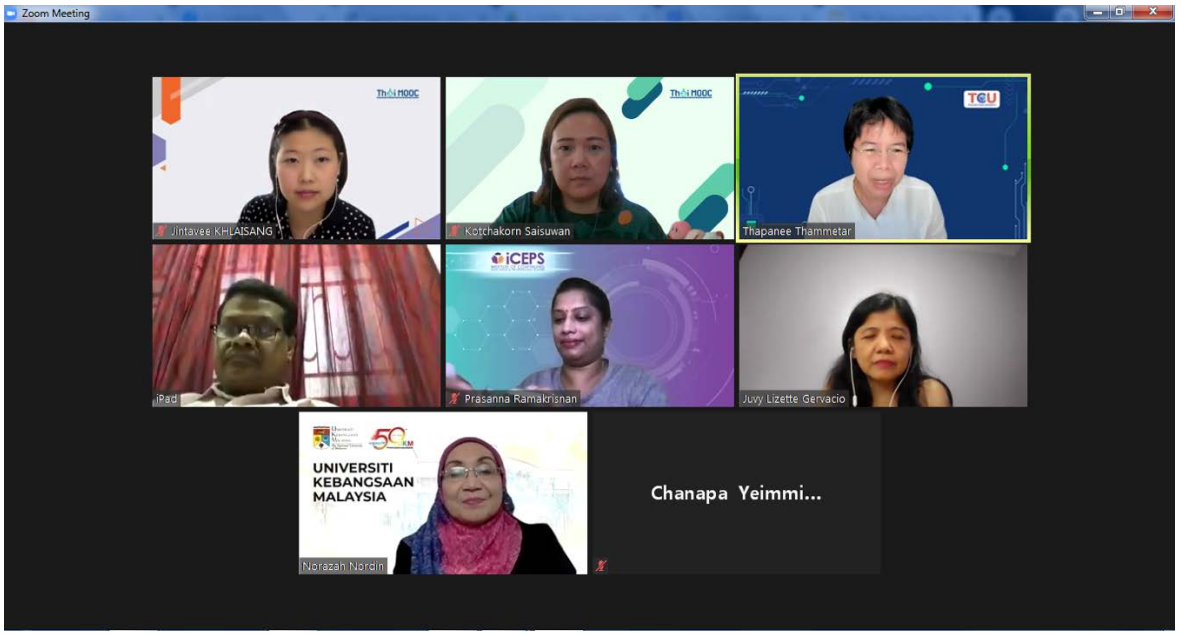

ภาพที่ 4. 1 การจัดประชุมเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

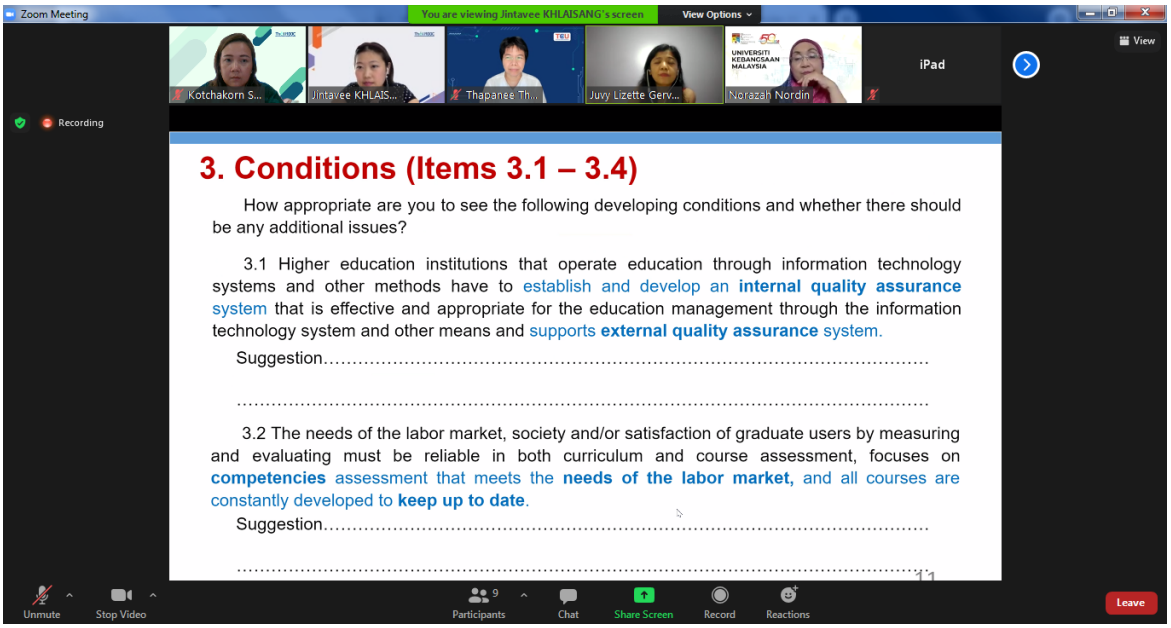

ภาพที่ 4. 2 การสอบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประมวลความคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกล และการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ผลการประมวลความคิดเห็นจากการประชุมเพื่อพิจารณาร่างตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกล และการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย จากการพิจารณา 3 ประเด็น ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์ (2) วิธีการ และ (3) เงื่อนไข รวมถึงนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย และอยู่ในการกำกับดูแลของการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งต้องมีความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์ เทคโนโลยี ระบบสนับสนุนและทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

- ควรนำข้อเสนอแนะมาพิจารณาพร้อมกับร่างเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย เช่น ความพร้อมคืออะไร

- สาขาการเรียนในสายสังคมกับสายวิทยาศาสตร์อาจใช้คำที่แตกต่างกัน

- การสรุปตีความหมายเพิ่มเติมโดยอิงจาก UNESCO

2. ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรทุกระดับปริญญาและทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาและต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของแต่ละองค์กรวิชาชีพ

3. สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

เน้นเรื่องการเปิดหลักสูตรตามแต่ละมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อคำนึงถึง IT Based ต่อไป และควรพิจารณาถึงเกณฑ์ในการวัดว่าแต่ละมหาวิทยาลัยและนักศึกษามีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีมากน้อยเพียงใด

4. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งเปิดโอกาสและขยายโอกาสให้นักศึกษาและผู้สนใจใฝ่หาความรู้ สามารถศึกษาหาความรู้ได้ในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวกตามความสนใจและความสามารถ

ของแต่ละบุคคล และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านระบบนเทคโนโลยีสารสนเทศได้ สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

5. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดตั้งเพื่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)

ควรมีการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นแบบออนไลน์มากขึ้น และอ้างอิงข้อมูลจากฐานข้อมูลในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เช่น ความยึดมั่นผูกพัน (Engagement) ของผู้เรียนกับความพร้อมในการเรียนของผู้เรียน

วิธีการ

1. การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาสำหรับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีการเตรียมการใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับหลักสูตร โดยจำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอนเกิน 40% ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร จะใช้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ คือ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพ

คณะอนุกรรมฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรพิจารณาเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศที่อยู่สถานการณ์ฉุกเฉิน เทียบกับภาวะปกติว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

- ระดับที่ 2 ระดับรายวิชา มีการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีเสริม ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์และมีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิน 40% ของเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล ใน 1 ชั่วโมง/ 1 หน่วยกิต

- ศึกษาการเรื่องการกำหนดเปอร์เซ็นต์อ้างอิงตามการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานของประเทศสหรัฐอเมริกาอีกครั้ง

- ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เน้นการนำไปใช้จริง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยอาจปรับให้เหมาะสมตามระดับการใช้งาน

- จำเป็นหรือไม่ในการกำหนดเกณฑ์เป็นเชิงปริมาณ ควรเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยนำเทคโนโลยีเป็นตัวตั้ง

2. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องพัฒนาวิธีการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์อยู่เสมอ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อและทรัพยากรการศึกษาต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ใน

หลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับแต่ละรายวิชาจะต้องมีแนวทางการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์ และแสดงถึงจริยธรรม ลิขสิทธิ์ และถูกต้องตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ

3. สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในการเข้าถึงเพื่อใช้สื่อและทรัพยากรการศึกษานั้น ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการศึกษา เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งทรัพยากรการศึกษา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อม ใช้งาน ทันสมัยโดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนา จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย เพียงพอ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ดังที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

4. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการเลือกใช้ศาสตร์การสอน (Pedagogy) และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

คณะอนุกรรมฯ เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ควรเน้นเทคโนโลยีเป็นฐานให้มากขึ้น และการส่งเสริมการยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนตามแนวคิดของ UNESCO (2020)

5. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบเนื้อหา (Content Design) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นวิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (live stream) และแบบ on demand

6. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Learning Activity Design) โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ (Facilitator) และให้คำแนะนำ (Coaching) เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสานเวลา (Synchronous learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning) เป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

7. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา เน้นทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment as Learning) และการประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative evaluation) และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Summative evaluation) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐาน สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก ครอบคลุมการประเมินผลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Cognitive Domain) เจตคติ (Affective Domain) และทักษะ (Psychomotor Domain) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา

8. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบการดำเนินการในข้อ 3-13 ที่สอดคล้องกับการกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตร (Quality Assurance) ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม โดยพิจารณาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการกำกับมาตรฐาน “การบริหารจัดการหลักสูตรตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา”

เงื่อนไข

1. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

คณะอนุกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำนิยามการประกันคุณภาพการศึกษาจากแพล็ตฟอร์มทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในร่างประกาศได้เลย

2. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยการวัดและประเมินผลจะต้องมีความน่าเชื่อถือทั้งในการประเมินในระดับรายวิชาและระดับหลักสูตร เน้นการประเมินสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคณะกรรมการมาตรฐานอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการกำกับ ดูแลติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

4. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

นิยามศัพท์

1. สถาบันอุดมศึกษา หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญา ทั้งที่เป็นของรัฐ และของเอกชน

2. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเสริมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีให้กับผู้เรียนต่อไป

3. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับหลักสูตร และระดับรายวิชา

4. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับหลักสูตร พิจารณาจากจำนวนรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตรและสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร ถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ ได้แก่ (1) ด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) (2) ด้านการออกแบบเนื้อหา (Content Design) (3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design) (4) ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) และ (5) ด้านการประกันคุณภาพ (Quality Assurance)

5. ด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) หมายถึง รูปแบบ วิธีการ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่หลักสูตร (Curriculum) และรายวิชา (Course) เลือกใช้ที่สอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (Course Learning outcome and Program Learning outcome) โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 3 มิติ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะบุคคล (Identity)

6. ด้านการออกแบบเนื้อหา (Content Design) หมายถึง รูปแบบของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้โดยอาจอยู่ในรูปแบบของเนื้อหาที่นำเสนอออนไลน์ และเนื้อหาที่นำเสนอในชั้นเรียนที่เหมาะสมและตอบโจทย์ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา โดยรูปแบบของเนื้อหา ได้แก่ วิชาที่เน้นการบรรยาย (Lecture based) วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ (Practice based) วิชาที่เน้นการอภิปราย (Discussion based) โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (Live Streaming) และแบบวิดีโอความประสงค์ (On Demand) โดยการออกแบบเนื้อหาจะต้องสอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้

7. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design) หมายถึง การเลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การจัดกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interactive learning) ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบประสานเวลา (Synchronous Learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Learning) โดยผู้สอนมีบทบาทในการ

สร้างความยึดมั่นผูกพันในการเรียน (Learning Engagement) และให้ผลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ (Prompt Feedback)

8. ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการประเมินเพื่อตัดสินผล (Assessment of Learning) การประเมินเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการตรวจสอบและประเมินตนเอง (Assessment as Learning) และการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับนำมาปรับปรุงทั้งวิธีการสอนและวิธีการเรียนรู้ (Assessment for Learning) และ โดยพิจารณาเลือกใช้ทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative Evaluation) เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ และการประเมินตัดสินผล (Summative Evaluation) เน้นการประเมินที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 3 มิติ ได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) และ คุณลักษณะบุคคล (identity)

9. การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การประกันคุณภาพ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำหรับข้อเสนอแนะในภาพรวมของการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ทางคณะอนุกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. เพิ่มเติมเกณฑ์ในการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. การประกันคุณภาพควรอิงตามหลักเกณฑ์ของแต่ละมหาวิทยาลัย

3. เพิ่มแพลตฟอร์มในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ผลการรับรองและการจัดทำประชาพิจารณ์ ร่างเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา

4.1 ผลการประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ร่างประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในวันพุธที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ 2565 (รายละเอียดดังภาคผนวก จ) โดยกลุ่มที่เข้าร่วมการประชาพิจารณ์ ประกอบด้วย (1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร้อยละ 62.5 และ (2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ร้อยละ 37.5 สำหรับประเด็นในการรับรอง มีดังนี้

ตารางที่ 4. 2 ประเด็นในการประชาพิจารณ์ร่างประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเด็นพิจารณา	ร้อยละ	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. นิยามศัพท์	100	0
2. หลักเกณฑ์การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	100	0
3. วิธีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ		
3.1 การเตรียมการระดับหลักสูตร	100	0
3.2 การเตรียมการระดับรายวิชา	100	0
4. เงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	87.5	12.5
5. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	100	0

สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำประชาพิจารณ์ ได้แก่

- หลักเกณฑ์สามารถปฏิบัติตามได้ ทั้งนี้ขอให้มีแนวทางการดำเนินงานและช่องทางการติดตามสอบถามเพื่อให้สถาบันกาศึกษาดำเนินงานได้ถูกต้อง สมบูรณ์และรวดเร็ว

- การพิจารณาหรือเกฑณ์อ้างอิงในการกำหนดสัดส่วนการเรียนผ่านระบบออนไลน์ การนับหน่วยกิตที่การเรียนออนไลน์ควรมากกว่าร้อยละ 60 โดยไม่นับหน่วยกิตรายวิชาประเภทฝึกงานหรือสหกิจศึกษา

- การปฏิบัติในกรณีที่หลักสูตรหรือรานวิชามีการเรียนผ่านระบบออนไลน์ไม่ถึงร้อยละ 60 ต้องปฏิบัติตามประกาศนี้หรือไม่

- ประกาศนี้ใช้ทั้งการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตถึงดุษฎีบัณฑิตหรือไม่

- กรณีที่เป็นระบบคลังหน่วยกิต (credit bank) ที่มีการเรียนแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) ถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่

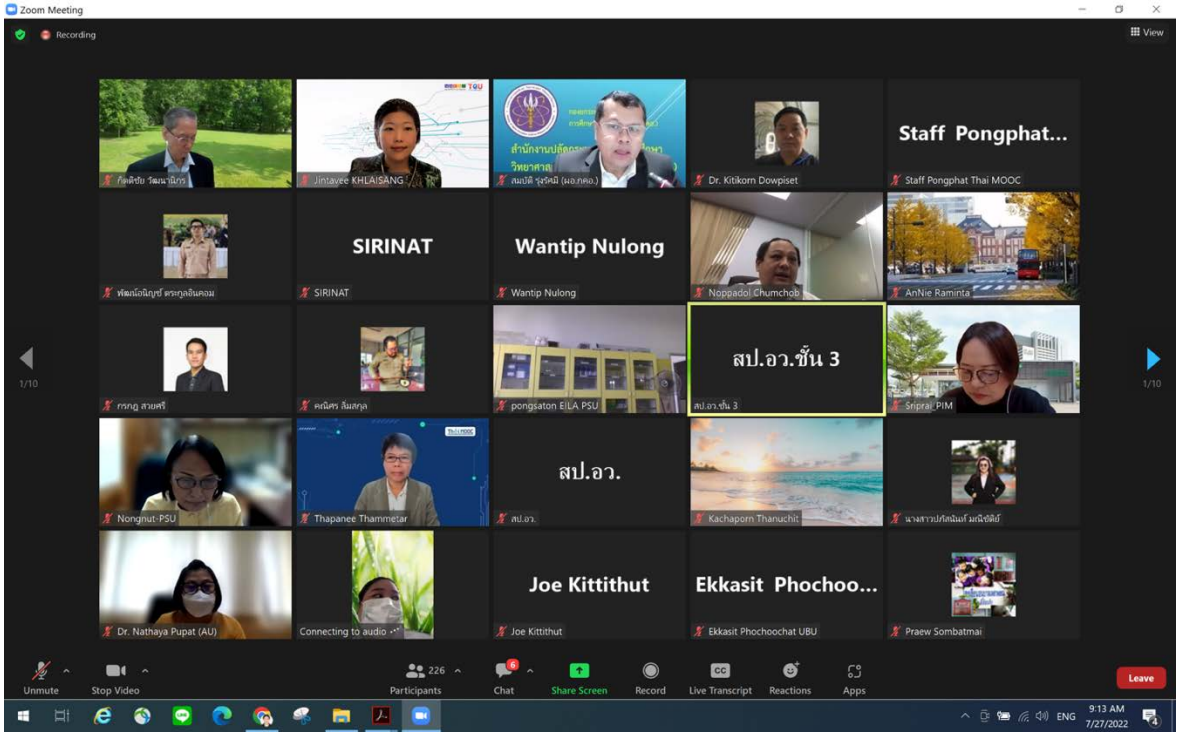

ภาพที่ 4. 3 ผู้เข้าร่วมการสัมมนาประชาพิจารณ์

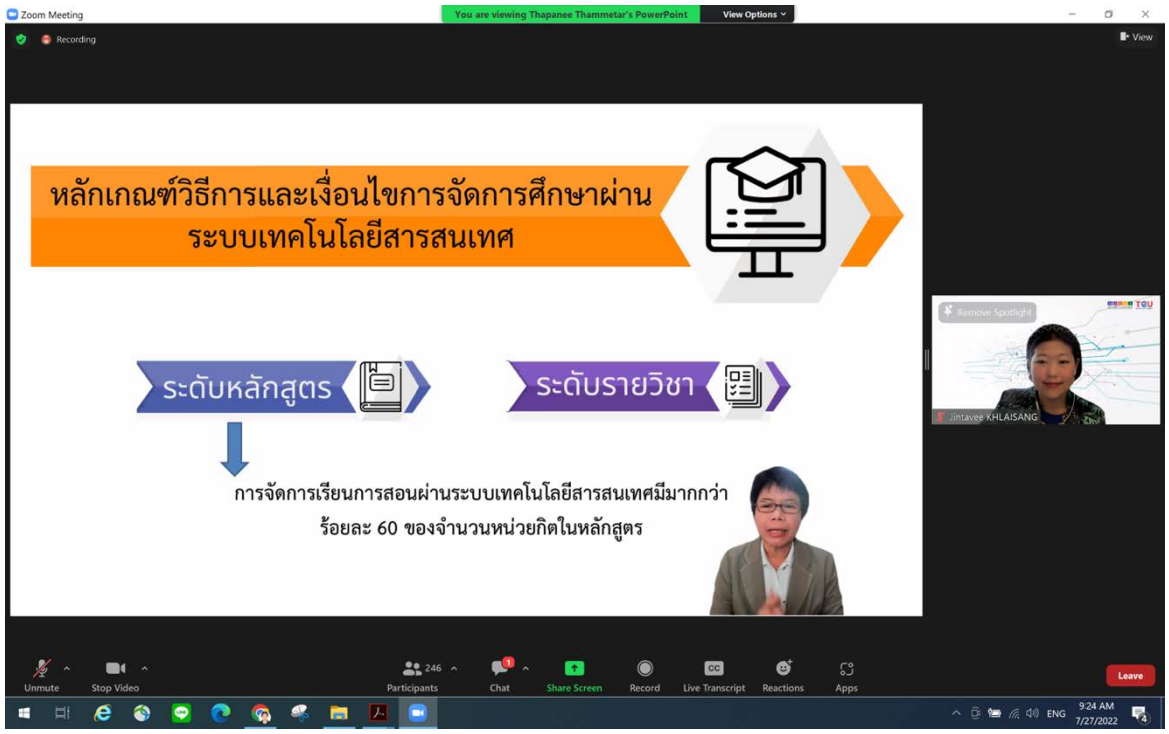

ภาพที่ 4. 4 การนำเสนอผลการพัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

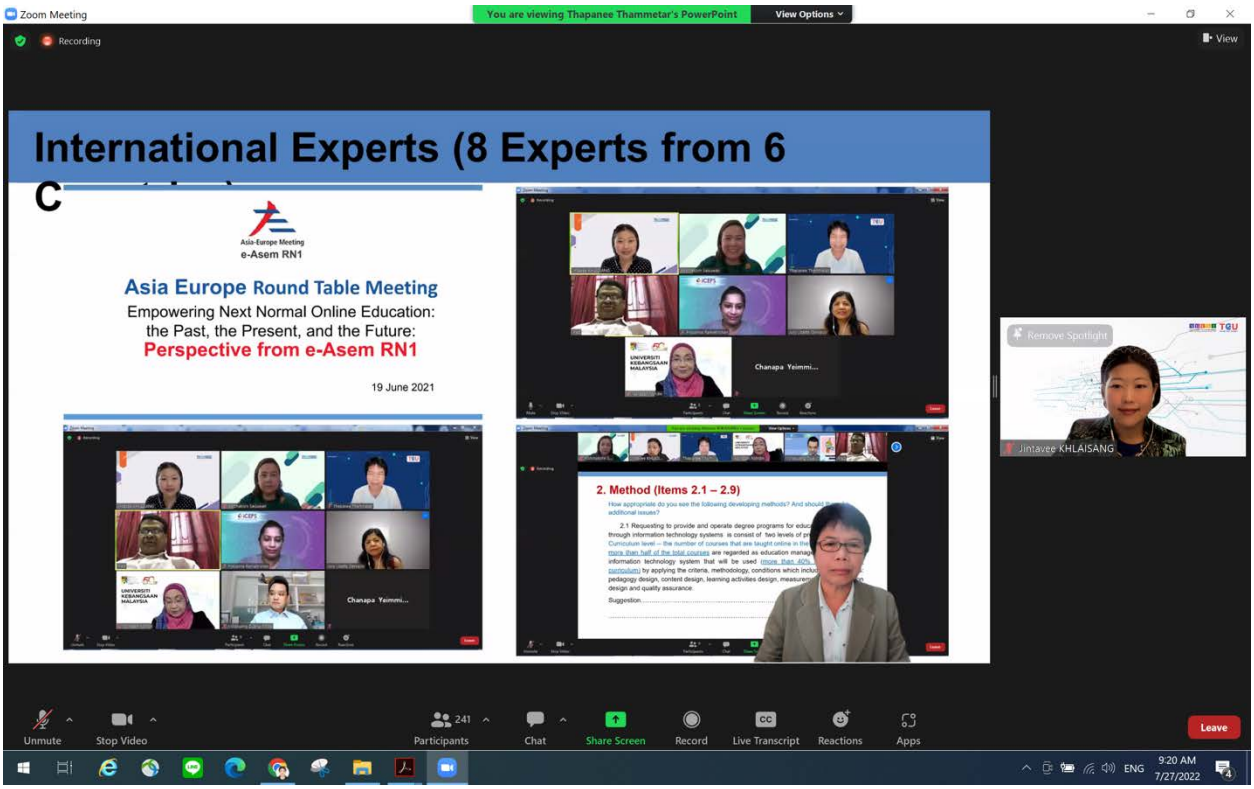

ภาพที่ 4. 5 การนำเสนอร่างเกณฑ์ในการสัมมนาประชาพิจารณ์

4.2 ผลการรับรอง (ร่าง) เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของสถาบันอุดมศึกษาไทย ให้คณะกรรมการมาตรฐานอุดมศึกษา รับรองร่างเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ทุกประเด็น และให้นำเสนอต่อรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ลงนามประกาศ เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

ภาคผนวก ฉ ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ...."

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ การดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้แล้วซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

"สถาบันอุดมศึกษา" หมายถึง สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐ และของเอกชน

"ผลลัพธ์การเรียนรู้" หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา

"การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ" หมายถึง การจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา

ข้อ ๕ สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรแบบให้ปริญญาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ เทคโนโลยีระบบสนับสนุนและทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และจะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมายไทย

ข้อ ๖ ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรแบบให้ปริญญาทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด

ข้อ ๗ การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มี ๒ ระดับ ดังนี้

๗.๑ ระดับหลักสูตร ต้องมีจำนวนหน่วยกิตรวมของรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ ๖๐ ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร ซึ่งไม่นับรวมจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม โดยพิจารณาจากองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ๒) ด้านการออกแบบเนื้อหา ๓) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ๔) ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล ๕) ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ ๖) ด้านความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษา รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายประกาศ

๗.๒ ระดับรายวิชา ต้องมีระยะเวลาการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ ๖๐ ของระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ โดยรายวิชาดังกล่าว ให้มีแนวทาง ดังนี้

๑) มีการระบุข้อกำหนดขั้นต่ำของเทคโนโลยีและวิธีในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

๒) มีการระบุทักษะการใช้งานเทคโนโลยีขั้นต่ำของผู้เรียน

๓) มีการแนะนำรายละเอียดของรายวิชา วิธีการเรียนรู้ ช่องทางการเรียนรู้ และช่องทางการติดต่อผู้สอนที่ครบถ้วน

๔) มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ ๗.๒ ๓) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก

ข้อ ๘ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยมีระบบการประกันคุณภาพผลลัพธ์การเรียนรู้จริงของทุกหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และสามารถติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ดังกล่าวได้ตามหลักธรรมาภิบาล และนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าว

ข้อ ๙ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาอาจออกประกาศแนวปฏิบัติเพื่อการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ของประกาศนี้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่มีภาวะฉุกเฉิน หรือภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบให้หลักสูตรหรือรายวิชาในชั้นเรียนปกติ ไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการชั่วคราว ให้สถาบันอุดมศึกษาคำนึงถึงการบริหารหลักสูตรตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ทั้ง ๖ ด้าน และการจัดการศึกษารายวิชาตามแนวทางทั้ง ๔ ด้านที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ ของประกาศนี้

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

บทที่ 5

ผลการดำเนินการ

การดำเนินการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย มีรายละเอียดการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการของการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

2. วัตถุประสงค์ของการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

3. ประโยชน์ของการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 1 บทนำ

หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและตลาดแรงงาน รวมถึงสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านสังคมและเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีศักยภาพในการเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัดได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) การศึกษาในระบบ และการศึกษาทางไกล โดยจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืนเพื่อพัฒนาตนเองของผู้เรียน ทั้งการเรียนแบบออนไลน์และ

แบบออฟไลน์ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562; พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา, 2562; กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562)

การศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนรู้ที่นักศึกษาและผู้ที่สนใจหาความรู้สามารถศึกษาหาความรู้ได้ตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) สามารถติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนด้วยกันเอง (สำนักงานบริหารโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย, 2557) โดยรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษามี 3 รูปแบบ ประกอบด้วย (1) การจัดการศึกษาทางไกลที่ยึดสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก (2) การจัดการศึกษาทางไกลที่ยึดการแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก และ (3) การศึกษาทางไกลที่ยึดสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562) ซึ่งในปัจจุบันรูปแบบของการศึกษาทางไกลมีความหลากหลาย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการเรียนออนไลน์แบบประสานเวลา อีเลิร์นนิง (E-learning) การเรียนที่มีความยืดหยุ่น และระบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิด (MOOC) นอกจากนี้ยังตอบโจทย์ในด้านการจัดการศึกษาในยุคปกติใหม่ (New normal) ซึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้เทคโนโลยีและการศึกษาทางไกลเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้จากทุกหนทุกแห่ง ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และไม่จำกัดรูปแบบในการเรียนรู้ (UNESCO, 2020)

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศกระทรวงในเรื่องของหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เพื่อให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับระบบการศึกษาในชั้นเรียนและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาที่กระทรวงกำหนด แต่อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อดำเนินการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลและพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎ ระเบียบและมาตรฐานการจัดการศึกษาทางไกลของประเทศไทยและต่างประเทศ การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล เพื่อกำหนดเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

3. เพื่อพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

4. เพื่อรับรองและนำเสนอเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ประโยชน์ของการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

1. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้นำ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการกำกับและควบคุมคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมประกาศใช้ สามารถนำไปใช้งานในกระทรวงและมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้และปฏิบัติ

3. สถาบันอุดมศึกษาไทยทั้งภาครัฐและเอกชนนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เปิดโอกาสและขยายโอกาสให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจใฝ่หาความรู้สามารถศึกษาหาความรู้และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

ในการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ รวมไปถึงการ Upskill และ Reskill ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันทั้งในบริบทของประเทศไทยและในบริบทสากล

5. สถาบันอุดมศึกษาไทยทั้งภาครัฐและเอกชนที่นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

6. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถนำมาใช้ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ เนื่องจากเหตุจำเป็นบางประการ เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือโรคระบาดร้ายแรง สถาบันอุดมศึกษาสามารจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยยึดแนวปฏิบัติที่กำหนดในประกาศ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รองรับการเปลี่ยนแปลงในสังคม

ขั้นตอนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

“การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลา” หมายความว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ในเรื่องของสถานที่ โดยผู้เรียนและผู้สอนสามารถอยู่ต่างสถานที่กัน แต่สามารถโต้ตอบ มีปฏิสัมพันธ์ และให้ผลป้อนกลับได้ในเวลาเดียวกันได้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

“การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลา” หมายความว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่ โดยผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล สำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ในเวลาที่สะดวกและเรียนรู้ได้ตามอัตราการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ต้องมีอย่างน้อย 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล

“ความรู้” หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

“ทักษะ” หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่องว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตน และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

“จริยธรรม” หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม จรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

“ลักษณะบุคคล” หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ค่านิยม ที่สะท้อน คุณลักษณะเฉพาะศาสตร์วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

รายละเอียดองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. “ด้านศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายถึง รูปแบบ วิธีการ และกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่หลักสูตรและรายวิชาเลือกใช้ ซึ่งสอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้ ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา ซึ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยมีการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเสริมสร้างศาสตร์การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เน้นการเรียนรู้เชิงรุก กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นปฏิสัมพันธ์ และการประเมินตามสภาพจริง

2. “ด้านการออกแบบเนื้อหา” หมายถึง รูปแบบของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้โดยอาจอยู่ในรูปแบบออนไลน์ และแบบชั้นเรียนที่เหมาะสมและตอบโจทย์ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา โดยรูปแบบของเนื้อหา ได้แก่ วิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งมีเกณฑ์ขั้นต่ำในการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายและหรือแบบปฏิบัติใน 2 รูปแบบ คือ (1) การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (2) การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ อาจอยู่ในรูปแบบการบันทึกที่สามารถรับชมล่วงหน้าหรือย้อนหลังได้

โดยทั้งสองรูปแบบนี้ผู้สอนจะต้องมีการจัดเตรียมและออกแบบเนื้อหาความรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการออกแบบเนื้อหาเป็นหน่วยย่อย ระบุมโนทัศน์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และมีการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ผ่านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้

“การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลา” หมายความว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ในเรื่องของสถานที่ โดยผู้เรียนและ

ผู้สอนสามารถอยู่ต่างสถานที่กัน แต่สามารถโต้ตอบ มีปฏิสัมพันธ์ และให้ผลป้อนกลับได้ในเวลาเดียวกันได้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

"การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลา" หมายความว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่ โดยผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล สำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ในเวลาที่สะดวกและเรียนรู้ได้ตามอัตราการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

3. "ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้" หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนมากขึ้น และผู้สอนมีบทบาทในการสร้างความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน และให้ผลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายมาใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียน โดยมีเกณฑ์ขั้นต่ำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ (1) การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (2) การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ทั้งนี้ ให้เน้นในเรื่องการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนความสามารถของผู้เรียนทั้งการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ควบคู่ไปกับการเลือกใช้วิธีสอนและเครื่องมือออนไลน์ที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจในการเลือกใช้วิธีการสอนแบบประสานเวลาหรือไม่ประสานเวลา เพื่อให้ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ และสามารถบริหารจัดการเวลาในการเรียนได้

4. "ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล" หมายถึง การประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการประเมินเพื่อตัดสินผล และการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการตรวจสอบและประเมินตนเอง และการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับนำมาปรับปรุงทั้งวิธีการสอนและวิธีการเรียนรู้ โดยพิจารณาเลือกใช้ทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ และการประเมินตัดสินผล มีเกณฑ์ขั้นต่ำ ดังนี้

1) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพในการประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล

2) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน

3) มีการจัดรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินจากภาระงาน การประเมินจากกระบวนการทำงานของผู้เรียน ซึ่งอาจใช้เทคนิคการประเมินตนเองของผู้เรียน หรือให้เพื่อนช่วยประเมินร่วมด้วย

5. "ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้" สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ครบถ้วนเพียงพอ หลากหลาย ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพใน การจัดการศึกษาให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ (1) ทรัพยากรการเรียนรู้ ต้องครอบคลุมและส่งเสริมการเรียนรู้ตามที่กำหนไว้ในหลักสูตร (2) ทรัพยากรการเรียนรู้ ต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรม

ลิขสิทธิ์ ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ (3) ทรัพยากรการเรียนรู้ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีความหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร (4) ทรัพยากรการเรียนรู้จะต้องได้รับการวัดความสำเร็จอย่างน้อยใน 3 ด้าน ตามที่กำหนดในข้อ 6

6. "ด้านความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการเรียนรู้" สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยี ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ มีเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ สถาบันอุดมศึกษาต้องมี (1) ระบบบริหารการจัดการเรียนรู้ (2) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (3) ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น โดยสิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ หลากหลาย ทันสมัย เป็นปัจจุบัน ใช้งานง่าย และมีคุณภาพพร้อมใช้งาน ทั้งนี้ ให้พิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาความพร้อมตามข้อ 6 จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 3 เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

หลักเกณฑ์

1. สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรแบบให้ปริญญาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งต้องมีความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์ เทคโนโลยีระบบสนับสนุนและทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรแบบให้ปริญญาทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนด

วิธีการ

ข้อ 1 การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับอุดมศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีการเตรียมการใน 2 ระดับ ได้แก่

1.1 ระดับหลักสูตร ต้องมีจำนวนหน่วยกิตรวมของรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร โดยพิจารณา 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และด้านความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษา

1.2 ระดับรายวิชา ต้องมีระยะเวลาการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ 60 ของระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ โดยจะต้องมีการระบุขั้นต่ำของเทคโนโลยีและวิธีในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การระบุทักษะการใช้งานเทคโนโลยีขั้นต่ำของผู้เรียน การแนะนำรายละเอียดของรายวิชา วิธีการเรียนรู้ ช่องทางการเรียนรู้ และช่องทางการติดต่อครูผู้สอน รวมถึงผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างสะดวก

เงื่อนไข

ข้อ 1 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพผลลัพธ์การเรียนรู้จริงของทุกหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และติดตามประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ดังกล่าว ที่สามารถติดตามตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาลและนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าวได้ด้วย

ข้อ 2 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาอาจออกประกาศแนวปฏิบัติ เพื่อการกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

ข้อ 3 ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ภาพที่ 5. 1 การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548*. Retrieved from https://www.ops.go.th/th/ohec-docs/mua-laws

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.* Retrieved from http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1699-file.pdf

ฐาปนีย์ ธรรมเมธา. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(3),* 76-84.

ประกอบ กรณีกิจ และ จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2564). *กลยุทธ์การนำการเรียนการสอนทางไกลไปใช้ในสภาวะโควิด-19*. หน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประกอบ กรณีกิจ และ จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2564). *การใช้เทคโนโลยีการศึกษาสนับสนุนการเรียนทางไกลของนานาชาติในระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19*. หน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประกอบ กรณีกิจ, จินตวีร์ คล้ายสังข์, และ วาเลน ดุลยากร. (2564). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในภาวะการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 (EDII TOOL KIT: Digital Transformation for Education: Challenged and Opportunities during COVID-19.* หน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562. (2562, 1, พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 55-78.

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, 1, พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 79-98.

สำนักบริหารวิชาการ และ ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2564). *การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์และมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*. Retrieved from https://lic.chula.ac.th/wp-content/uploads/2021/01/คู่มือการจัดการเรียนการสอนและการประเมิน.pdf

ภาษาอังกฤษ

Banerjee, G. and Picciano, A. (2011). A special issue on Transitioning to Blended Learning. *Journal of Asynchronous Learning Networks, 15(1)*, 1-99.

Blended In: The Extent and Promise of Blended Education in the United States

https://eric.ed.gov/?id=ED529930

Federal Register. (2020). Rules and Regulations. *Journal of the United States Government, 85(171),* 54742-54818.

Owston, R., & York, D. N. (2018). The nagging question when designing blended courses: Does the proportion of time devoted to online activities matter? *Internet and Higher Education, 36*, 22-32. doi:10.1016/j.iheduc.2017.09.001

Quality matters. (2017). Non-annotated Standards from the QM Continuing and Professional Education Rubric. Retrieved from https://www.qualitymatters.org/sites/default/files/PDFs/StandardsfromtheQMContinuingandProfessionalEducationRubric.pdf

UNESCO. (2020). *Ensuring effective distance learning during COVID-19 disruption: Guidance for teachers*. United Nations Educational. Scientific and Cultural Organization.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น มีองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ประธานอนุกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์ไพศาล มุณีสว่าง	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์	อนุกรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	อนุกรรมการ
๕. รองศาสตราจารย์ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์	อนุกรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์วีระศักดิ์ คุรุธัช	อนุกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์สมพร พุทธาพิทักษ์ผล	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี	อนุกรรมการ
๙. นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย	อนุกรรมการ
๑๐. นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	อนุกรรมการ
๑๑. นายไพฑูรย์ ศิริฉัตรชัยกุล	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

๒. จัดทำข้อเสนอประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่น

๓. พัฒนาและทบทวนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่น

/๔. กำหนด...

๔. กำหนดแนวทาง ระบบและกลไก ในการส่งเสริม สนับสนุน ตลอดจนติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

๕. ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษามอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิกร)
ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

ภาคผนวก ข ตัวอย่างวาระและรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ระเบียบวาระการประชุม
คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔
วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔
เวลา ๑๔.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศ ชั้น ๑๔ อาคารอุดมศึกษา ๒
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องแจ้งเพื่อทราบ
วาระที่ ๑.๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ
วาระที่ ๑.๒ เรื่องที่ฝ่ายเลขานุการแจ้งให้ทราบ
วาระที่ ๑.๒.๑ เรื่อง การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
- ไม่มี –

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง
- ไม่มี –

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา
วาระที่ ๔.๑ เรื่อง นิยามศัพท์เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
วาระที่ ๔.๒ เรื่อง แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

รายงานการประชุม
คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔
วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔
เวลา ๑๔.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศ ชั้น ๑๔ อาคารอุดมศึกษา ๒
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ณ สป.อว.

๑. รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ประธานอนุกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	อนุกรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี	อนุกรรมการ
๕. นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย	อนุกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (นางสาวนันทพร สุรชิต แทน)	อนุกรรมการและเลขานุการ
๗. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (นางสาวพัชรพร เทอดธรรมไพศาล)	ผู้ช่วยเลขานุการ
๘. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (นายเมธัส บรรเทิงสุข)	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ผ่านระบบ Zoom Video Conference

๑. ศาสตราจารย์ไพศาล มุณีสว่าง	อนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์วีระศักดิ์ คุรุธัช	อนุกรรมการ
๔. นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	อนุกรรมการ

รายนามอนุกรรมการผู้ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากติดราชการอื่น

๑. รองศาสตราจารย์สมพร พุทธาพิทักษ์ผล	อนุกรรมการ
๒. นายไพฑูรย์ ศิริฉัตรชัยกุล	อนุกรรมการ

เปิดประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

ประธานอนุกรรมการกล่าวเปิดการประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

"ระบบการศึกษาทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก (Print-Based Distance Education)" หมายความว่า ระบบการศึกษาที่มีการวางแผน เตรียมการ ดำเนินการผลิต นำเสนอเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ให้บริการ และทำการประเมินผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบ ตำราการศึกษาทางไกล คู่มือการศึกษา (Study Guide) หรือ แบบฝึกปฏิบัติ (Workbook) แผนกิจกรรมการศึกษา (Course Bulletin) เอกสารชุดความรู้ (Set books) และสารานุกรม (Encyclopedia) เป็นสื่อหลัก และมีสื่อเสริม ประกอบด้วย สื่อโสตทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียงหรือเทปเสียงหรือซีดีเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์หรือเทปภาพ หรือซีดีภาพ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer Assisted Instruction - CAI) อินเทอร์เนต (Internet) และการสอนเสริมหรือสัมมนาเสริมแบบปฏิสัมพันธ์หรือการสอนเสริมผ่านสื่อ

"ระบบการศึกษาทางไกลผ่านสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก (Broadcast-Based Distance Education)" หมายความว่า ระบบการศึกษาที่มีการวางแผน เตรียมการ ดำเนินการผลิต นำเสนอเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ให้บริการ และทำการประเมินผ่านรายการวิทยุกระจายเสียงหรือเทปเสียงหรือซีดีเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ หรือเทปภาพ หรือซีดีภาพ ที่แพร่ภาพแบบตามสาย ไร้สาย หรือผ่านดาวเทียม เป็นสื่อหลัก และมีสื่อเสริมประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เนต และการสอนเสริมหรือสัมมนาเสริมแบบปฏิสัมพันธ์หรือการสอนเสริมผ่านสื่อ

"ระบบการศึกษาทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (E-Learning Based Distance Education)" หมายความว่า ระบบการศึกษาที่มีการวางแผน เตรียมการ ดำเนินการผลิต นำเสนอเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ให้บริการ และทำการประเมินผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่มีคอมพิวเตอร์เป็นกลไกขับเคลื่อน ใช้ระบบโทรคมนาคมสองทางที่ตอบสนองปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียนผ่านสื่อเผชิญหน้า ผสมผสานกัน ทั้งตามสาย (On Cable/On Line) ตามคลื่นวิทยุ (Wireless) และไร้สาย (Off-Cable/Off Line) โดยจัดสอนทางอินเทอร์เนต การสอนผ่านจอภาพ และช่องทางโทรคมนาคมในรูปแบบอื่น และอาจใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อทางวิทยุกระจายเสียง สื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อโสตทัศน์ การสอนเสริมหรือสัมมนาเสริมและการอบรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์เป็นสื่อเสริม

"ระบบการศึกษาทางไกลทางอินเทอร์เนต (Internet-Based Distance Education)" หมายความว่า ระบบการศึกษาทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีการวางแผน เตรียมการ ดำเนินการผลิต นำเสนอเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ให้บริการและทำการประเมินผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์แบบออนไลน์เป็นสื่อหลัก และมีสื่อเสริมประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ ซีดีเสียงหรือเทปเสียง ซีดีภาพ หรือเทปภาพ การสอนเสริมหรือสัมมนาเสริมทางเครือข่าย และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียนเท่าที่จำเป็น

"ระบบการศึกษาทางไกลด้วยการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (On-Screen-Based Distance Education)" หมายความว่า ระบบการศึกษาทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการวางแผน เตรียมการ ดำเนินการผลิต นำเสนอเนื้อหาสาระและประสบการณ์ผ่านการประชุมทางไกล (Teleconferencing) การสอนผ่านดาวเทียม (Via Satellite Instruction) และโทรทัศน์ปฏิสัมพันธ์ (Interactive Television) และมีสื่อเสริมประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ ซีดีเสียงหรือเทปเสียง ซีดีภาพ หรือเทปภาพ การสอนเสริมหรือสัมมนาเสริมทางเครือข่าย และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเท่าที่จำเป็น

"ชุดการสอนทางไกล" หมายความว่า ชุดการสอนทางไกลที่ผลิตในรูปชุดการสอนทางไกลด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ ชุดการสอนทางไกลทางวิทยุกระจายเสียง ชุดการสอนทางไกลทางวิทยุโทรทัศน์ ชุดการสอนทางไกลทางอินเทอร์เนต ชุดการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม หรือชุดการสอนด้วยการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ

การพิจารณา

ด้วยเหตุผลของสถานการณ์ปัจจุบันที่สืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) มีทำให้มีการจัดการเรียนการสอน Online ซึ่งมีทั้งการจัดการเรียนการสอน Online โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแบบสอนสด หรือโดยการนำบทเรียนขึ้นไปไว้ในระบบ Online แล้วให้นิสิตนักศึกษาเข้าไปเรียนด้วยตนเอง ซึ่งคณะกรรมาธิการวุฒิสภาด้านการอุดมศึกษา ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงมีประเด็นว่านิสิตนักศึกษาที่เรียนผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบ Online จะมีผลลัพธ์การเรียนรู้เทียบเท่าได้กับการจัดเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือไม่ ประกอบกับมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้สถาบันสถาบันอุดมศึกษาอาจจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่นได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ดังนั้น คณะอนุกรรมการชุดนี้จึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการรับรองคุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

ที่ประชุมได้พิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดแนวทางนี้เป็นไม่ใช่การดำเนินการเฉพาะกิจสำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) เท่านั้น แต่เป็นการดำเนินการตามมาตรา ๕๙ ตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. ควรกำหนดกรอบแนวทางและขอบเขตของการดำเนินการการจัดการศึกษาในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ชัดเจนว่า การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ระบบการจัดการศึกษา หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร หรือเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๓. ในช่วง Covid-19 กระทรวงศึกษาธิการมีการกล่าวถึงนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ On Site, Online, On Air, On Demand

๔. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เดิม) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งเป็นการกำหนดบนพื้นฐานการจัดการศึกษาผ่านระบบอินเตอร์เน็ต (Internet) เป็นหลัก

๕. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร ได้ให้ข้อมูล Distance education ของ US Depart of Education ไว้ดังนี้

(๑) Education that uses one or more of the technologies listed in paragraphs (๒)(i) through (iv) of this definition to deliver instruction to students who are separated from the instructor or instructors and to support regular and substantive interaction between the students and the instructor or instructors, either synchronously or asynchronously.

(๒) The technologies that may be used to offer distance education include

(i) The internet;

(ii) One-way and two-way transmissions through open broadcast, closed circuit, cable, microwave, broadband lines, fiber optics, satellite, or wireless communications devices;

(iii) Audio conference; or

(iv) Other media used in a course in conjunction with any of the technologies listed in paragraphs (๒)(i) through (iii) of this definition.

(๓) For purposes of this definition, an instructor is an individual responsible for delivering course content and who meets the qualifications for instruction established by an institution's accrediting agency.

(๔) For purposes of this definition, substantive interaction is engaging students in teaching, learning, and assessment, consistent with the content under discussion, and also includes at least two of the following

(i) Providing direct instruction;

(ii) Assessing or providing feedback on a student's coursework;

(iii) Providing information or responding to questions about the content of a course or competency;

(iv) Facilitating a group discussion regarding the content of a course or competency; or

(v) Other instructional activities approved by the institution' s or program's accrediting agency.

(๕) An institution ensures regular interaction between a student and an instructor or instructors by, prior to the student's completion of a course or competency

(i) Providing the opportunity for substantive interactions with the student on a predictable and scheduled basis commensurate with the length of time and the amount of content in the course or competency; and

(ii) Monitoring the student' s academic engagement and success and ensuring that an instructor is responsible for promptly and proactively engaging in substantive interaction with the student when needed on the basis of such monitoring, or upon request by the student.

ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยกับกรอบแนวทางดังกล่าว แต่มีข้อสังเกตว่าผู้ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีดังกล่าวจะต้องมีความรู้และความเข้าใจกลยุทธการสอนด้วย รวมทั้งต้องเพิ่มทรัพยากรสนับสนุนต่างๆ ให้นักศึกษาผ่านระบบอิเตอร์เน็ต เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ และรายวิชาทางเทคโนโลยีหรือวิศวกรรมศาสตร์ที่ต้องใช้ห้องปฏิบัติการจะต้องจัดการอย่างไร เป็นต้น

มติ ที่ประชุมมีมติ ดังนี้

1. เห็นชอบคำนิยามศัพท์ตามกรอบแนวคิด Distance education ของ US Depart of Education

2. มอบหมายให้ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ เป็นฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ประมวลข้อมูลนิยามศัพท์ตามกรอบแนวคิดดังกล่าวต่อไป

วาระที่ ๔.๒ เรื่อง แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น

สรุปเรื่อง

๑. คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ และให้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น ให้แล้วเสร็จอย่างเร่งด่วน นั้น

๒. คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ได้มีการยกร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๖๒ ไว้ โดยเน้นเฉพาะการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลทั้งหลักสูตรเท่านั้น โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายวาระการประชุม (เอกสารแนบ ๑)

๓. สำนักนิติการ ได้ยกร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น โดยนำเนื้อหาของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ มาประกอบไว้เป็นแนวทางในการจัดทำโดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายวาระการประชุม (เอกสารแนบ ๒)

การพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มิใช่กระบวนการจัดการศึกษาของหลักสูตร แต่เป็นเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนได้ทุกที่ที่มีอินเตอร์เน็ตเข้าถึง

๒. เห็นควรกำหนดเพียง Ensure Substantive Interaction และ Literacy เท่านั้น

๓. หลักสูตรทางไกลอาจจะยังจำเป็นสำหรับคนบางกลุ่มอยู่เช่น อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของหลักสูตร ดังนั้น จึงต้องกำหนดกลไก กระบวนการ และผลลัพธ์

๔. แนวทางในการจัดทำรูปแบบในการจัดการศึกษาในรายวิชาสามารถกำหนดได้ ๓ รูปแบบ คือ ๑) Online ทั้งรายวิชา ๒) Online บางส่วน หรือ ๓) ใช้แบบผสมผสาน ซึ่งจะกำหนดรูปแบบไว้ใน มคอ.๓

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ ดังนี้

๑. ให้พิจารณาจัดทำร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หลังจากเมื่อมีการกำหนดนิยามศัพท์เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๒. มอบหมายให้ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ เป็นฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ศึกษา รวบรวมและจัดทำร่างประกาศดังกล่าวฯ ตามคำนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

- ไม่มี -

ประธานกล่าวปิดประชุม และกำหนดนัดหมายการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เวลา ๑๔.๐๐ น.

นายเมธัส บรรเทิงสุข
นางสาวพัชรพร เทอดธรรมไพศาล
เป็นผู้รวบรวมรายงานการประชุม

นางสาวนันทพร สุรชิต
ผู้ตรวจรายงานประชุม

รายงานการประชุม
คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔
วันพุธที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
เวลา ๑๓.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศ ชั้น ๑๔ อาคารอุดมศึกษา ๒
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ณ สป.อว.

๑. รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ประธานอนุกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์วีระศักดิ์ คุรุธัช	อนุกรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี	อนุกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (นายวันนี นนท์ศิริ)	อนุกรรมการและเลขานุการ
๖. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (นางสาวนันทพร สุรชิต)	ผู้ช่วยเลขานุการ
๗. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (นางสาวพัชรพร เทอดธรรมไพศาล)	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ผ่านระบบ Zoom Video Conference

๑. รองศาสตราจารย์ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์	อนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์สมพร พุทธาพิทักษ์ผล	อนุกรรมการ
๓. นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	อนุกรรมการ

รายนามอนุกรรมการผู้ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากติดราชการอื่น

๑. ศาสตราจารย์ไพศาล มุณีสว่าง	อนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	อนุกรรมการ
๓. นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย	อนุกรรมการ
๔. นายไพฑูรย์ ศิริฉัตรชัยกุล	อนุกรรมการ

เปิดประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

ประธานอนุกรรมการกล่าวเปิดการประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

วาระที่ ๑.๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ

- ไม่มี -

วาระที่ ๑.๒ เรื่องที่ฝ่ายเลขานุการแจ้งให้ทราบ

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔ โดยมีการแก้ไขดังนี้

๑. รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ณ สป.อว. ตำแหน่งทางวิชาการของอนุชัย ธีระเรืองไชยศรี <u>แก้ไขเป็น</u> ผู้ช่วยศาสตราจารย์

๒. วาระที่ ๔.๑ การพิจารณา และมติ <u>จากเดิม</u> US Depart of Education <u>แก้ไขเป็น</u> US Department of Education

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง

วาระที่ ๓.๑ เรื่อง นิยามศัพท์เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

สรุปเรื่อง

๑. จากการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาคำนิยามศัพท์เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว จึงมีมติเห็นชอบ ดังนี้

(๑) ให้ใช้คำนิยามศัพท์ตามกรอบแนวคิด Distance education ของ US Department of Education

(๒) มอบหมายให้ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ เป็นฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ประมวลข้อมูลนิยามศัพท์ตามกรอบแนวคิดดังกล่าวต่อไป

๒. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ ได้ดำเนินการศึกษา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ พร้อมทั้งจัดทำร่างคำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว โดยมีประเด็นหลักๆ ดังนี้

๒.๑ **การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ** เป็นการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเสริมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีให้กับผู้เรียนต่อไป โดยสามารถแบ่งระดับวิธีการจัดการเรียนรู้เป็น ๓ รูปแบบ คือ

(๑) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาเสริม (Information Technology Enhanced Learning)

(๒) การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)

(๓) การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning)

๒.๒ **การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ** มีประเด็นพิจารณา ๔ มิติ ดังนี้

(๑) มิติด้านศาสตร์การสอน (pedagogy)

(๒) มิติด้านการออกแบบเนื้อหา (Content Design)

(๓) มิติด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design)

(๔) มิติด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล

โดยมีรายละเอียดร่างคำนิยามศัพท์และแหล่งข้อมูลปรากฏตามเอกสารแนบท้ายวาระการประชุม หรือสามารถ Download ได้ที่ Google Drive ที่ URL
https://drive.google.com/drive/folders/๑qUmyqtz_๗yer๖gyKFhs๐๐GzM-bW๓๒๔๔๐

การพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. กรอบควรกำหนดไว้ ๒ แบบ คือ ระดับหลักสูตร หรือระดับรายวิชา

๒. ควรเพิ่มนิยามศัพท์คำว่า Synchronous Communication และ Asynchronous Communication ด้วย

๓. การกำหนดนิยามศัพท์ ควรเป็นการกำหนดในลักษณะของข้อตกลงในเบื้องต้น เพื่อใช้ในการปฏิบัติการ

๓.๑ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน มี ๓ แบบ เช่น แบบใช้ IT มาเสริม แบบ Online และแบบผสมผสาน เพื่อให้เข้าใจคำว่า Online กับเทคโนโลยีก่อน

๓.๒ การจัดการศึกษา Online เป็นการใช้เทคโนโลยีตามแบบ Asynchronous หรือ Asynchronous การจัดกิจกรรมการเรียน การวัดและการประเมิน การออกแบบเนื้อหาการสอน โดยจะสอนสดหรือ on demand อีกครั้งหนึ่ง

๔. การแบ่งรูปแบบถ้าจะกำหนด ๒ รูปแบบ คือ แบบ IT ๑๐๐% กับ IT ไม่ ๑๐๐ % จะมีผลและวิธีการต่างกันอย่างไร

๕. ประธานเสนอขอทำแบบกระบวนการวิจัย โดยขอเอาข้อมูลนิยามศัพท์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนโดยใช้ IT รองอธิการบดีทางด้าน IT และรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการของแต่ละสถาบันที่เกี่ยวข้องกับ IT เพื่อนำมาเป็นความคิดเห็นก่อนการประชุมครั้งต่อไป พร้อมทั้งทำการสำรวจ (survey) แบบ Online ผ่าน Google Doc แล้วสรุปผลให้ที่ประชุมทราบ แล้วจะนำผลที่ปรับแก้ไขแล้วไปทำการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) กับคนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการสำรวจ (survey) แบบ Online จะทำไปพร้อมๆ กัน โดยมอบหมายฝ่ายวิชาการ (ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์) ไปดำเนินการ

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ ดังนี้

๑. ควรกำหนดนิยามศัพท์เป็นแบบข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อใช้ในการปฏิบัติการ

๒. มอบหมายให้ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ ซึ่งเป็นฝ่ายวิชาการ นำข้อมูลนิยามศัพท์ไปดำเนินการ ๒ วิธี พร้อมกัน ดังนี้

๒.๑ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนโดยใช้ IT รองอธิการบดีทางด้าน IT และรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการของแต่ละสถาบันที่เกี่ยวข้องกับ IT

๒.๒ ทำการสำรวจ (survey) แบบ Online ผ่าน Google Doc

แล้วสรุปผลให้ที่ประชุมทราบ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับแก้ไขแล้วไปทำการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) กับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วาระที่ ๓.๒ เรื่อง แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น

สรุปเรื่อง

๑. จากการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาแนวกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่นแล้ว มีมติเห็นชอบดังนี้

(๑) ให้พิจารณาจัดทำร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หลังจากเมื่อมีการกำหนดนิยามศัพท์เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเสร็จเรียบร้อยแล้ว

(๒) มอบหมายให้ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ เป็นฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ศึกษารวบรวมและจัดทำร่างประกาศดังกล่าวฯ ตามคำนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

๒. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ ได้ดำเนินการศึกษา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ พร้อมทั้งจัดทำร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น พ.ศ. ๒๕๖๔ เรียบร้อยแล้ว

โดยมีรายละเอียดรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายวาระการประชุม หรือสามารถ Download ได้ที่ Google Drive ที่ URL

https://drive.google.com/drive/folders/๑qUmyqtz_๗yer๖gyKFhs๐๐GzM-bW๓๒๔๔๐

การพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. ควรดำเนินการจัดทำเป็น ๒ แบบ คือ แบบรายวิชา และแบบรายหลักสูตร

๒. รองศาสตราจารย์วีระศักดิ์ คุรุธัช เสนอว่าหลักเกณฑ์ฯ ต้องยึดมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นหลัก แต่ถ้าจะจัดการศึกษา Online ต้องมีอะไรเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ การจัดการเรียนการสอน

(๑) ทรัพยากรที่ใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ต้องมีความครบถ้วน เหมาะสม และมีคุณภาพ เพื่อเป็นเครื่องมือให้อาจารย์ผู้สอนดำเนินการสอนหรือดำเนินการอื่นใด เพื่อให้เกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์

(๒) อาจารย์ผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

(๓) การวัดและประเมินผลที่น่าเชื่อถือ

๒.๒ ระบบการจัดการกระบวนการ

(๑) กระบวนการในการสื่อสารกับนักศึกษาทั้งก่อนและหลังเรียนเพื่อให้มั่นใจว่านักศึกษาทุกคนได้รับข้อมูลข่าวสารในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

(๒) กระบวนการในการสื่อสารกับอาจารย์ประจำหลักสูตร รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้เข้าใจนโยบายในการจัดการเรียนการสอนในทิศทางเดียวกัน

(๓) กระบวนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาข้อร้องเรียน หรือขอความช่วยเหลือทางเทคนิค

๒.๓ ระบบการสนับสนุนการจัดการศึกษาแบบ Online ที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เช่น

(๑) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

(๒) ระบบการลงทะเบียน และการดูผลการเรียนแบบ Online

(๓) ระบบการร้องขอต่างๆ ของนักศึกษาแบบ Online

(๔) ระบบการบันทึกการเรียนการสอน

(๕) ระบบการบริการ เช่น การแนะแนว และการส่งเสริมอาชีพแก่นักศึกษา

๒.๔ ระบบการประกันคุณภาพที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะบรรลุถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานที่กำหนดในหลักสูตรได้

๓. เห็นควรจัดทำ

๓. เห็นควรนำประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ และแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา

๔. ควรนำร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๖๒ มาทำเป็นกรอบให้คณะอนุกรรมการให้ความเห็นใน Google Doc

๕. ให้ฝ่ายวิชาการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งทำ survey สอบถามผู้เชี่ยวชาญ ใน Google Doc

๖. เห็นควรให้ประธานประสานกับประธานคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาขอบเขตการทำงานว่าต้องดำเนินการเป็นรายวิชาหรือหลักสูตร

๗. เห็นควรมอบให้ฝ่ายวิชาการตามกรอบ เพิ่มวิธี และเงื่อนไข เพิ่มเติม โดยเริ่มจากรายวิชาแล้วจึงต่อเป็นหลักสูตร

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ ดังนี้

๑. กำหนดแนวทางการทำงาน ดังนี้

๑.๑ นำประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ และแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา

๑.๒ นำร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญา ในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๖๒ มาปรับแก้ไขให้เป็นไปตามรูปแบบการจัดทำร่างหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

๒. มอบประธานประสานคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเกี่ยวกับขอบเขตการทำงานว่าต้องดำเนินการเป็นรายวิชาหรือหลักสูตร

๓. มอบหมายให้ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ ซึ่งเป็นฝ่ายวิชาการดำเนินการปรับปรุงร่างโดยเพิ่มวิธีการ และเงื่อนไข โดยเริ่มจากการจัดทำรายวิชา แล้วจึงต่อด้วยหลักสูตร แล้วสัมภาษณ์ พร้อมทั้งทำ survey สอบถามผู้เชี่ยวชาญ ใน Google Doc

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

- ไม่มี -

ประธานกล่าวปิดประชุม และกำหนดนัดหมายการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ดังนี้

๑. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ ในวันพุธที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

๒. ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔ ในวันพุธที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

นายเมธัส บรรเทิงสุข
นางสาวพัชรพร เทอดธรรมไพศาล
เป็นผู้รวบรวมรายงานการประชุม

นางสาวนันทพร สุรชิต
ผู้ตรวจรายงานประชุม

รายงานการประชุม
คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔
วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔
เวลา ๑๓.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศ ชั้น ๑๔ อาคารอุดมศึกษา ๒
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ณ สป.อว.

๑. รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ประธานอนุกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	อนุกรรมการ
๔. นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย	อนุกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นางสาวนันทพร สุรชิต แทน)	อนุกรรมการและเลขานุการ
๖. เจ้าหน้าที่กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นายเมธัส บรรเทิงสุข)	ผู้ช่วยเลขานุการ
๗. เจ้าหน้าที่กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นางสาวธิชชญาภาสุ์ เสน่หา)	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ผ่านระบบ Zoom Video Conference

๑. ศาสตราจารย์ไพศาล มุณีสว่าง	อนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์วีระศักดิ์ คุรุธัช	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์	อนุกรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์สมพร พุทธาพิทักษ์ผล	อนุกรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี	อนุกรรมการ
๖. นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	อนุกรรมการ

รายนามอนุกรรมการผู้ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากติดราชการอื่น

๔. นายไพฑูรย์ ศิริฉัตรชัยกุล	อนุกรรมการ

เปิดประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

ประธานอนุกรรมการกล่าวเปิดการประชุม และแจ้งที่ประชุมว่าศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ให้เกียรติเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ด้วย แล้วจึงดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

วาระที่ ๑.๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ

- ไม่มี -

วาระที่ ๑.๒ เรื่องที่ฝ่ายเลขานุการแจ้งให้ทราบ

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๔

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ที่ ๔/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง

วาระที่ ๓.๒ เรื่อง แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น

สรุปเรื่อง

๑. จากการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาร่างหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ได้มีมติเห็นชอบดังนี้

๑.๑ เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการสารวจความคิดเห็นออกไปอีก และแบ่งกลุ่มสำรวจความเห็นเป็น ๒ กลุ่ม คือ

(๑) ผู้บริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษา โดยใช้ระบบ Online

(๒) ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

๑.๒ เห็นชอบให้ดำเนินการในลักษณะการทาวิจัยเพื่อสนับสนุนในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ ได้จัดทาแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายวาระ

การพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณา มีความเห็นดังนี้

๑. เนื่องจากในการประชุมครั้งนี้ มีเฉพาะผลการรับฟังความเห็นของผู้บริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษา โดยใช้ระบบ Online ในประเทศไทยเท่านั้น จึงเห็นควรนำผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศซึ่งฝ่ายวิชาการจะนำเสนอในครั้งต่อไปมาพิจารณาร่วมด้วย

๒. เห็นควรให้มีการศึกษาเปรียบเทียบข้อดี ข้อสีย และปัญหาอุปสรรค ในการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดทำการสำรวจความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอน และผู้เรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ปัจจุบันเปรียบเทียบกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยในการนี้ ประธานฯ จะดำเนินการให้โดยใช้งบประมาณของโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TUC)

มติ

ที่ประชุมมีมติ ดังนี้

๑. รับทราบผลการการรับฟังความเห็นของผู้บริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษา โดยใช้ระบบ Online

๒. เห็นชอบให้ฝ่ายวิชาการ โดยศาสตรจารย์จินตวีย์ คล้ายสังข์ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ แล้วนำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาในครั้งต่อไป

๓. เห็นชอบให้ทำการศึกษาการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยใช้งบประมาณของโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TUC)

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

- ไม่มี -

ประธานกล่าวปิดประชุม และกำหนดนัดหมายการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ครั้งที่ ๖/๒๕๖๔ ในวันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

นายเมธัส บรรเทิงสุข
นางสาวธิชชญาภาสุ์ เสน่หา
เป็นผู้จดรายงานการประชุม

นางสาวนันทพร สุรชิต
ผู้ตรวจรายงานประชุม

รายงานการประชุม
คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น
ครั้งที่ ๖/๒๕๖๔
วันพฤหัสบดีที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔
เวลา ๑๓.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์เกียรติคุณเกษม วัฒนชัย (๑๘ เอ) ชั้น ๑๘ อาคารอุดมศึกษา ๒
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ณ สป.อว.

๑. นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย	อนุกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการกองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นายวันนี นนท์ศิริ)	อนุกรรมการและเลขานุการ
๓. เจ้าหน้าที่กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นางสาวนันทพร สุรชิต)	ผู้ช่วยเลขานุการ
๔. เจ้าหน้าที่กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นายเมธัส บรรเทิงสุข)	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ผ่านระบบ Zoom Video Conference

๑. รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ประธานอนุกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	อนุกรรมการ
๔. ศาสตราจารย์ไพศาล มุณีสว่าง	อนุกรรมการ
๕. รองศาสตราจารย์วีระศักดิ์ คุรุธัช	อนุกรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์	อนุกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์สมพร พุทธาพิทักษ์ผล	อนุกรรมการ

รายนามอนุกรรมการผู้ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากติดราชการอื่น

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี	อนุกรรมการ
๒. นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	อนุกรรมการ
๓. นายไพฑูรย์ ศิริฉัตรชัยกุล	อนุกรรมการ

เปิดประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

ประธานอนุกรรมการกล่าวเปิดการประชุม และจึงดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องแจ้งเพื่อทราบ
วาระที่ ๑.๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ
- ไม่มี -

วาระที่ ๑.๒ เรื่องที่ฝ่ายเลขานุการแจ้งให้ทราบ

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๔

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ที่ ๕/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔ โดยขอให้ตรวจสอบการสะกดคำในวาระที่ ๓.๑ ให้ถูกต้อง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง

วาระที่ ๓.๑ เรื่อง แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

สรุปเรื่อง

๑. จากการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔ ได้พิจารณาร่างหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นแล้ว ได้มีมติเห็นชอบดังนี้

๑.๑ รับทราบผลการการรับฟังความเห็นของผู้บริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษา โดยใช้ระบบ Online

๑.๒ เห็นชอบให้ฝ่ายวิชาการ โดยศาสตรจารย์จินตวีย์ คล้ายสังข์ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ แล้วนำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาในครั้งต่อไป

๑.๓ เห็นชอบให้ทำการศึกษาการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยใช้งบประมาณของโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TUC)

๒. ฝ่ายวิชาการ โดย ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ และทีมงานได้รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ และปรับแก้ไขร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเรียบร้อยแล้ว โดยรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินกงานดังปรากฏตาม URL ดังนี้

(๑) ขั้นตอนการดำเนินงาน สรุปข้อเสนอแนะ จากผู้บริหารและอนุกรรมการฯ
https://docs.google.com/presentation/d/๑FhlZZMoGPEZ_avrx๕_sPWsnY๔PKivlgZZQmwKtQFsPw/edit?usp=sharing

(๒) สรุปแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาระบบไอทีปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ จากผู้บริหารและอาจารย์ทั่วประเทศ
https://docs.google.com/presentation/d/๑ko๗lJ-RJo๙yovDLilostDsl๒MG๘JlizHdNahpnHRvGA/edit?usp=sharing

(๓) สรุปข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ กลุ่ม E-ASEM
https://docs.google.com/presentation/d/๑vSSJoVelpoR๕f-P_W๔rqOf๙XipGl-CMjukLeESW๙B_I/edit?usp=sharing

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายวาระการประชุม)

การพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. สิ่งที่ได้จากขั้นตอนการพัฒนาร่างประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ขอบเขต และกรอบแนวทาง พร้อมการยกร่างประกาศฯ

ขั้นตอนที่ ๒ ผลสรุปความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อร่างประกาศฯ

ขั้นตอนที่ ๓ ร่างประกาศฯ ที่มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วจากขั้นตอนที่ ๒

ขั้นตอนที่ ๔ ร่างประกาศฯ ที่ผ่านการประชาพิจารณ์

ขั้นตอนที่ ๕ ร่างประกาศฯ ที่แก้ไขแล้ว เสนอ กมอ.

๒. ควรเพิ่มรายละเอียดข้อมูลเกณฑ์มาตรฐานสากลในการจัดการศึกษาผ่านระบบอินเตอร์เน็ตเข้าไปในขั้นตอนที่ ๑ ด้วย

๓. ในการยกร่าง ประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่นำเรื่องเกี่ยวกับเกณฑ์ทางไกลเข้ามาเกี่ยวข้อง

๔. ในขั้นตอนการพัฒนายังไม่มีการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งเดิมได้วางแผนจะทำในการ Thai MOOK Talk ที่ผ่านมา แต่เนื่องจากไม่สามารถควบคุมการดำเนินการได้อย่างทั่วถึง แต่มีการวางแผนจะทำการรับฟังต่อไป

๕. การรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาในมุมมองของผู้ใช้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวกใดบ้างที่นักศึกษาคิดว่าจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

๖. สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีคู่มือการเรียนการสอนออนไลน์อยู่แล้ว

๗. ธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

(๑) ประเทศไทยยังขาดเรื่อง Standardization กับ Quality Frameworks โดยในอเมริกาจะมีการทำ Credentials ซึ่งจะให้ในลักษณะของหนังสือรับรอง ใบประกาศนียบัตร หรือปริญญา และจะมีการทำ Quality Frameworks ของ Credentials แต่ละรูปแบบ แล้วจะใช้ Quality Frameworks ในการเทียบโอนเข้าในแต่ละรายวิชา

(๒) เอกสารหลักสูตร (มคอ.๒) ในปัจจุบัน ไม่มี Outcome ของรายวิชา และไม่มีการกำหนดสมรรถนะของรายวิชา ทำให้ไม่สามารถนำสมรรถนะจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย หรือตามประสบการณ์บุคคลมาเทียบโอนกับรายวิชาไม่ได้

๘. การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ต้องมีการกำหนด Outcome หรือสถมรรถะของรายวิชาด้วย และเปิดโอกาสให้นักศึกษาลงทะเบียนข้ามสถาบันการศึกษาได้ และต้องมีการจัดทำมาตรฐานกลางของ Outcome รายวิชาดังกล่าวด้วย ซึ่งค่อนข้างยาก

๙. การเปิดสอนหลักสูตรในระบบออนไลน์ไม่ควรเปิดตามของสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น แต่จะต้องเปิดเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และความต้องการของประเทศ

๑๐. เห็นควรมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ โดยศาสตรจารย์จินตวีย์ คล้ายสังข์ ปรับแก้ไข (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามข้อเสนอจากข้อเสนอแนะที่ได้ไปศึกษาและสำรวจมาแล้วส่งให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาก่อนประชุม อย่างน้อย ๑ สัปดาห์

มติ ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

๑. รับทราบ ขั้นตอนการดำเนินงาน สรุปข้อเสนอแนะ จากผู้บริหารและอนุกรรมการฯ แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาระบบไอทีปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ จากผู้บริหารและอาจารย์ทั่วประเทศ และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ กลุ่ม E-ASEM

๒. เห็นชอบให้ฝ่ายวิชาการ โดยศาสตรจารย์จินตวีย์ คล้ายสังข์ นำข้อเสนอแนะจากการสำรวจจากผู้บริหารและอนุกรรมการฯ และผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ กลุ่ม E-ASEM ที่ได้จากการปรับแก้ไข (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แล้วนำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาในครั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

- ไม่มี -

ประธานกล่าวปิดประชุม และกำหนดนัดหมายการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ ในวันอังคารที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ น.

นายเมธัส บรรเทิงสุข
นางสาวธิชชญาภาสุ์ เสน่หา
เป็นผู้จดรายงานการประชุม

นางสาวนันทพร สุรชิต
ผู้ตรวจรายงานประชุม

รายงานการประชุม
คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕
วันพุธที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๕
เวลา ๑๐.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศ ชั้น ๑๔ อาคารอุดมศึกษา ๒
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ณ สป.อว.

๑. นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย	อนุกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการกองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นางสาวนันทพร สุรชิต (แทน))	อนุกรรมการและเลขานุการ
๓. เจ้าหน้าที่กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นายเมธัส บรรเทิงสุข)	ผู้ช่วยเลขานุการ
๔. เจ้าหน้าที่กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นางสาวสุนิตา เข็มทอง)	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ผ่านระบบ Zoom Video Conference

๑. รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ประธานอนุกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	อนุกรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์วีระศักดิ์ คุรุธัช	อนุกรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี	อนุกรรมการ

รายนามอนุกรรมการผู้ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เนื่องจากติดราชการอื่น

๑. ศาสตราจารย์ไพศาล มุณีสว่าง	อนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์	อนุกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์สมพร พุทธาพิทักษ์ผล	อนุกรรมการ
๔. นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	อนุกรรมการ
๕. นายไพฑูรย์ ศิริฉัตรชัยกุล	อนุกรรมการ

เปิดประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

ประธานอนุกรรมการกล่าวเปิดการประชุม และจึงดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องแจ้งเพื่อทราบ
วาระที่ ๑.๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ
- ไม่มี -

วาระที่ ๑.๒ เรื่องที่ฝ่ายเลขานุการแจ้งให้ทราบ

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง

วาระที่ ๓.๑ เรื่อง (ร่าง) ประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

เรื่องสืบเนื่อง

สรุปเรื่อง

๑. ตามที่คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ได้ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการประชุมเพื่อพิจารณารายละเอียดข้อมูลต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวม จำนวน ๗ ครั้ง และในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้มีมติเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... และให้นำเสนอคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

๒. คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานประชุมคณะอนุกรรมด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ วันศุกร์ ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาแล้วว่า เรื่องดังกล่าวมีความทับซ้อนกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิต จึงเห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการนำกลับไปประชุมปรึกษาหารือร่วมกับคณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่ง

๓. กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงได้จัดให้มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสุพจน์ เธียรวุฒิ) เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔

๔. ฝ่ายวิชาการ ของคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น โดยศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ ได้นำผลจากการประชุมเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔ พร้อมทั้งดำเนินการสำรวจข้อมูลจากการคณาจารย์ที่จัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ในปัจจุบันเพิ่มเติม แล้วนำไปปรับแก้ไขร่างประกาศฯ ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ)

การพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณา (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ปัจจุบันกระทรวงได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงเกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษา จำนวน ๕ ฉบับ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ดังนี้

(๑) กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) กฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

(๓) กฎกระทรวงมาตรฐานการขอตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

(๔) กฎกระทรวงมาตรฐานการอุดมศึกษาอื่น พ.ศ. ๒๕๖๕

(๕) กฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

โดย (ร่าง) ประกาศฯ ฉบับนี้ เป็นประกาศกระทรวงที่เป็นกฎหมายลำดับจากกฎกระทรวงดังกล่าว จึงขอให้ตรวจสอบและปรับแก้ไขคำนิยามต่างๆ โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับ**ผลลัพธ์การเรียนรู้**และ**มาตรฐานหลักสูตร**ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ กฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๖๕ และ (ร่าง) ประกาศ กมอ. เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. .... ให้ถูกต้องและครบถ้วน

๒. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ไม่ได้ทับซ้อนกัน เนื่องจากการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการกำกับและติดตามการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามที่กำหนด ในขณะที่การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการเรียนในทั้งระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อการเทียบโอนเพื่อการรับปริญญา หรือสะสมเข้าคลังหน่วยกิตต่อไป

๓. (ร่าง) ประกาศ อว. ฉบับนี้ เน้นไปที่การจัดการศึกษาในระดับหลักสูตร เนื่องจากเริ่มจากการจัดทำขึ้นเพื่อจุดประสงค์นำไปใช้บังคับแทนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยการรับฟังความเห็นและสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕

๔. การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศควรแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ เนื่องจาก

(๑) ระดับรายวิชา ไม่มีต้องมีการกำกับระบบที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(๒) ระดับหลักสูตร ต้องมีการกำกับระบบ ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

๕. ในระดับหลักสูตร ควรปรับแก้ไข “ด้านศาสตร์การสอน” เป็น “ด้านศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้” เพื่อให้เห็นเป้าหมายของหลักสูตร ก่อนนำไปสู่การออกแบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แล้วนำไปสู่การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลต่อไป

๖. การคิดสัดส่วนการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่ ให้พิจารณาดังนี้

(๑) ระดับรายวิชา ให้คิดสัดส่วนจำนวนชั่วโมงที่จัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ ๔๐ ของจำนวนชั่วโมงรวมของรายวิชานั้น

(๒) ระดับหลักสูตร ให้คิดส่วนจำนวนรายวิชาของหลักสูตรที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ ๔๐ ของจำนวนรายวิชาทั้งหมด

๗. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับรองมาตรฐานการศึกษาของหลักสูตร เป็นการรับรองมาตรฐานหลักสูตรทั้งแบบชั้นเรียนและแบบการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นหากสถาบันอุดมศึกษาใดจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะก็ต้องปฏิบัติตามประกาศฯ นี้ด้วย

๘. คำนิยามศัพท์ ควรกำหนดเฉพาะในส่วนที่ใช้สำหรับประกาศฯ นี้ ที่ไม่ได้มีการกำหนดคำนิยามนั้นไว้ในกฎกระทรวงฯ ทั้ง ๕ ฉบับที่ประกาศใช้บังคับไปแล้ว หรือหากมีการนำมาใช้ก็ขอให้คำนิยามเดียวกัน ดังนั้น ร่างประกาศนี้ จึงมีคำนิยามศัพท์ เพียง ๒ คำ คือ “สถาบันอุดมศึกษา” และ “การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ” เท่านั้น

๙. มอบหมายให้ทีมฝ่ายวิชาโดยศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ ปรับแก้ไข (ร่าง) ประกาศฯ ตามความเห็นของที่ประชุม แล้วนำเสนอให้คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... เพื่อนำเสนอคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

- ไม่มี -

ประธานกล่าวขอบคุณและปิดประชุม สำหรับกำหนดนัดหมายการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ ฝ่ายเลขานุการจะประสานขอนัดวันประชุมอีกครั้งหนึ่ง หลังจากมีการจัดประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์เรียบร้อยแล้ว

นายเมธัส บรรเทิงสุข
นางสาวสุนิตา เข็มทอง
เป็นผู้จดรายงานการประชุม

นางสาวนันทพร สุรชิต
ผู้ตรวจรายงานประชุม

ภาคผนวก ค ตัวอย่างวาระและรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

รายงานการประชุม
คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
ครั้งที่ 7/2565
เมื่อวันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2565
ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอ้าน ชั้น 5 อาคารอุดมศึกษา 1
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

.....

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าประชุม ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอ้าน

1. รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล)	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 3
2. ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย)	อนุกรรมการ
3. ผู้อำนวยการกองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นายสมบัติ รุ่งรัศมี)	เลขานุการ
4. เจ้าหน้าที่กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นายจักรพงษ์ ปัญญาพูนตระกูล)	ผู้ช่วยเลขานุการ
5. เจ้าหน้าที่กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นางสาวธิดารัตน์ อรรถยุกติ)	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าประชุม ผ่านโปรแกรม ZOOM Video Conference

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิกร	ประธานอนุกรรมการ
2. ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 1
3. นายสุพจน์ เธียรวุฒิ	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 2
4. ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ วงศ์รัตนชีวิน	อนุกรรมการ
5. รองศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร	อนุกรรมการ
6. รองศาสตราจารย์สมบูรณ์วัลย์ สัตยารักษ์วิทย์	อนุกรรมการ
7. รองศาสตราจารย์สมโรตม์ โกมลวนิช	อนุกรรมการ
8. รองศาสตราจารย์อุษณีย์ คำประกอบ	อนุกรรมการ
9. นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	อนุกรรมการ
10. นายวีรพล วีระโชติวศิน	อนุกรรมการ
11. นางอรสา ภาววิมล	อนุกรรมการ

รายนามอนุกรรมการผู้ไม่สามารถเข้าประชุมได้ เนื่องจากติดภารกิจอื่น

1. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	อนุกรรมการ

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

ประธานกล่าวต้อนรับคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ในการประชุมครั้งนี้ได้ดำเนินการจัดประชุมใน ห้องประชุมและ

ผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Meeting) ด้วยโปรแกรม Zoom Video Conference ประธานอนุกรรมการกล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

วาระที่ 1.1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ

-ไม่มี-

วาระที่ 1.2 เรื่องที่ฝ่ายเลขานุการแจ้งให้ทราบ

ฝ่ายเลขานุการ ได้แจ้งที่ประชุมเพื่อทราบกำหนดการประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ร่างประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษา จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. วันพฤหัสบดีที่ 30 มิถุนายน 2565 เวลา 9.00 น. ร่างประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการเรียนในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. .... และร่างประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการดำเนินงานคลังหน่วยกิตระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ....

2. วันอังคารที่ 12 กรกฎาคม 2565 เวลา 13.00 น. ร่างประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ พ.ศ. .... และร่างประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับแนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศ พ.ศ. ....

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 6/2565

สรุปเรื่อง

ตามที่ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ครั้งที่ 6/2565 เมื่อวันศุกร์ที่ 3 มิถุนายน 2565 ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมเรียบร้อยแล้ว ดังมีรายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายวาระการประชุม

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณารับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 6/2565

มติ ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

วาระที่ 3.1 เรื่อง (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

สรุปเรื่อง

1. พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 59 ได้บัญญัติไว้ว่า “สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่นได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา”

2. คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) ในการประชุมครั้งที่ 5/2563 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2563 จึงมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นเพื่อให้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น

ให้แล้วเสร็จเป็นการเร่งด่วน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ดังที่กล่าวไว้ในข้อ 1

3. ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาได้ลงนามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นแล้ว เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563 โดยมีรองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา เป็นประธานอนุกรรมการ และมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(2) จัดทำข้อเสนอประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(3) พัฒนาและทบทวนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(4) กำหนดแนวทาง ระบบและกลไก ในการส่งเสริม สนับสนุน ตลอดจนติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(5) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษามอบหมาย

4. คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ในการประชุมครั้งที่ 7/2564 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 ได้มีมติเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... เพื่อให้นำเสนอคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

5. คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2564 วันศุกร์ ที่ 27 สิงหาคม 2564 ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าควรให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสุพจน์ เธียรวุฒิ) เพื่อหารือร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางและขอบเขตการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการจัดการศึกษาในระบบทางไกลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเน้นการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อการรับปริญญาเป็นสำคัญ พิจารณาภาพรวมของการจัดการศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและทางไกล แล้วจึงจำแนกเป็นรายละเอียดเฉพาะตามลักษณะของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น และการจัดการศึกษาระบบทางไกล จึงมีมติเห็นชอบให้คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าว โดยให้พิจารณาเรื่องของการจัดการศึกษาทางไกลเป็นส่วนหนึ่งของ (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าวนี้ด้วย แล้วจึงนำเสนอที่ประชุมอีกครั้ง

6. กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงได้จัดให้มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสุพจน์ เธียรวุฒิ) เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2564 แล้ว ประธานคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น (รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา) ได้นำแนวทางจากการประชุมร่วมกันไปปรับแก้ไขร่างประกาศฯ ดังกล่าว แล้วนำไปดำเนินการสำรวจข้อมูลจากการคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ในสถานการณ์ปัจจุบันอีกครั้งหนึ่ง

7. คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ในการประชุมครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2565 ได้พิจารณาร่างประกาศฯ ที่มีการปรับแก้ไขแล้ว มีมติเห็นชอบให้นำเสนอคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบวาระ)

กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

มาตรา 3 กำหนดไว้ดังนี้

"มาตรฐานการอุดมศึกษา" หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา และข้อกำหนดขั้นต่ำของเกณฑ์ในการขอตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรา 9 การจัดการอุดมศึกษาต้องเป็นไปตามหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม

(2) หลักเสรีภาพทางวิชาการ

(3) หลักความเป็นอิสระ

(4) หลักความเสมอภาค

(5) หลักธรรมาภิบาล

(6) หลักการอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 59 สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562

มาตรา 27 ในการกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษา กมอ. ต้องยึดหลักการดังต่อไปนี้

(1) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องกำหนดให้ทันสมัยตามพัฒนาการของโลกและสังคม

(2) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องกำหนดโดยคำนึงถึงความหลากหลายของประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

(3) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญกับความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติ ซึ่งเป็นผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและสามารถวัดได้ การกำหนดวิธีการจัดการศึกษาต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นตามมาตรฐานสากล เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษา

(4) ต้องรับฟังความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษา ผู้เรียน คณาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิตอย่างกว้างขวาง

(5) มีระบบให้ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเป็นระยะ และมีระบบการให้สถาบันอุดมศึกษาอุทธรณ์คำวินิจฉัยหรือคำสั่ง กมอ. ได้

(6) หลักการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการจึงขอเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการ (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

ทั้งนี้ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการจัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะของสถาบันอุดมศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ก่อนดำเนินการปรับแก้ไขตามความเห็นและข้อเสนอแนะ และเสนอรัฐมนตรีลงนามในประกาศต่อไป

การพิจารณา ที่ประชุมได้พิจารณาร่างประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... ดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

1. การกำหนดสัดส่วนร้อยละ 40 ที่จะถือว่าเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา แจ้งว่าที่ประชุมว่าได้อ้างอิงมาจากผลงานการวิจัย เรื่อง “The nagging question when designing blended courses: Does the proportion of time devoted to online activities matter?” ในวารสาร The Internet and Higher Education ฉบับที่ 36, มกราคม 2561, หน้า 22 – 32 ของ York University โดย Ron Owston และ Dennis N.York ซึ่งที่ประชุมมีความเห็น ดังนี้

1.1 ตามปกติการกำหนดจะกำหนดตั้งแต่ 60 ขึ้นไป ประกอบกับตามการกำหนดสัดส่วนตามหลักกฎหมายตามปกติจะใช้เกินกว่ากึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งง่ายในการปฏิบัติ และจะส่งผลต่อการคำนวณในการประกันคุณภาพต่อไปได้

1.2 การกำหนดสัดส่วนหากมีความจำเป็น และมีเหตุผลสนับสนุนก็ไม่จำเป็นเกินกว่าร้อยละ 50 ก็ได้

2. ขอให้เขียนอธิบายสัดส่วนในระดับหลักสูตร สัดส่วนของหน่วยกิตจะเหมาะสมกว่าการกำหนดในส่วนของรายวิชาของหลักสูตร เพราะการนับเป็นรายวิชาจะเกิดความสับสนได้

3. ขอให้รวมเรื่องด้านศาสตร์การสอน และด้านผลลัพธ์การเรียนรู้เข้าเป็นหัวข้อเดียวกัน เพราะเป็นเรื่องเดียวกัน

4. การประกันคุณภาพในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เห็นควรมอบให้สภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด เพื่อให้เป็นแบบเดียวกับระบบการประกันคุณภาพในหลักสูตรทั่วไป

5. ขอให้พิจารณาการใช้คำที่แปลมาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยให้รอบคอบ เนื่องจากบางคำอาจจะทำให้บุคคลทั่วไปไม่เข้าใจและสับสนได้ โดยเฉพาะคำที่มาจากทางด้านศึกษาศาสตร์ ที่ต้องอธิบายความหมายเพิ่มเติมให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น มิใช่เพียงแปลภาษามาเท่านั้น ดังนั้น จึงเห็นควรไม่ใช้ภาษาอังกฤษในประกาศนี้

6. เพื่อความรอบคอบ ควรมอบหมายให้ประธานคณะกรรมการฯ (รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา) และที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย) พิจารณาปรับแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องตามข้อเสนอแนะของที่ประชุม แล้วฝ่ายเลขานุการปรับแก้ไขข้อความให้สอดคล้องกันทั้งฉบับ แล้วนำไปจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อไป

มติ ที่ประชุมมีมติดังนี้

1. เห็นชอบในหลักการในร่างประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

2. มอบหมายให้ประธานอนุกรรมการ (ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิกร) ประธานคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น (รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา) และที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย) พิจารณาปรับแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องตามข้อเสนอแนะของที่ประชุม

3. เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการนำร่างประกาศฯ ที่ปรับแก้ไขตามข้อ 2 แล้ว ไปดำเนินการจัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะของสถาบันอุดมศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระที่ 4.1 เรื่อง (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศ พ.ศ. ....

สรุปเรื่อง

1. คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาในการประชุมครั้งที่ 5/2565 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2565 ได้มีมติเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ พ.ศ. ....และเห็นชอบให้จัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความเห็น (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ พ.ศ. .... พร้อมกับ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับแนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศ และเห็นชอบในหลักการ กรณี (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับต่างๆ ภายใต้กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษา ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้ว ให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็น (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าวได้ แล้วจึงประมวลความเห็นที่ได้จากการประชาพิจารณ์เสนอ กมอ. พิจารณาต่อไป

2. คณะอนุกรรมการด้านการพิจารณาคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้มอบหมายให้คณะทำงานยกร่างแนวทางการพิจารณาคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ ดำเนินการยก (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศ พ.ศ.....

3. คณะอนุกรรมการด้านการพิจารณาคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 6/2565 เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2565 ได้เห็นชอบ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศ พ.ศ. .... ตามที่คณะทำงานดำเนินการและให้เสนอต่อคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กำหนดให้มีการประชาพิจารณ์ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ พ.ศ. .... และ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศ พ.ศ. .... ในวันอังคารที่ 12 กรกฎาคม 2565

ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการจึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศ พ.ศ. .... และให้ข้อเสนอแนะเพื่อฝ่ายเลขานุการจะได้ดำเนินการต่อไป

วาระที่ 5.2 เรื่อง การกำหนดการประชุม ครั้งที่ 8/2565

สรุปเรื่อง

กำหนดการการประชุมคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ครั้งที่ 8/2565 ในวันศุกร์ที่ 22 กรกฎาคม 2565 ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอ้าน ชั้น 5 อาคารอุดมศึกษา 1 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดทราบ

มติ ที่ประชุมมีมติรับทราบ

เลิกประชุมเวลา 11.40 น.

นางสาวธิดารัตน์ อรรถยุกติ
นายจักรพงษ์ ปัญญาพูนตระกูล
รวบรวมและจัดทำรายงานการประชุม

นายสมบัติ รุ่งรัศมี
ตรวจรายงานการประชุม

รายงานการประชุม
คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
ครั้งที่ 9/2564
เมื่อวันศุกร์ที่ 17 กันยายน 2564
ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอ้าน ชั้น 5 อาคารอุดมศึกษา 1
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

.....

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าประชุม ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอ้าน

1.	ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 1
2.	ผู้อำนวยการกองยกระดับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นายวันนี นนท์ศิริ)	เลขานุการ
3.	เจ้าหน้าที่กองยกระดับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นายจักรพงษ์ ปัญญาพูนตระกูล)	ผู้ช่วยเลขานุการ
4.	เจ้าหน้าที่กองยกระดับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นางสาวธิดารัตน์ อรรถยุกติ)	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามอนุกรรมการผู้เข้าประชุม ผ่านโปรแกรม ZOOM Video Conference

1.	ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิกร	ประธานอนุกรรมการ
2.	ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 1
3.	รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล)	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 3
4.	ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ วงศ์รัตนชีวิน	อนุกรรมการ
5.	รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	อนุกรรมการ
6.	รองศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร	อนุกรรมการ
7.	รองศาสตราจารย์สมบูรณ์วัลย์ สัตยารักษ์วิทย์	อนุกรรมการ
8.	รองศาสตราจารย์สมโรตม์ โกมลวนิช	อนุกรรมการ
9.	รองศาสตราจารย์อุษณีย์ คำประกอบ	อนุกรรมการ
10.	นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	อนุกรรมการ
11.	นางอรสา ภาววิมล	อนุกรรมการ

รายนามอนุกรรมการผู้ไม่สามารถเข้าประชุมได้ เนื่องจากติดภารกิจอื่น

1.	นายสุพจน์ เธียรวุฒิ	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 2
2.	ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา	อนุกรรมการ
3.	นายวีรพล วีระโชติวศิน	อนุกรรมการ

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

ประธานอนุกรรมการกล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

จึงเห็นควรอนุโลมจำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร จากเดิม 5 คน เหลือ 3 คน เพื่อทำหน้าที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรในการดูแลนิสิตคงค้าง จำนวน 62 คน ได้ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564

มติ ที่ประชุมมีมติ **ให้ความเห็นชอบการขออนุโลมปรับลดจำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ของมหาวิทยาลัยบูรพา จากเดิม 5 คน เหลือเพียง 3 คน ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564** เพื่อดูแลนิสิตคงค้าง จนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระที่ 4.1 เรื่อง (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

สรุปเรื่อง

1. พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 59 ได้บัญญัติไว้ว่า “สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่นได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา”

2. คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) ในการประชุมครั้งที่ 5/2563 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2563 จึงมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น เพื่อให้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น ให้แล้วเสร็จเป็นการเร่งด่วน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

3. คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นแล้ว ตามประกาศลงวันที่ 22 ธันวาคม 2563 โดยมีรองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา เป็นประธานอนุกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(2) จัดทำข้อเสนอประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(3) พัฒนาและทบทวนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(4) กำหนดแนวทาง ระบบและกลไก ในการส่งเสริม สนับสนุน ตลอดจนติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(5) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษามอบหมาย

4. คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการประชุมเพื่อพิจารณารายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมจำนวน 7 ครั้ง ซึ่งในการประชุมครั้งที่ 7/2564 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 ได้มีมติเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... และให้นำเสนอคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐาน

และคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป (รายละเอียดร่างประกาศปรากฏตามเอกสารแนบท้ายวาระการประชุม)

กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

มาตรา 3 กำหนดไว้ดังนี้

"มาตรฐานการอุดมศึกษา" หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา และข้อกำหนดขั้นต่ำของเกณฑ์ในการขอตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรา 9 การจัดการอุดมศึกษาต้องเป็นไปตามหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม

(2) หลักเสรีภาพทางวิชาการ

(3) หลักความเป็นอิสระ

(4) หลักความเสมอภาค

(5) หลักธรรมาภิบาล

(6) หลักการอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 59 สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่นได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. 2562

มาตรา 27 ในการกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษา กมอ. **ต้องยึดหลักการ** ดังต่อไปนี้

(1) มาตรฐานการอุดมศึกษา**ต้องกำหนดให้ทันสมัยตามพัฒนาการของโลกและสังคม**

(2) มาตรฐานการอุดมศึกษา**ต้องกำหนดโดยคำนึงถึงความหลากหลายของประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษา**ตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

(3) มาตรฐานการอุดมศึกษา**ต้องให้ความสำคัญกับความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติ** ซึ่งเป็นผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและสามารถวัดได้ การกำหนดวิธีการจัดการศึกษาต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นตามมาตรฐานสากล เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษา

(4) **ต้องรับฟังความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษา ผู้เรียน คณาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิต**อย่างกว้างขวาง

(5) **มีระบบให้ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการอุดมศึกษา**ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นระยะ และมีระบบการให้สถาบันอุดมศึกษาอุทธรณ์คำวินิจฉัยหรือคำสั่ง กมอ. ได้

(6) หลักการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการจึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... โดยมีรายละเอียดตามร่างประกาศที่แนบท้ายวาระการประชุม

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อฝ่ายเลขานุการจะได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อเสนอคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

การพิจารณา ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

1. ควรพิจารณาให้ละเอียดอีกครั้งว่าร่างประกาศ อว. ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลหรือไม่ หรือการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลเป็นส่วนหนึ่งของประกาศฉบับนี้ และหากจะต้องทำประกาศเรื่องการจัดการศึกษาในระบบทางไกลใหม่ต้องทำให้ครอบคลุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราชและมหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือสามารถรวมเป็นฉบับเดียวกันได้หรือไม่

2. การจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลเป็นระบบการจัดการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งมีทั้ง Online On Site On demand หรือแม้แต่ On Request แต่ในขณะการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเพียงการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ Online อย่างเดียว

3. ร่างประกาศฉบับนี้ ไม่ได้ยกเลิกประกาศ ศธ. เรื่อง หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 แต่อย่างไรก็ควรตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าร่างประกาศฉบับนี้จะต้องไม่ขัดการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล และควรให้กฎหมายหรือสำนักงานกฤษฎีกาช่วยดูอีกครั้งหนึ่งว่าขัดกันหรือไม่

4. เห็นควรให้นำข้อเสนอแนะของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ดร.สุพจน์ เธียรวุฒิ) ไปศึกษาเพิ่มเติม

5. เห็นควรให้ศึกษาเพิ่มเติมกรณีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งอาจไม่มีความจำเป็นต้องใช้อาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีผลกระทบต่อเกณฑ์การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือไม่อย่างไร เนื่องจากเกณฑ์ดังกล่าวระบุเกี่ยวกับจำนวนที่ดินที่จำเป็นในการขอจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

6. รศ.บวร ปภัสราทร เสนอให้คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น เพื่อหารือร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางและขอบเขตการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการจัดการศึกษาในระบบทางไกลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเน้นการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อการรับปริญญาเป็นสำคัญ พิจารณาภาพรวมของการจัดการศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและทางไกล แล้วจึงจำแนกเป็นรายละเอียดเฉพาะตามลักษณะของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น และการจัดการศึกษาระบบทางไกล

7. เห็นควรให้แก้ไขประเด็นข้อความเกี่ยวกับ “การประกันคุณภาพภายใน” เป็น “การประเมินคุณภาพ” เนื่องจากปัจจุบันไม่มีการประกันคุณภาพภายใน ในขณะที่การประกันคุณภาพเป็นการเตรียมการเพื่อการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

มติ ที่ประชุมมติเห็นชอบให้คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าว โดยให้พิจารณาเรื่องของการจัดการศึกษาทางไกลเป็นส่วนหนึ่งของ (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าวนี้ด้วย แล้วจึงนำเสนอที่ประชุมอีกครั้ง

เลิกประชุมเวลา 12.30 น.

นางสาวธิดารัตน์ อรรถยุกติ
นายจักรพงษ์ ปัญญาพูนตระกูล
รวบรวมและจัดทำรายงานการประชุม

นายวันนี นนท์ศิริ
ตรวจรายงานการประชุม

ภาคผนวก ง วาระและรายงานการประชุมคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

รายงานการประชุม
คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา
ครั้งที่ 8/2565
เมื่อวันพุธที่ 10 สิงหาคม 2565
ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอ้าน ชั้น 5 อาคารอุดมศึกษา 1
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

.....

รายนามกรรมการผู้เข้าประชุม ณ ห้องประชุม สป.อว.

1. รองศาสตราจารย์เพ็ญรัตน์ หงษ์วิทยากร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล	กรรมการและเลขานุการ
3. นายสมบัติ รุ่งรัศมี	ผู้ช่วยเลขานุการ
4. นางสุทธิรา คำสิน	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนามกรรมการผู้เข้าประชุม ผ่านโปรแกรม ZOOM Video Conference

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิกร	ประธานกรรมการ
2. นายเกรียงไกร เธียรนุกุล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
3. นางสาวศุภธิดา พรหมพยัคฆ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
4. นายสุพจน์ เธียรวุฒิ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
5. รองศาสตราจารย์สุธีระ ประเสริฐสรรพ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
6. นายประเสริฐ ตปนียางกูร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามกรรมการผู้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้เนื่องจากติดภารกิจอื่น

1. นางลดาวัลย์ กระแสร์ชล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุม สป.อว.

1. นางสาวธาริณี ขุนเนน	ผู้อำนวยการกลุ่มรับรองวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษา กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. นางสาวนพรัตน์ ประสาทเขตการณ์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษา กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
3. นางสาวจันทร์สุดา นกน้อย	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและเทียบคุณวุฒิ 1 กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
4. นางสาวนันทพร สุรชิต	ผู้อำนวยการกลุ่มรับรองมาตรฐานอุดมศึกษากองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
5. นายจักรพงษ์ ปัญญาพูนตระกูล	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนามาตรฐานอุดมศึกษา กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม ผ่านโปรแกรม ZOOM Video Conference

1. นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย	ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา
2. นายวันนี นนท์ศิริ	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

3. รองศาสตราจารย์บวร ปภัสราทร	ประธานอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
4. รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ประธานอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น
5. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์	อนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น
6. นางสาวลักขณา ดอกเขียว	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาทุนทางปัญญา
7. นายศุภโชค สุขมาก	ผู้อำนวยการกลุ่มสนับสนุนการดำเนินงาน กกอ. แทน ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนากำลังคน
8. นางสาวจารุรินทร์ ภู่ระย้า	ผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างธรรมาภิบาลและระบบบริหารจัดการ แทน ผู้อำนวยการกองขับเคลื่อนและพัฒนาการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
9. นางดารณี ศุภธีรารักษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ ววน. แทน ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและประสานประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
10. นางชุลี ศรีนวล	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและเทียบคุณวุฒิ 2 กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า (COVID-19) และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการการเว้นระยะห่าง (Social Distancing) ของรัฐบาล ประธานกรรมการจึงเห็นชอบการจัดประชุมคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Meeting) ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 และหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติของกระทรวงการคลัง ฝ่ายเลขานุการขอให้กรรมการทุกท่านส่งแบบตอบรับการเข้าร่วมประชุม และกรรมการที่เข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Meeting) ด้วยโปรแกรม Zoom Video Conference แสดงตัวเพื่อบันทึกภาพและเสียง เป็นหลักฐานการเข้าร่วมการประชุม

ประธานกรรมการกล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ

วาระที่ 1.1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ

-ไม่มี-

วาระที่ 4.5 เรื่อง (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

สรุปเรื่อง

1. พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 59 ได้บัญญัติไว้ว่า "สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่นได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา"

2. คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) ในการประชุมครั้งที่ 5/2563 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2563 จึงมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น เพื่อให้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีอื่น ให้แล้วเสร็จเป็นการเร่งด่วน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ดังที่กล่าวไว้ในข้อ 1

3. ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาได้ลงนามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นแล้ว เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563 โดยมีรองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา เป็นประธานอนุกรรมการ และมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(2) จัดทำข้อเสนอประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(3) พัฒนาและทบทวนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(4) กำหนดแนวทาง ระบบและกลไก ในการส่งเสริม สนับสนุน ตลอดจนติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น

(5) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษามอบหมาย

4. คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ในการประชุมครั้งที่ 7/2564 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 ได้มีมติเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... เพื่อให้นำเสนอคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

5. คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการประชุมครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2564วันศุกร์ ที่ 27 สิงหาคม 2564 ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าควรให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสุพจน์ เธียรวุฒิ) เพื่อหารือร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางและขอบเขตการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการจัดการศึกษาในระบบทางไกลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเน้นการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อการรับปริญญาเป็นสำคัญ พิจารณาภาพรวมของการจัดการศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและทางไกลแล้วจึงจำแนกเป็นรายละเอียดเฉพาะตามลักษณะของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น และการจัดการศึกษาระบบทางไกล จึงมีมติเห็นชอบให้คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบ

เทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าว โดยให้พิจารณาเรื่องของการจัดการศึกษาทางไกลเป็นส่วนหนึ่งของ (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าวนี้ด้วย แล้วจึงนำเสนอที่ประชุมอีกครั้ง

6. กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงได้จัดให้มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสุพจน์ เธียรวุฒิ) เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2564 แล้ว ประธานคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น (รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา) ได้นำแนวทางจากการประชุมร่วมกันไปปรับแก้ไขร่างประกาศฯ ดังกล่าว แล้วนำไปดำเนินการสำรวจข้อมูลจากการคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ในสถานการณ์ปัจจุบันอีกครั้งหนึ่ง

7. คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ในการประชุมครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2565 ได้พิจารณาร่างประกาศฯ ที่มีการปรับแก้ไขแล้ว มีมติเห็นชอบให้นำเสนอคณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

8. คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ครั้งที่ 6/2565 วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2565 ได้พิจารณาร่างประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... แล้วมีมติ ดังนี้

(1) เห็นชอบในหลักการในร่างประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

(2) เห็นชอบมอบให้ประธานอนุกรรมการ (ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิกร) ประธานคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น (รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา) และที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย) ช่วยปรับแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องตามข้อเสนอแนะของที่ประชุม

(3) เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการนำร่างประกาศฯ ที่ปรับแก้ไขตามข้อ 2 แล้ว นำไปดำเนินการจัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะของสถาบันอุดมศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

มาตรา 3 กำหนดไว้ดังนี้

"มาตรฐานการอุดมศึกษา" หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา และข้อกำหนดขั้นต่ำของเกณฑ์ในการขอตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรา 9 การจัดการอุดมศึกษาต้องเป็นไปตามหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม

(2) หลักเสรีภาพทางวิชาการ

(3) หลักความเป็นอิสระ

(4) หลักความเสมอภาค

(5) หลักธรรมาภิบาล

(6) หลักการอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 59 สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดการศึกษาโดยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562

มาตรา 27 ในการกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษา กมอ. ต้องยึดหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องกำหนดให้ทันสมัยตามพัฒนาการของโลกและสังคม

(2) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องกำหนดโดยคำนึงถึงความหลากหลายของประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

(3) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญกับความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติ ซึ่งเป็นผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและสามารถวัดได้ การกำหนดวิธีการจัดการศึกษาต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นตามมาตรฐานสากล เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษา

(4) ต้องรับฟังความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษา ผู้เรียน คณาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิตอย่างกว้างขวาง

(5) มีระบบให้ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเป็นระยะ และมีระบบการให้สถาบันอุดมศึกษาอุทธรณ์คำวินิจฉัยหรือคำสั่ง กมอ. ได้

(6) หลักการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การดำเนินการ

1. กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (กคอ.) ได้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ (ร่าง) ประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... เพื่อรับฟังความเห็นของสถาบันอุดมศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษาฯ พ.ศ. 2562 ต่อไป โดยผ่านกิจกรรมดังนี้

(1) จัดทำหนังสือเวียนแจ้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและนอกสังกัด ผู้บริหาร/นายกสภาสถาบันและนายกองค์การนิสิต/นักศึกษาทั้งในและนอกสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาวิชาชีพฯ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย คณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา และคณะอนุกรรมการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมการประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ (ร่าง) ประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ... เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2565

(2) เผยแพร่ (ร่าง) ประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... บนเว็บไซต์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ

นวัตกรรม (https://www.mhesi.go.th) และเว็บไซต์กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (https://www.dqe.mhesi.go.th) และจัดทำแบบแสดงความคิดเห็นรูปแบบออนไลน์ (Google form) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งในและนอกสังกัด หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างประกาศฯ ดังกล่าว ภายในวันที่ 5 สิงหาคม 2565

(3) จัดประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ (ร่าง) ประกาศ อว. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม ZOOM Video Conference และถ่ายทอดผ่าน Facebook ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2565 เวลา 9.00 น. - 12.00 น. โดยมีศาสตราจารย์เกียรติคุณ กิตติชัย วัฒนานิกร ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เป็นประธานการประชุมสัมมนาฯ และมีรองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา ประธานคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น และศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์ เป็นผู้นำเสนอและชี้แจง

2. จากการรับฟังความเห็นจากการประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าว เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2565 ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาได้มีดำริ ดังนี้

2.1 เห็นควรเสนอให้เพิ่มข้อความท้ายประกาศ เพื่อแก้ปัญหาหากเกิดมีเหตุการณ์สุดวิสัย เช่น เกิดโรคระบาดร้ายแรงทำให้สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติได้ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการชั่วคราวแทนได้ทันที โดยกระทรวงฯ ไม่ต้องออกประกาศเพิ่มเติม ดังนี้

"กรณีหลักสูตรหรือกระบวนวิชาในชั้นเรียนปกติ ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยเหตุจำเป็นบางประการเช่น กรณีมีโรคระบาดร้ายแรง หรือเหตุสุดวิสัยอื่นใด ทำให้จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการชั่วคราว ให้สถาบันอุดมศึกษายึดตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ 6 ด้านในการบริหารหลักสูตร และตามแนวทาง 4 ด้านในการจัดการศึกษาระดับกระบวนวิชาที่กำหนดไว้ในประกาศนี้"

2.2 ขอให้นำผลการรับฟังความคิดเห็นเสนอคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น เพื่อปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) ประกาศฯ ดังกล่าวให้แล้วเสร็จ แล้วนำเสนอคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 8/2565 วันที่ 10 สิงหาคม 2565 พิจารณาต่อไป

3. กคอ. ได้สรุปข้อคำถาม และข้อเสนอแนะจากการประชาพิจารณ์ (ระหว่างวันที่ 27 กรกฎาคม 2565 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2565) ได้ดังนี้

3.1 การคิดสัดส่วนการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

(1) กรณีต้องการจัดการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับรายวิชา 2 - 3 รายวิชา เกินกว่าร้อยละ 60 แต่ระดับหลักสูตรใช้ IT น้อยกว่าร้อยละ 60 ต้องดำเนินงานตามประกาศนี้ในระดับรายวิชาหรือไม่?

(2) อยากทราบวิธีคิดจำนวนหน่วยกิตในระดับหลักสูตร ที่กำหนดว่าต้องมากกว่าร้อยละ 60 หากมีหน่วยกิตสำหรับวิชาฝึกงาน/สหกิจศึกษา จะนับอย่างไร? หากมีการนำไปหักออกจากจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรที่ใช้สำหรับคิดคำนวณ ควรจะมีระบุในประกาศให้ชัดเจน

(3) กรณีไป WIL (Work-Integrated Learning) รายวิชานี้ควรตัดออกจากการคิดร้อยละ 60 หรือไม่?

(4) มีข้อกำหนดเรื่องสัดส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบ synchronous กับ asynchronous หรือไม่?

3.2 การนำเสนอหลักสูตรที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

(1) ต้องนำเสนอหลักสูตรผ่านระบบ CHECO หรือไม่?

(2) กรณีจัดการศึกษาผ่านระบบ IT ไม่ถึงร้อยละ 60 ของหน่วยกิตรวมของหลักสูตร ต้องเสนอหลักสูตรหรือไม่?

(3) หลักสูตรที่ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องตามมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาไปแล้ว และจะปรับให้มีการจัดการศึกษาผ่านระบบ IT ต้องถือว่าเป็นการปรับใหญ่ (หลักสูตรปรับปรุง) แล้วต้องนำเสนอให้ สป.อว. พิจารณาใหม่อีกครั้งใช่หรือไม่?

(4) กรณีที่หลักสูตรเดิมในเล่มเอกสารหลักสูตร (มคอ 2) เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียน แต่มีการเรียนการสอนแบบ Online เพิ่ม แต่ไม่ถึง 60% ต้องแก้เล่มหลักสูตร ว่าเป็นการเรียนการสอน ชั้นเรียน และ online หรือไม่? หรือว่าถือว่ายังเป็นในชั้นเรียน

(5) มีการจัดการสอนทั้งแบบชั้นเรียนและแบบใช้ IT มากกว่าร้อยละ 60 โดยใช้หลักสูตรเดิม ไม่จำเป็นต้องทำหลักสูตรใหม่ใช่หรือไม่?

(6) เอกสารที่จะต้องทำเพิ่มเติมคือคล้ายกันกับในสมัยหนึ่งที่ทางหลักสูตรต้องทำเพื่อประกอบคำอธิบายเพิ่มเติมสำหรับการศึกษาทางไกลใช่หรือไม่?

(7) เห็นว่าควรจะต้องยกเลิกเกณฑ์หลักสูตร elearning หรือไม่? มาใช้เกณฑ์นี้เกณฑ์เดียว

3.3 การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

(1) การประเมินผลลัพธ์ทั้ง 4 ด้าน ในการจัดการเรียนการสอนระดับรายวิชาการสอนผ่านระบบ IT ผลลัพธ์ด้านจริยธรรม จะประเมินอย่างไร? ควรตัดหรือไม่อย่างไร? เพราะมีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนด้วย

(2) คุณธรรมจริยธรรมสำคัญมากที่สุด และประเทศไทยต้องการสูงมาก จึงขอให้ทุกส่วนทุกฝ่ายช่วยกันสร้างอย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ต้นน้ำกลางน้ำปลายน้ำเพื่อประกาศนี้เป็นรูปธรรม

3.4 การประกันคุณภาพ

(1) การประกันคุณภาพ จะมีออกประกาศเพิ่มเติมหรือไม่ ว่าหมวดการประเมินจะมีเพิ่มเติมเหมือน E-learning หรือไม่?

3.5 อื่นๆ

(1) กรณีเป็น Creditbank ที่เรียนผ่านสื่อที่บันทึกไว้แล้ว (Asynchronous) ไม่เกินร้อยละ 40 ของหลักสูตร ถือเป็นการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไม่?

(2) ถ้าหลักสูตร Creditbank ผ่าน online ทั้งหมด ซึ่งอาจจะเกินกว่าร้อยละ 60 ของรายวิชาในหลักสูตร แต่พอเรียนจริงๆ ต้องเรียน onsite ไม่ทราบว่าจะต้องมองอย่างไร จะมองว่าร้อยละ 60 ตอนเรียนเก็บ CreditBank หรือไม่?

(3) กรณีหลักสูตรจัดระบบการศึกษาทั้งแบบชั้นเรียน แบบ IT และสะสมหน่วยกิตในคลังหน่วยกิต ทั้งระดับหลักสูตรและระดับรายวิชา สถาบันต้องขอขึ้นทะเบียนกับ อว. ด้วยหรือไม่?

4. คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ในการประชุมครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2565 ได้พิจารณ์ข้อคำถามและข้อเสนอแนะจากการประชาพิจารณ์ (ระหว่างวันที่ 27 กรกฎาคม 2565 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2565) แล้วมีความเห็นว่า สืบเนื่องมาจาก (ร่าง) ประกาศ อว. ฉบับนี้

เริ่มจัดทำขึ้นจากการรับฟังความเห็นและสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ จึงทำให้ข้อคำถามและข้อเสนอแนะต่างๆ จากการประชาพิจารณ์ฯ จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการนำเสนอหลักสูตรเป็นหลัก ที่ประชุมจึงมีมติ ดังนี้

(1) เห็นชอบให้ (ร่าง) ประกาศ อว.เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... ที่มีการปรับแก้ไขในที่ประชุม

(2) เห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาพิจารณาต่อไป

ฝ่ายเลขานุการได้เสนอ กมอ. เพื่อโปรดพิจารณา (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

การพิจารณา ที่ประชุมพิจารณา (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... แล้ว มีความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ข้อ 7.1 ควรเพิ่มข้อความ "...ทั้งนี้ ไม่นับรวมหน่วยกิตของรายวิชาสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Learning) ..."

2. รายละเอียดองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 6 ด้าน ควรเพิ่มเติมคำอธิบายประเด็นที่ 5 ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (Courseware) และประเด็นที่ 6 ด้านความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ (Hardware & Software) เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจน

มติ ที่ประชุมมีมติ ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. .... โดยมีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้ไข ดังนี้

1.1 ข้อ 7.1 ให้เพิ่มเติมข้อความ ดังนี้ "7.1 ระดับหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตรวมของรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีมากกว่า ร้อยละ 60 ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร **ทั้งนี้ ไม่นับรวมหน่วยกิตของรายวิชาสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Learning)**"

1.2 ให้เพิ่มเติมคำอธิบายในเอกสารแนบท้ายประกาศ เกี่ยวกับรายละเอียดองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของประเด็นที่ 5 ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (Courseware) และประเด็นที่ 6 ด้านความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการเรียนรู้ (Hardware & Software) เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจน

1.3 มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการทบทวนการใช้ถ้อยคำในร่างประกาศกระทรวงฯ ให้สอดคล้องตามกฎหมาย

2. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการปรับแก้ไขตามความเห็นข้างต้น และเสนอประธาน กมอ. ลงนามประกาศดังกล่าวต่อไป

1. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรทั้ง 3 ฉบับ ได้ให้อำนาจสภาสถาบันในการกำหนดรายละเอียดและใช้ดุลยพินิจค่อนข้างมาก จึงควรมีการ post audit สภาสถาบันในกระบวนการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร นอกเหนือจากการ post audit หลักสูตร

2. ควรจัดระบบอำนวยความสะดวก (facilitate) เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถใช้ประโยชน์จากเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. ในกรณีผลงานบัณฑิตศึกษาที่เป็นรูปแบบอื่น นอกเหนือจากผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ อาจมีการกำหนดรูปแบบกลาง (format) ที่นอกเหนือจากรูปแบบ dissertation หรือผลงานตีพิมพ์ เพื่อให้แสดงว่าเป็นผลงานนวัตกรรม หรือ ผลงานสร้างสรรค์

4. ควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ให้กับนายกสภาและกรรมการสภาบันอุดมศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจหลักการและเจตนารมณ์ของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลและส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

5. ควรมีการจัดอันดับ (ranking) หรือ ให้รางวัลกับหลักสูตรที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

6. อาจจัดทำข้อแนะนำหรือแนวทางการทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ โดยคำนึงถึงความหลากหลายของประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษา

ฝ่ายเลขานุการได้เสนอ กมอ. เพื่อทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ โดยให้นำความเห็นของ รมว.อว. พิจารณาหารือในการประชุมครั้งต่อไป

วาระที่ 6.2 เรื่อง การกำหนดการประชุม ครั้งที่ 8/2565 (นัดพิเศษ)

สรุปเรื่อง

ฝ่ายเลขานุการขอแจ้งกำหนดการการประชุมคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ครั้งที่ 8/2565 (นัดพิเศษ) **ในวันพุธที่ 24 สิงหาคม 2565 เวลา 09.30 น.** ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอ้าน ชั้น 5 อาคารอุดมศึกษา 1 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ถนนศรีอยุธยา)

ฝ่ายเลขานุการได้เสนอ กมอ. เพื่อทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุมเวลา 11.30 น.

(ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล)
รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

ภาคผนวก จ โครงการประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์ ร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

โครงการประชุมสัมมนาประชาพิจารณ์
ร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
วันพุธที่ 27 กรกฎาคม 2565 เวลา 9.00 น.
Opening
ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล
(รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม)
กล่าวเปิดงาน
ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิกร
(ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา)
ชี้แจงกรอบแนวคิด และหลักการในการจัดทำประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....
รองศาสตราจารย์ฐาปนีย์ ธรรมเมธา
(ประธานคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น)
ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์
(คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น)
นำเสนอสาระสำคัญ ร่างประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
นายสมบัติ รุ่งรัศมี
(ผู้อำนวยการกองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา)
ผู้ดำเนินรายการ
Meeting ID : 936 3399 9783
ZOOM
แบบตอบรับการประชุม
https://bit.ly/27reg_form
เอกสารประกอบการประชาพิจารณ์
https://bit.ly/27_doc
กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ภาคผนวก ฉ ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. ...."

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ การดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้แล้วซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

"สถาบันอุดมศึกษา" หมายถึง สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐ และของเอกชน

"ผลลัพธ์การเรียนรู้" หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา

"การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ" หมายถึง การจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา

ข้อ ๕ สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรแบบให้ปริญญาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ เทคโนโลยีระบบสนับสนุนและทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และจะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมายไทย

ข้อ ๖ ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรแบบให้ปริญญาทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด

ข้อ ๗ การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มี ๒ ระดับ ดังนี้

๗.๑ ระดับหลักสูตร ต้องมีจำนวนหน่วยกิตรวมของรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ ๖๐ ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร ซึ่งไม่นับรวมจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม โดยพิจารณาจากองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ๒) ด้านการออกแบบเนื้อหา ๓) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ๔) ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล ๕) ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ ๖) ด้านความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษา รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายประกาศ

๗.๒ ระดับรายวิชา ต้องมีระยะเวลาการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกินกว่าร้อยละ ๖๐ ของระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ โดยรายวิชาดังกล่าว ให้มีแนวทาง ดังนี้

๑) มีการระบุข้อกำหนดขั้นต่ำของเทคโนโลยีและวิธีในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

๒) มีการระบุทักษะการใช้งานเทคโนโลยีขั้นต่ำของผู้เรียน

๓) มีการแนะนำรายละเอียดของรายวิชา วิธีการเรียนรู้ ช่องทางการเรียนรู้ และช่องทางการติดต่อผู้สอนที่ครบถ้วน

๔) มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ ๗.๒ ๓) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก

ข้อ ๘ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยมีระบบการประกันคุณภาพผลลัพธ์การเรียนรู้จริงของทุกหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และสามารถติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ดังกล่าวได้ตามหลักธรรมาภิบาล และนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าว

ข้อ ๙ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาอาจออกประกาศแนวปฏิบัติเพื่อการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ของประกาศนี้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่มีภาวะฉุกเฉิน หรือภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบให้หลักสูตรหรือรายวิชาในชั้นเรียนปกติ ไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการชั่วคราว ให้สถาบันอุดมศึกษาคำนึงถึงการบริหารหลักสูตรตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ทั้ง ๖ ด้าน และการจัดการศึกษารายวิชาตามแนวทางทั้ง ๔ ด้านที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ ของประกาศนี้

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

เอกสารแนบท้ายประกาศฯ

รายละเอียดองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ๖ ด้าน

๑. **"ด้านศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้"** หมายถึง รูปแบบ วิธีการและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่หลักสูตรและรายวิชาเลือกใช้ ซึ่งสอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้ ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา ซึ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างน้อย ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยมีการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเสริมสร้างศาสตร์การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เน้นการเรียนรู้เชิงรุก กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นปฏิสัมพันธ์ และการประเมินตามสภาพจริง

๒. **"ด้านการออกแบบเนื้อหา"** หมายถึง รูปแบบของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบออนไลน์ และแบบชั้นเรียนที่เหมาะสมและตอบโจทย์ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา โดยรูปแบบของเนื้อหา ได้แก่ วิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งมีเกณฑ์ขั้นต่ำในการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายและหรือแบบปฏิบัติใน ๒ รูปแบบ คือ (๑) การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (๒) การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ อาจอยู่ในรูปแบบการบันทึกที่สามารถรับชมล่วงหน้าหรือย้อนหลังได้

โดยทั้งสองรูปแบบนี้ผู้สอนจะต้องมีการจัดเตรียมและออกแบบเนื้อหาความรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการออกแบบเนื้อหาเป็นหน่วยย่อย ระบุมโนทัศน์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และมีการถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ผ่านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้

"การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลา" หมายความว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ในเรื่องของสถานที่ โดยผู้เรียนและผู้สอนสามารถอยู่ต่างสถานที่กัน แต่สามารถโต้ตอบ มีปฏิสัมพันธ์ และให้ผลป้อนกลับได้ในเวลาเดียวกันได้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

"การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลา" หมายความว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่ โดยผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล สำหรับให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ในเวลาที่สะดวก และเรียนรู้ได้ตามอัตราการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

๓. **"ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้"** หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนมากขึ้น และผู้สอนมีบทบาทในการสร้างความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน และให้ผลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายมาใช้ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียน โดยมีเกณฑ์ขั้นต่ำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๒ รูปแบบ คือ (๑) การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (๒) การจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ทั้งนี้ ให้เน้นการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนความสามารถของผู้เรียนทั้งการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ควบคู่กับการเลือกใช้วิธีสอนและเครื่องมือออนไลน์ที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจเลือกใช้การจัดการเรียนการสอนแบบประสานเวลาหรือไม่ประสานเวลา เพื่อให้ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และสามารถบริหารจัดการเวลาในการเรียนได้

๔. **"ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล"** หมายถึง การประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการประเมินเพื่อตัดสินผล และการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการตรวจสอบและประเมินตนเอง และการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับนำมาปรับปรุงทั้งวิธีการสอนและวิธีการเรียนรู้ โดยพิจารณาเลือกใช้ทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ และการประเมินตัดสินผล มีเกณฑ์ขั้นต่ำ ดังนี้

๑) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพในการประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล

๒) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน

๓) มีการจัดรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินจากภาระงาน การประเมินจากกระบวนการทำงานของผู้เรียน ซึ่งอาจใช้เทคนิคการประเมินตนเองของผู้เรียน หรือให้เพื่อนในชั้นเรียนช่วยประเมินร่วมด้วย

๕. **"ด้านความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้"** สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ครบถ้วนเพียงพอ หลากหลาย ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ (๑) ทรัพยากรการเรียนรู้ ต้องครอบคลุมและส่งเสริมผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (๒) ทรัพยากรการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรม ลิขสิทธิ์ ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ (๓) ทรัพยากรการเรียนรู้ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง ๔ ด้านที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีความหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร และ (๔) ทรัพยากรการเรียนรู้ต้องได้รับการวัดความสำเร็จอย่างน้อยใน ๓ ด้าน ตามที่ได้กำหนดในข้อ ๖

๖. **"ด้านความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการเรียนรู้"** สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ มีเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ สถาบันอุดมศึกษาต้องมี (๑) ระบบบริหารการจัดการเรียนรู้ (๒) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ และ (๓) ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น โดยสิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ หลากหลาย ทันสมัย เป็นปัจจุบัน ใช้งานง่าย และมีคุณภาพพร้อมใช้งาน ทั้งนี้ ให้พิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาความพร้อมตามข้อ ๖ จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง ๔ ด้านที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานและส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับร่างหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- แบบประเมินรับรอง(ร่าง)การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

(ร่าง) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
และโดยวิธีอื่น พ.ศ. 2564

ตามที่มีการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะใน 4 ประเด็นหลักได้แก่แนวทางการกำหนด (1) หลักเกณฑ์ (2) วิธีการ (3) เงื่อนไข และ (4) นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำร่างประกาศฯ ต่อไป

1. หลักเกณฑ์ (ข้อ 1.1-1.5)

ท่านเห็นว่าเกณฑ์ที่กำลังพัฒนาต่อไปนี้มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และควรมีประเด็นเพิ่มเติมหรือไม่

1.1 สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น จะต้องได้รับการจัดตั้งถูกต้องตามกฎหมาย และอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งต้องมีความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์เทคโนโลยี ระบบสนับสนุน และทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

1.2 ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้สำหรับหลักสูตรทุกระดับปริญญาและทุกสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษา และต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนด เกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของแต่ละองค์กรวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

1.3 สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 ซึ่งกำหนดให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

1.4 การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น มุ่งเปิดโอกาสและขยายโอกาสให้นักศึกษาและผู้สนใจใฝ่หาความรู้ สามารถศึกษาหาความรู้ได้ในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวกตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านระบบนเทคโนโลยีสารสนเทศได้ สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

1.5 การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่น ของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งเพื่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปรัชญาและวัตถุประสงค์)
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

2. วิธีการ (ข้อ 2.1 – 2.9)

2.1 การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาสำหรับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีการเตรียมการใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับหลักสูตร โดยจำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอนเกิน 40% ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร จะใช้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ คือ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

- ระดับที่ 2 ระดับรายวิชา มีการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีเสริม ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์และมีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิน ๔๐% ของเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล ใน 1 ชั่วโมง / 1 หน่วยกิต

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

2.2 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นจะต้องพัฒนาวิธีการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์อยู่เสมอ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อและทรัพยากรการศึกษาต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับแต่ละรายวิชาจะต้องมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์ และแสดงถึงจริยธรรม ลิขสิทธิ์ และถูกต้องตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

2.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในการเข้าถึงเพื่อใช้สื่อและทรัพยากรการศึกษานั้น ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการศึกษา เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งทรัพยากรการศึกษา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อม ใช้งานทันสมัยโดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนา จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย เพียงพอ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ดังที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

2.4 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นจะต้องจัดให้มีการเลือกใช้ศาสตร์การสอน (Pedagogy) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) ที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

2.5 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นจะต้องจัดให้มีการออกแบบเนื้อหา (Content Design) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcome) การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นวิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (live streaming) และแบบวิดีโอความประสงค์ (on demand)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

2.6 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นจะต้องจัดให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Learning Activity Design) โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ (facilitator) และให้คำแนะนำ (Coaching) เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสานเวลา (Synchronous learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning) เป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา (outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

2.7 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นจะต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชาเน้นทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment as learning) และการประเมินเพื่อการพัฒนา (Assessment for learning) ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative evaluation) และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Summative evaluation) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก ที่ครอบคลุมการประเมินผลใน 3 ด้าน ได้แก่ความรู้ (Cognitive Domain) เจตคติ (Affective Domain) และทักษะ (Psychomotor Domain) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

2.8 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นจะต้องจัดให้มี ระบบการตรวจสอบการดำเนินการในข้อ 3-13 ที่สอดคล้องกับการกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตร (Quality Assurance) ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม โดยพิจารณาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (อย่างน้อยต้องเป็นไปตามข้อ 1-13) และเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้อง หรือสอดคล้องกับการกำกับมาตรฐาน “การบริหารจัดการหลักสูตรตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ...”

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

3. เงื่อนไข (ข้อ 3.1 – 3.4)

ท่านเห็นว่าเงื่อนไขที่กำลังพัฒนาต่อไปนี้มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และควรมีประเด็นเพิ่มเติมหรือไม่

3.1 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นต้องกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและโดยวิธีอื่นและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

3.2 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยการวัดและประเมินผลจะต้องมีความน่าเชื่อถือทั้งในการประเมินในระดับรายวิชาและระดับหลักสูตร เน้นการประเมินสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

3.3 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคณะกรรมการมาตรฐานอุดมศึกษาอาจดำเนินการให้มีการกำกับ ดูแลติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกล เพื่อให้การจัด

การศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

3.4 ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4. นิยามศัพท์ (ข้อ 4.1 – 4.10)

ท่านเห็นว่านิยามศัพท์ที่กำลังพัฒนาต่อไปนี้มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และควรมีประเด็นเพิ่มเติมหรือไม่

4.1 สถาบันอุดมศึกษา หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งที่เป็นของรัฐ และของเอกชน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.2 การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเสริมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีให้กับผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.3 การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ระดับได้แก่ ระดับหลักสูตร และ ระดับรายวิชา

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.4 การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับหลักสูตร พิจารณาจากจำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร ถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติได้แก่ (1) ด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) (2) ด้านการออกแบบเนื้อหา (Content Design) (3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design) (4) ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) และ (5) ด้านการประกันคุณภาพ (Quality Assurance)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.5 ด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) หมายถึง รูปแบบ วิธีการ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่หลักสูตร (Curriculum) และรายวิชา (Course) เลือกใช้ที่สอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (Course Learning Outcome and Program Learning Outcome) โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 3 มิติได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) และ คุณลักษณะบุคคล (identity)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.6 ด้านการออกแบบเนื้อหา (Content Design) หมายถึง รูปแบบของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้โดยอาจอยู่ในรูปแบบของเนื้อหาที่นำเสนอออนไลน์ และเนื้อหาที่นำเสนอในชั้นเรียนที่เหมาะสมและตอบโจทย์ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา โดยรูปแบบของเนื้อหา ได้แก่ วิชาที่เน้นการบรรยาย (Lecture based) วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ (Practice based) วิชาที่เน้นการอภิปราย (Discussion based) โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (Live Streaming) และแบบวิดีโอความประสงค์(On Demand) โดยการออกแบบเนื้อหาจะต้องสอดคล้องและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เลือกใช้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.7 ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Design) หมายถึง การเลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interactive learning) ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบประสานเวลา (Synchronous Learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Learning) โดยผู้สอนมี

บทบาทในการสร้างความยึดมั่นผูกพันในการเรียน (Learning Engagement) และให้ผลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ (Prompt Feedback)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.8 ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการประเมินเพื่อตัดสินผล (Assessment of Learning) การประเมินเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการตรวจสอบและประเมินตนเอง (Assessment as Learning) และการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับนำมาปรับปรุงทั้งวิธีการสอนและวิธีการเรียนรู้ (Assessment for Learning) และ โดยพิจารณาเลือกใช้ทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative Evaluation) เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ และการประเมินตัดสินผล (Summative Evaluation) เน้นการประเมินที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ใน 3 มิติได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) และ คุณลักษณะบุคคล (identity)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.9 การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การประกันคุณภาพ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

4.10 ท่านเห็นว่า เกณฑ์ทางไกล พ.ศ. 2564 ควรปรับปรุง/เพิ่มเติมอะไรหรือไม่

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

แบบประเมินรับรอง(ร่าง)การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ชื่อหัวข้อวิจัย การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ผู้วิจัย คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ชื่อผู้ประเมิน .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง โปรดประเมินรับรอง(ร่าง)การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ตามระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	**ระดับการประเมิน**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
แนวปฏิบัติของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย					
1. การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาสำหรับการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีการเตรียมการใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับหลักสูตร โดยจำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยี					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
สารสนเทศที่สอนเกิน 40% ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร จะใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ คือ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพ					
- ระดับที่ 2 ระดับรายวิชา มีการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีเสริม ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์และมีการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิน 40% ของเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล ใน 1 ชั่วโมง/ 1 หน่วยกิต มีการแจ้งถึงเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน					
2.1 มีการระบุข้อกำหนดขั้นต่ำของเทคโนโลยีและวิธีในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้					
2.2 มีการระบุทักษะการใช้งานขั้นต่ำของเทคโนโลยีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้					
2.3 การแนะนำรายวิชาของผู้สอนในรายวิชามีความเหมาะสม มีรายละเอียดของรายวิชาและช่องทางติดต่อผู้สอนที่ครบถ้วน และมีการเผยแพร่ทางออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก					
3. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องพัฒนาวิธีการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์อยู่เสมอ มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อและทรัพยากรการศึกษาต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับแต่ละรายวิชาจะต้องมีแนวทางการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคำนิยามของระบบนิเวศการเรียนรู้ออนไลน์ และแสดงถึงจริยธรรม ลิขสิทธิ์ และถูกต้องตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แสดงกระบวนการผลิตและการจัดหาที่มีคุณภาพ					
3.1 สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งในระดับหลักสูตรและรายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน					
3.2 สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งในระดับหลักสูตรและรายวิชามีความหลากหลาย					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้สามารถสนับสนุนวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะในการเรียน					
4. สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมในการเข้าถึงเพื่อใช้สื่อและทรัพยากรการศึกษานั้น ความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพยากรการศึกษา เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งทรัพยากรการศึกษา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อมใช้งาน ทันสมัยโดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนา จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ โดยเฉพาะให้มีเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย เพียงพอ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ดังที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่านักศึกษาจะได้รับบริการการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน					
4.1 สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน					
4.2 สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีการใช้งานง่าย					
4.3 สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีรูปแบบและทางเลือกในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย					
5. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการเลือกใช้ศาสตร์การสอน (Pedagogy) และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก					
5.1 การจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) และการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน					
5.2 การสร้างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของผู้เรียน					
6. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบเนื้อหา (Content Design) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นวิชาที่เน้นการบรรยาย วิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติ วิชาที่เน้นการอภิปราย โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนจากการบรรยาย/การปฏิบัติแบบสด (live stream) และแบบ on demand					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
6.1 การเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง					
6.2 ผู้สอนมีการให้ผลป้อนกลับในการเรียนแก่ผู้เรียน					
7. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องจัดให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Learning Activity Design) โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ (Facilitator) และให้คำแนะนำ (Coaching) เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประสานเวลา (Synchronous learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning) เป้าหมายของหลักสูตรและรายวิชา (Outcome based learning and outcome based curriculum) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก					
7.1 การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลาของผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย					
7.2 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำกิจกรรม เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้					
8. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา เน้นทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment as Learning) และการประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) ครอบคลุมทั้งการประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative evaluation) และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Summative evaluation) ที่มีประสิทธิผลและมีมาตรฐาน สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เลือก ครอบคลุมการประเมินผลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Cognitive Domain) เจตคติ (Affective Domain) และทักษะ (Psychomotor Domain) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา					
8.1 มีการวัดและประเมินผลการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะการเรียนรู้					
8.2 ผู้สอนมีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
9. สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบการดำเนินการในข้อ 3-13 ที่สอดคล้องกับการกำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตร (Quality					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
Assurance) ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม โดยพิจารณาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการกำกับมาตรฐาน “การบริหารจัดการหลักสูตรตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา”					
9.1 รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชา สามารถอธิบายเชื่อมโยงไปยังการสนับสนุนและการให้บริการด้านหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน					
9.2 รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชา สามารถอธิบายเชื่อมโยงไปยังการสนับสนุนและให้บริการแก่ผู้เรียนของสถาบันอุดมศึกษา					

จากการประเมินความเหมาะสมของแนวทางในการปฏิบัติของการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า

☐ แนวปฏิบัติดังกล่าวมีความเหมาะสมดีแล้ว

☐ แนวปฏิบัติดังกล่าวมีความเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้

☐ แนวปฏิบัติดังกล่าวไม่มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตัวอย่างผลการประเมินรับรอง(ร่าง)การพัฒนาเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาไทย

จำนวนวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในหลักสูตร
และสัดส่วนในรายวิชาเกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นการจัดการสารสนเทศที่สอนเกิน 40% ของจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร

คำตอบ 36 ข้อ

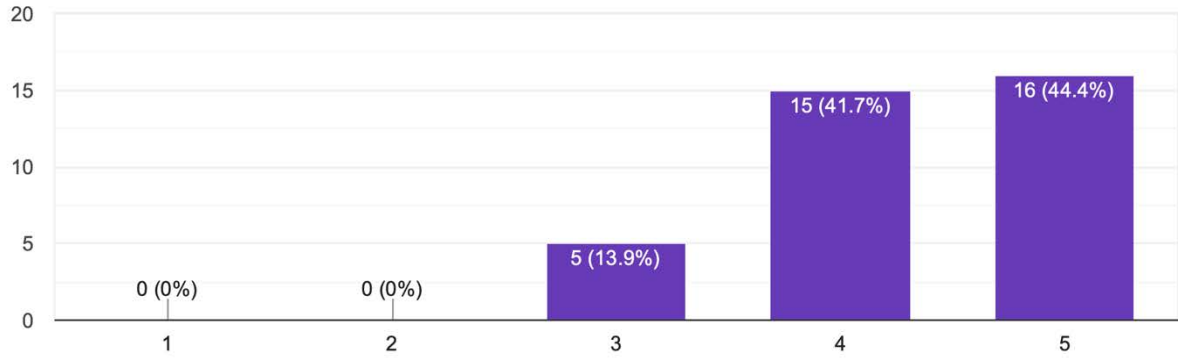

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข มี 5 มิติ คือ ด้านศาสตร์การสอน ด้านการออกแบบเนื้อหา
ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพ

คำตอบ 36 ข้อ

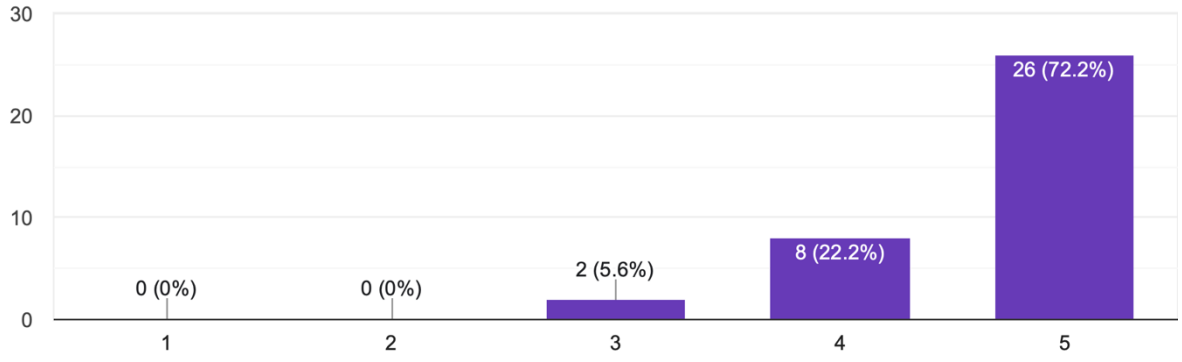

มีการระบุข้อกำหนดขั้นต่ำของเทคโนโลยีและวิธีในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้
คำตอบ 36 ข้อ

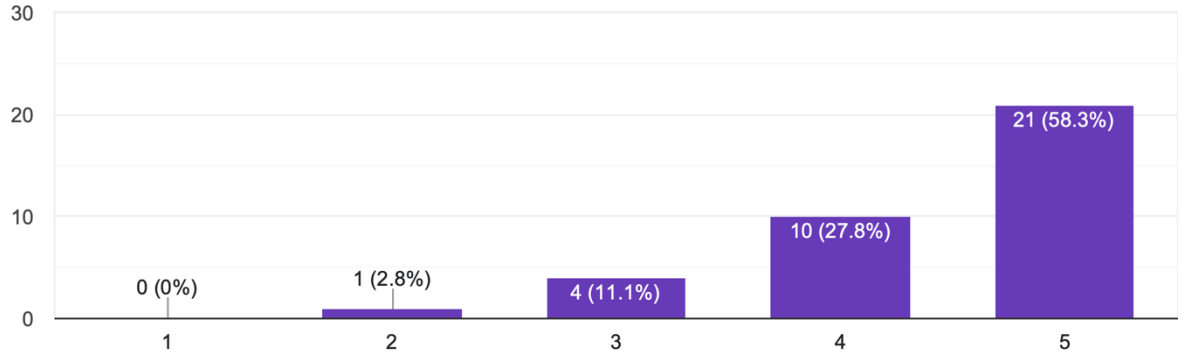

มีการระบุทักษะการใช้งานขั้นต่ำของเทคโนโลยีที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้
คำตอบ 36 ข้อ

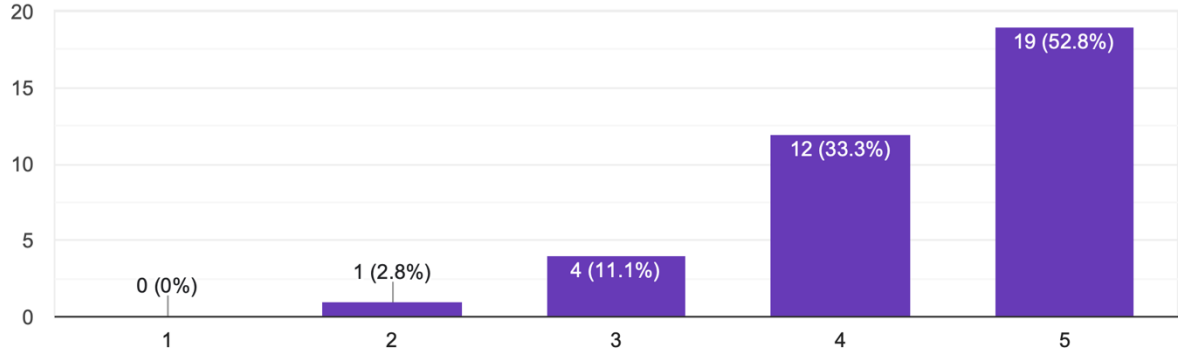

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้งในระดับหลักสูตรและรายวิชามีวัตถุประสงค์และสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

คำตอบ 36 ข้อ

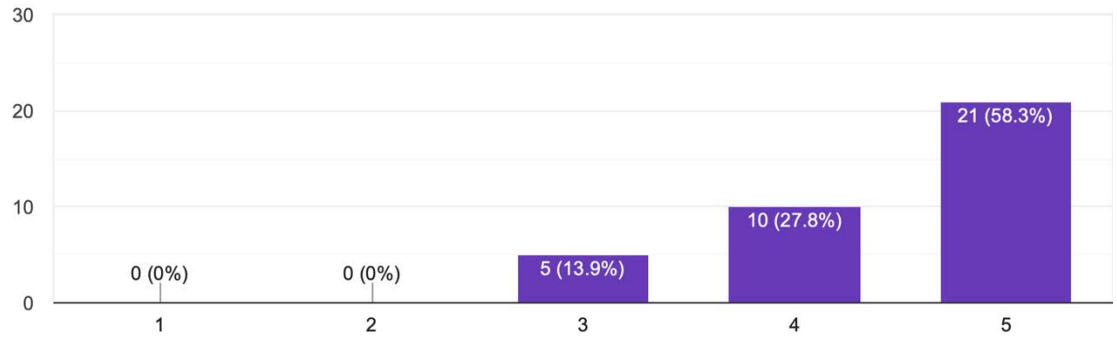

สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ทั้ง ในระดับหลักสูตรและรายวิชามีความหลากหลาย

คำตอบ 36 ข้อ

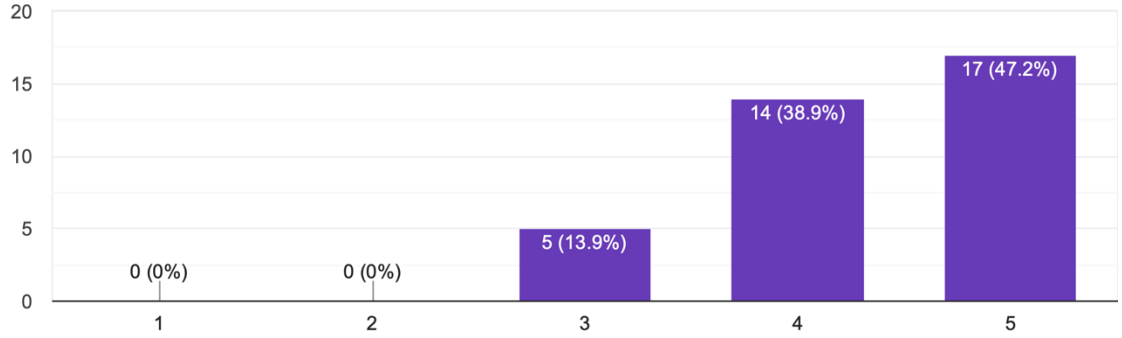

การแนะนำรายวิชาของผู้สอนในรายวิชามีความเหมาะสม

มีรายละเอียดของรายวิชาและช่องทางติดต่อผู้สอนออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก

คำตอบ 36 ข้อ

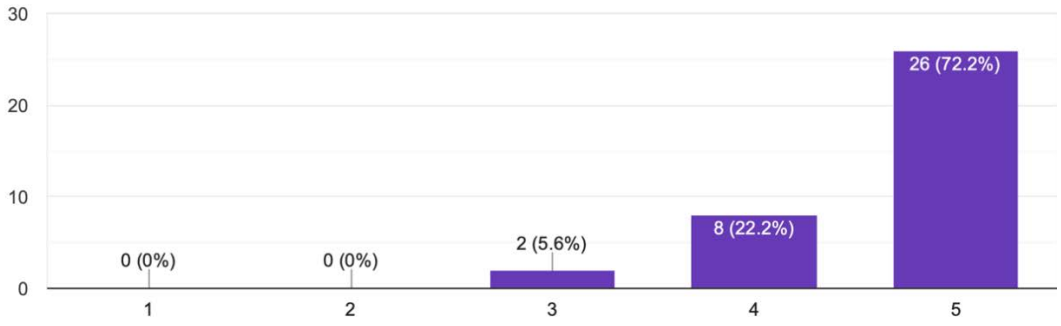

เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้สามารถสนับสนุนวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะในการเรียน

คำตอบ 36 ข้อ

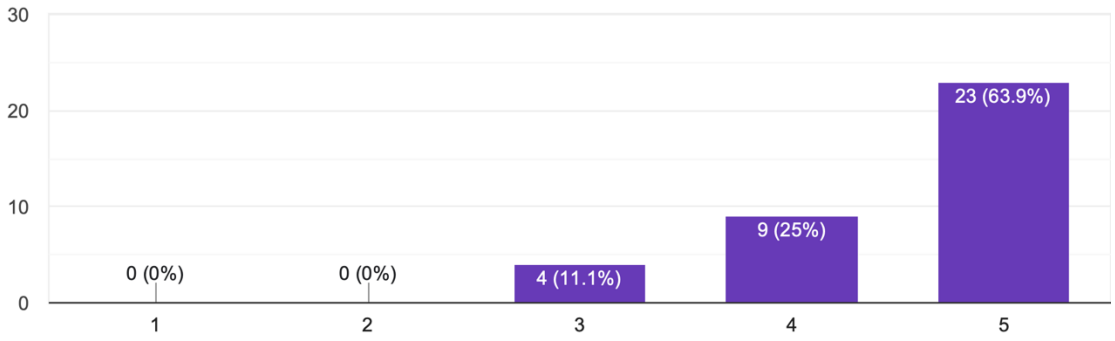

สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน
คำตอบ 36 ข้อ

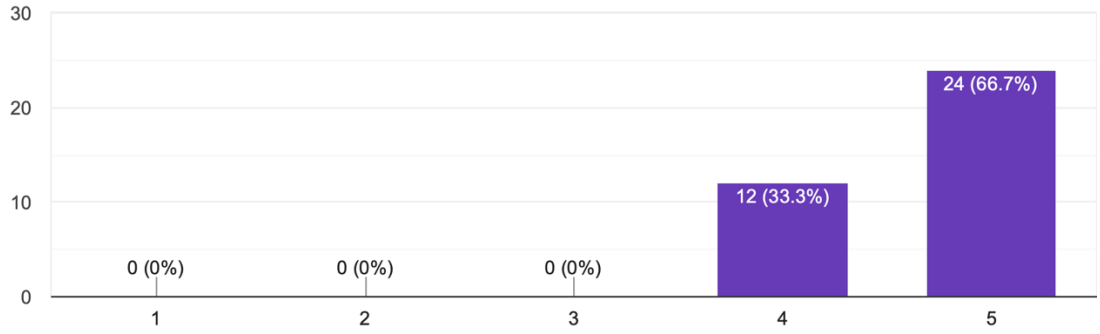

สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีการใช้งานง่าย
คำตอบ 36 ข้อ

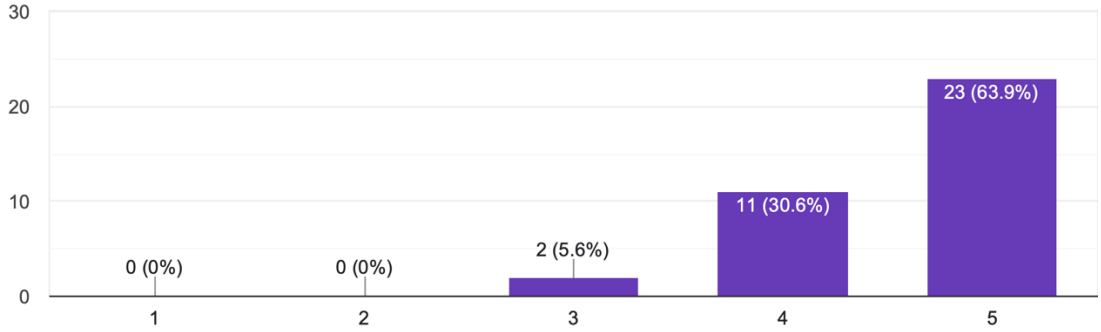

สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษามีรูปแบบและทางเลือกในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย

คำตอบ 36 ข้อ

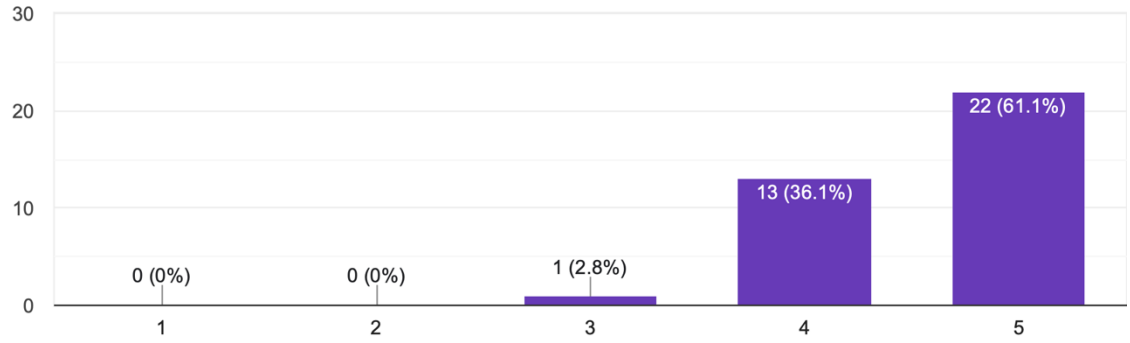

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) และการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน

คำตอบ 36 ข้อ

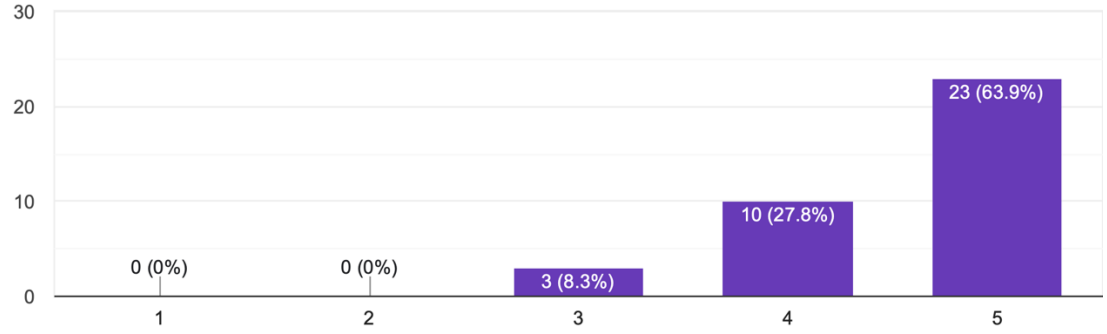

การสร้างความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของผู้เรียน

คำตอบ 36 ข้อ

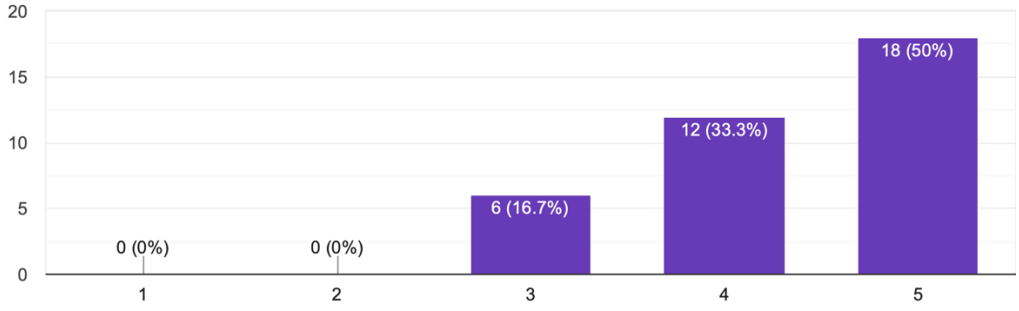

การเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง
คำตอบ 36 ข้อ

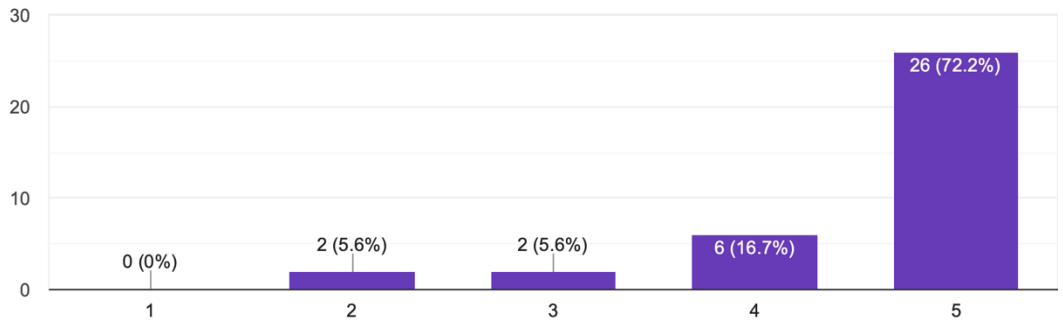

ผู้สอนมีการให้ผลป้อนกลับในการเรียนแก่ผู้เรียน
คำตอบ 36 ข้อ

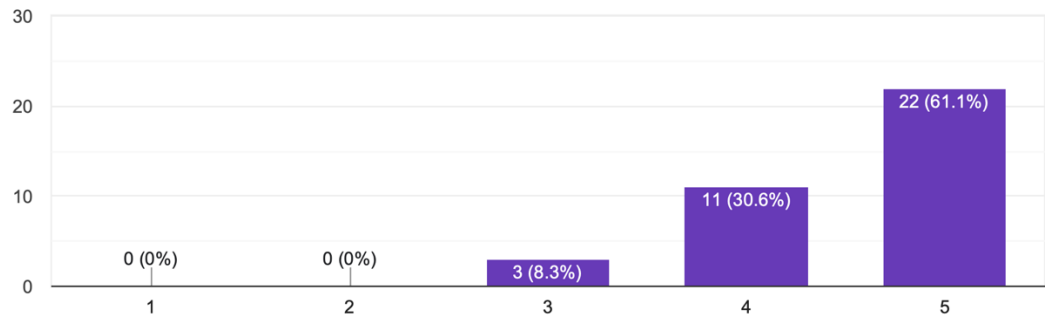

การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลาของผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย
คำตอบ 36 ข้อ

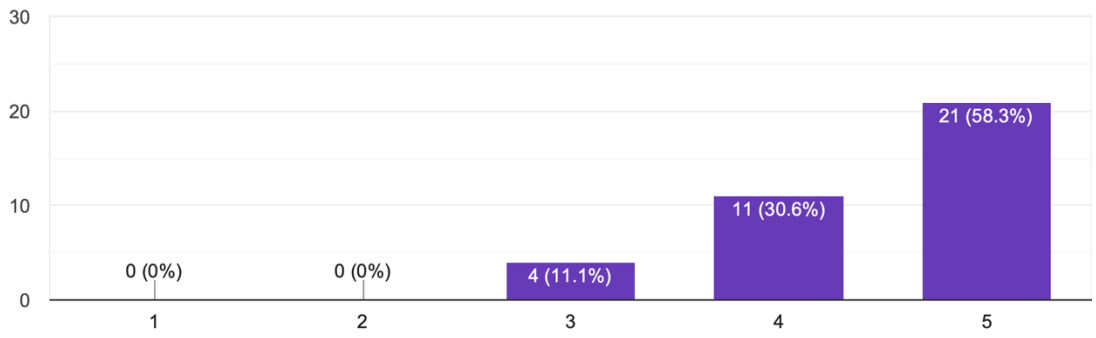

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำกิจกรรม เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
คำตอบ 36 ข้อ

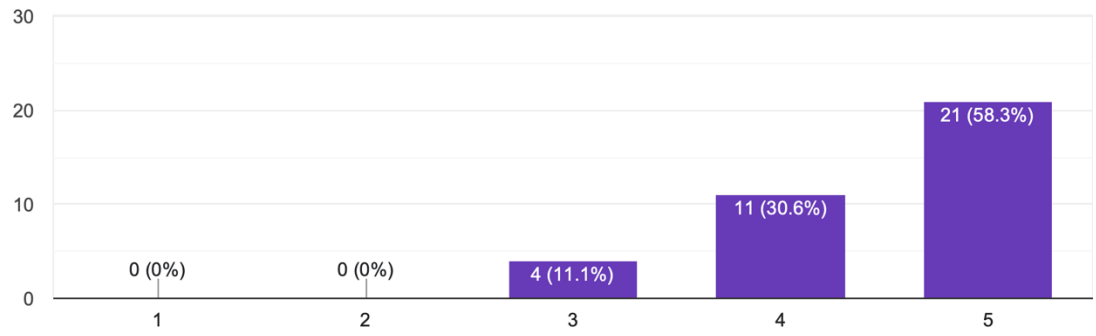

มีการวัดและประเมินผลการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือสมรรถนะการเรียนรู้
คำตอบ 36 ข้อ

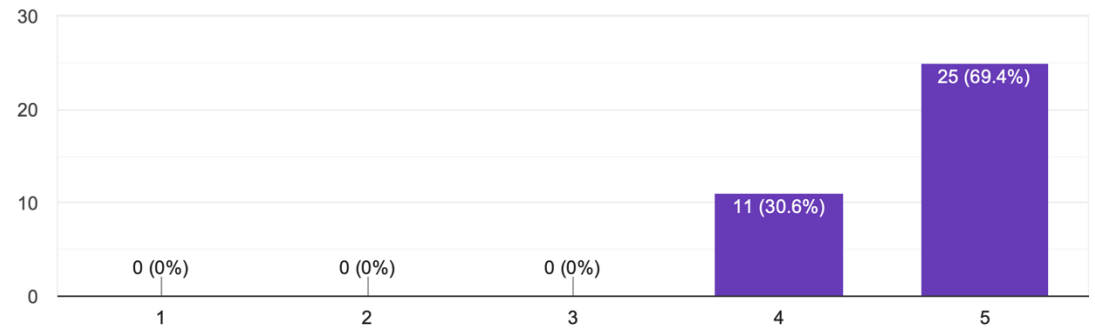

ผู้สอนมีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย
คำตอบ 36 ข้อ

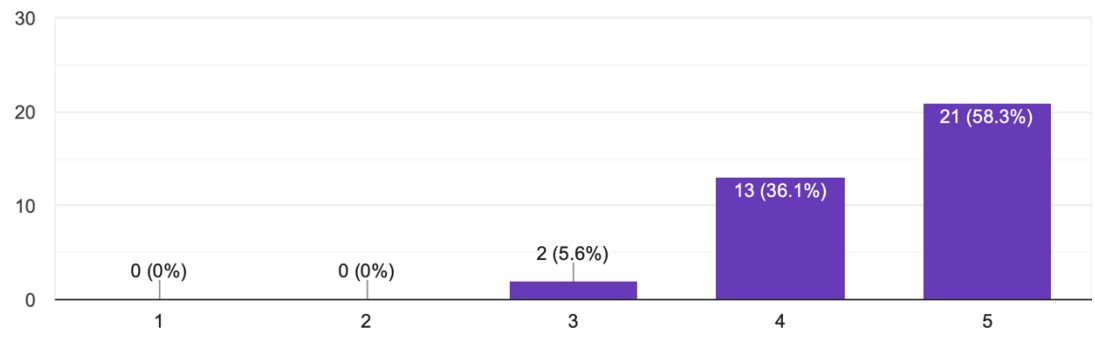

รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชา

สามารถอธิบายเชื่อมโยงไปยังการสนับสนุนและการให้บริการสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

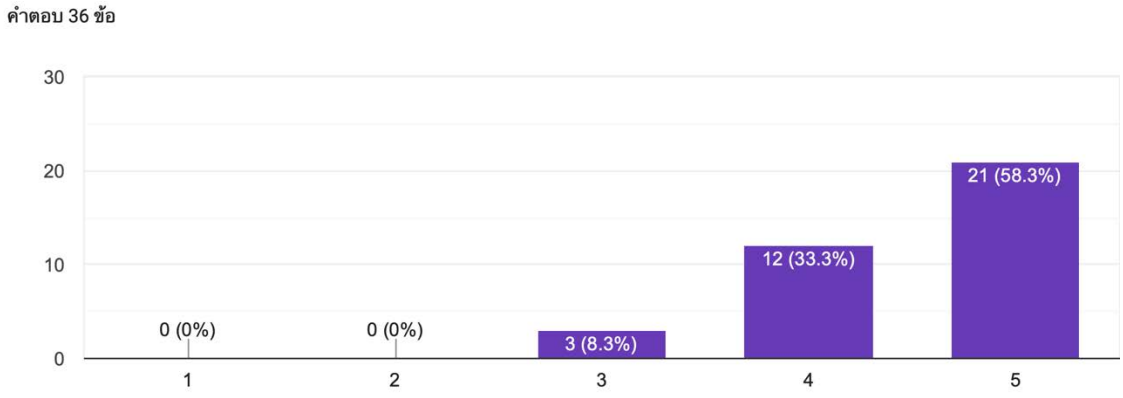

รายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชา
สามารถอธิบายเชื่อมโยงไปยังการสนับสนุนและให้บริการแก่ผู้เรียนของสถาบันอุดมศึกษา

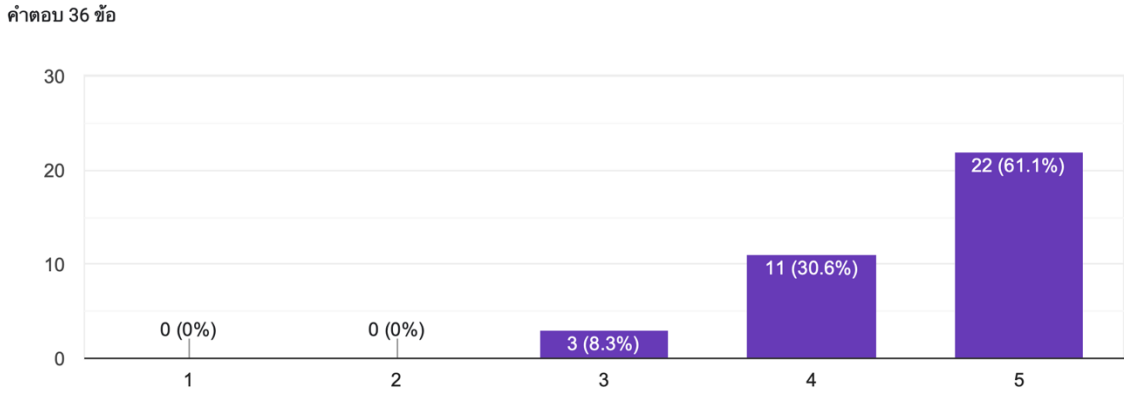

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation